

S. Sayısı : 15

1948 Yılı

**Devlet Demiryolları ve Liman-
ları İşletme G. M. Bütçesi**

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/250)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 927, 6/2697

30 . IX . 1947

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Katma bütçe ile idare edilen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün Bakanlar Kurulunca 30 . IX . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan 1948 yılı Bütçe Kanunu tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygı ile arz ederim.

Başbakan

Hasan Saka

Bütçe Kanunu tasarısının gerekçesi

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı Bütçe Kanunu tasarısının gerekçesi, aşağıda arz ve izah olunmuştur.

Birinci madde — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılında göreceği işler karşılığı olan ödeneklerin miktarını tesbit etmektedir. Görülecek işlerle, bunların gerektirdiği ödenekler (A) işaretli cetvelin bölüm ve maddelerinde gösterilmiş ve teklif edilen ödeneklerin lüzumu sebepleri de gider bütçesi tasarısı gerekçesi ile ayrıca açıklanmıştır.

İkinci madde — 1948 yılı için tahmin edilen gelirin genel toplamını göstermektedir. Genel idarenin gelir kaynakları ve her kaynaktan elde edilecekği düşünülen miktarlar kanun tasarısına ilişik (B) işaretli cetvelde ve çeşitli tertipler içinde gösterilmiş olup tahminlerin dayandığı esaslar da gelir bütçesi tasarısının gerekçesinde ayrıca açıklanmıştır.

Üçüncü madde — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı Kanunun tâdili hakkındaki 1483 sayılı Kanunun ikinci maddesinde Genel İdare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur, denilmekte olduğundan bu hükme dayanılarak hazırlanan kadrolar, bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiş ve ayrıca kadro cetvellerinin sonuna, diğer bir kısım işlerin uygulanması için Genel Müdürlüğe yetki veren fıkralar yazılmıştır.

Dördüncü madde — Genel Müdürlükçe işletilmekte olan Demiryolları ile başka motörlü taşıtların, liman, iskele ve maden ocaklarının gelirlerinden her birinin dayandığı hükümleri gösteren (D) işaretli cetvelin bütçeye bağlandığını göstermektedir.

Beşinci madde — 3173 sayılı Kanuna ek 4620 sayılı Kanunun 7 nci madesi gereğince 2847 ve

3173 sayılı kanunların hükümleri dışında çalıştırılacak hizmetlilerin sayı ve görev çeşitleri, bağlı (E) işaretle cetvelde gösterilmiştir.

Altıncı madde — Genel Müdürlüğün, para işlerini çevirmesini, kömür ve gereç stokları yapabilmesini sağlamak için bu madde ile istenilen yetki geçen yıllarda olduğu gibi kömür için 2 500 000 lira ve gereç için 7 000 000 lira olmak üzere (10) milyon liraya kadardır. Bu miktar para için kısa süreli cari hesaplar açtırmak ve istikraz yapmak yetkisi de ayrıca istenilmektedir.

Yedinci madde — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü hesabına Teknik Üniversite ile teknik eleman yetiştiren diğer okullarda tahsilde bulunan öğrencilerin okul masrafları olarak tahakkuk edecek miktarın Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek olarak geçirilmesini sağlamak üzere teklif olunmuştur.

Sekizinci madde — Askerlik hizmetini yapmak üzere celbolunup Demiryolu sınıfına ayrılan erlerin, talim devrelerinin sonunda, ihtiyaca binaen Demiryolu hizmetlerinde çalıştırılmaları halinde bunlara iş veriminin sağlanması bakımından gündelik verilmesini temin maksadiyle madde teklif olunmuştur.

Dokuzuncu ve onuncu maddeler — Kanunun yürürlüğe gireceği tarihte kanun hükümlerini uygulayacak bakanları göstermektedir.

Genel mütalâa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı işletme bütçe projesi (180) milyon liralık bir gelir ve aynı miktarda bir gider keydetmektedir. 1947 yılı bütçesinin açık olarak takdim edilmesine mukabil bu yıl gelirlerde görülen nispi artışlar ve giderlerde de yapılan tasarruflar sayesinde idarenin yeni yılda denk bir bütçe ile işletme faaliyetine devam imkânı sağlanmış bulunmaktadır.

Bu rakam evvelki yıl bütçe rakamlarıyla mukayese edildikte önümüzdeki yıl yapılacağı kestirilen giderler miktarında (20 250 000) ve gelirlerde ise (24 250 000) lira miktarında bir artış görülmektedir.

Giderlerde görülen artışı, bu idarenin önceleri 140 milyonla tedariki mümkün olan çeşitli malzeme ve yeni tesisler ihtiyacını karşılamak üzere 4515 ve 4903 sayılı kanunlarla verilmiş olan senelik tediye ve itfa salâhiyetinin artan ihtiyaç dolayısıyla 5073 sayılı Kanunla (12) milyondan (30) milyona ve ihtiyaç tutarlarının da 140 milyondan (385) milyona çıkarılmasından ve bu yıl trafik hacminde görülen genişleme ve inkişaf işletmenin normal giderlerini de artırmakta olması sebebiyle bazı nevi giderlerin daha fazla tahmin edilmiş olmasından ileri gelmektedir.

Gelirler bütçesi gerekçesinde tafsilen izah olunduğu üzere, 1947 yılının dört aylık gelirine nazaran yapılan bir mukayesede işletmenin esaslı gelir kaynaklarını teşkil eden yük ve yolcu nakliyatında oldukça memnuniyet bahş artışlar kaydedilmiş olduğu görülmüş ve artışlar, yeni yıl için yapılan gelirler tahmininde esas olarak ele alınmıştır.

Devlet Demiryolları İdaresi en sıkıntılı devrelerde çok müşkül ve ağır şartlarla mücadele ederek memleketin nakliyat ihtiyacını karşılayabilmek için her türlü fedakârlığı yapmış ve daima iktisadi çalışma prensipine riayet etmiştir. Fakat buna mukabil idarenin elinde bulunan malzeme, vasıtaları ve personeli çok yıpranmış olduğundan bu günde; gelecek yıllara sirayet eden ve her yıl mühim miktarda işletme bütçesine yük tahmil eyliyen seri bir kalkınma plânı ile hem yıpranan malzeme ve tesisatı yenilemeye ve hem de tedricen artan nakliyat ihtiyacını karşılamaya kâfi yeni vasıtalar tedariki zorluklarıyla karşılaşmış bulunmaktadır.

Binaenaleyh Devlet Demiryolları sade ve iktisadi metodlarla ve rasyonel bir çalışma sistemi ile sevk ve idare edilmesi sayesinde mali bünyesinin sağlamlığını muhafazaya gayret etmekte ve mümkün olduğu kadar hazineye bâr olmamayı hedef tutmuş bulunmaktadır.

1948 yılı masraf bütçesi; işletmenin teknik icap ve şartlarına göre yapılması zaruri masrafların asgari haddi gözönüne alınarak hesap ve tesbit edilmiş rakamları ihtiva eylemektedir.

Önümüzdeki yıl içinde, devletçe mutasevver bulunan memleket iktisadi kalkınma plânının tatbikına geçilmesi neticesinde iktisadi sahada husule gelecek tahavvüller dolayısıyla artması muhtemel millî isthsâl kudretinin nakliyat sahasına yapacağı tesirlerin veya bu kalkınmaya muktazi hazırlık faaliyetinin ne olacağı şimdiden kestirilememekte olduğundan, geçen yıl umumi nakliyatta müşahade olunan normal bir artışın tamamıyla karşılanamaması keyfiyeti nazara alınarak (25) milyon tren kilometre yapılacağı tahmin olunmuştur.

1947 yılı masraf bütçesi tahminleri (22) milyon tren kilometreye istinat ettirilmiş ve fevkalâde ihtiyaçlar karşılığı dâhil olmak üzere bütçe rakamları (177 750 000) lira olarak kaydedilmişti. Bu miktar masraf tutarına göre bir tren kilometreye 8 078 lira masraf düşmektedir.

Bütçenin umumi yekûnuna nispet edilerek bulunan işbu masraf maliyeti hesaba esas alınırca; önümüzdeki yıl (25) milyon tren kilometreyi bulacağı tahmin olunan münakale hizmetleri (201 950 000) lira masrafı istilzam eylemektedirki teklif olunan bütçe masrafları tutarı bu miktardan (21 950 000) lira noksan bulunmaktadır. Buda; nakliyat hacminin genişlemesi nispetinde işletme masraflarının azalmasında bilhassa bütçenin ihzarında azami tasarruf fikirlerinin hâkim olmasının bir neticesi olarak telâkki olunabilir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme masraf bütçesini:

1. — Servet tezyidine ve kalkınmaya tahsis olunan fevkalâde işletme masrafları,
2. — Normal işletme masrafları,

Diye iki gurupa ayırmak suretiyle tahlil ve mütalâa ederek yapılan işlerin kısa bir bilânçosunu yapmak faydalı olacaktır.

A) Bütçenin 11 nci faslına mevzu tahsisat mezuniyetlerine ve 4515, 4903, 5073 sayılı kanunlarla alınan salâhiyetlere istinat ederek :

1. Evvelki yıllarda başlanılmış olupta 1948 yılında devam edecek olan her türlü inşaat işleri :		
Çankırı, Karabük, Eskişehir ikmal inşaatı	1 805 000	
Eskişehir Yol ve Cer atelyeleri elektrik tesisatı	285 000	
Cer ve yol atelyeleri ve methar şofaj tesisatı	200 000	
Transit garajı ikmal inşaatı	350 000	
Adapazarı Vagon Atelyesi inşaatı	880 000	
Yol malzemesi	95 565	
Kontrol ve proje masrafları	100 000	3 715 565

2. Muharrik ve müteharrik edevat mubayaaları:

Amerika'da imal ettirilmekte olan 82 lokomotifin taksitleri ve masrafları	8 203 620
Orta Avrupadan alınan (50) lokomotifin taksitleri ve masrafları	201 454
Orta Şarktan alınan (24) lokomotifin taksitleri ve masrafları	131 505
Amerikaya son defa sipariş olunan (42) lokomotifin taksitleri ve masrafları	3 539 870
Çekoslovakya'dan alınan (50) lokomotifin taksitleri ve masrafları	4 225 635
İngiltere'den alınan (37) lokomotifin gümrük resmi	22 200

Kanada'dan alınacak (450) yük vagonunun gümrük resmi	121 500	
(50) yolcu vagonu taksiti	431 727	
Unra'dan alınan (204) yük vagonu gümrük resmi	31 800	
Orta Avrupadan alınan (271) furgon masrafları	165 165	
(100) gift cevher vagonunun gümrük resmi	58 500	
Çeklerden alınan (50) yolcu vagonu bedeli ve masrafları	2 322 650	
Tezgâhlar ve yedekleriyle santrallerin masrafları	1 768 809	21 284 435
	<hr/>	<hr/>
Masraf tutarı		25 000 000
3. Servet tezyitleri, tecdit işleri		
Mebani ve tesisler	2 000 000	
Demirbaş tezyidi	1 225 000	
100 kilometrelik hattın tecdidi	1 000 000	
4 Elektrik santrali işleri	200 000	
Liman ve iskelelerde yapılacak işler	50 000	4 475 000
	<hr/>	<hr/>
		29 475 000
3525 sayılı Kanun mucibince 10 milyon isterlinlik krediden İdarece kullanan kısmın itfa ve faiz karşılığı	1 500 000	1 500 000
		<hr/>
		30 975 000
Satılınan demiryolu ve limanları senelik faiz ve itfa karşılıkları	9 550 000	9 550 000
1715 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek amortismanlar karşılığı	1 782 178	1 782 178
		<hr/>
Genel toplam		42 307 178
		<hr/> <hr/>

Şu suretle Demiryolları İdaresi İşletme haricindeki ödemeler için (42 307 178) lira fevkalâde masraf yapmak zorunda bulunmakta ve bunların tutarı bütçe tutarının % 23,52 sini bulmaktadır. Bu nispet bir demiryolu işletmesi için ağır bir malî külfeti göstermektedir.

Bilhassa hem satılınan yabancı demiryollarının satılma bedellerinin ödenmesi ve hem de devamlı bir surette artan nakil ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle mühim bir kalkınma masraflarının iktihamı çok güç bir malî mesele addedilmesi yerinde olur.

B - Muharrik ve müteharrik edevat parkında vukuu muhtemel tahavvüller

Derpiş edilmekte olan mubayaalara ve ömürlerini doldurmuş addedilecekleri için yapılan hesaplara göre, muharrik ve müteharrik edevat parkı muhtemel olarak aşağıdaki şekilde bir değişikliğe uğrayacaktır:

Vasıtaların cinsi	1947 sonunda			1948
	mevcut sayısı	Artış sayısı	Eksiliş sayısı	sonunda muhtemel mevcut sayısı
Buharlı lokomotifler	623	91		714
Mazotla işliyen lokomotifler	24			24
Manevra makinaları	87			87
Yolu vagonları	852	50		902
Otomotris ve otoraylar	28			28
Furgonlar	291	323	18	612
Yük vagonları	12 167	1 831	18	13 980

Lokomotiflerden tabii ömürlerini bitiripte hizmetten çıkarılması zaruri bulunanların adedinin tayini meselesi önümüzdeki yıl trafik kefaletine bağlı bulunmaktadır.

II - Normal işletme giderleri

A) Personel giderleri

	Lira	Tutarı	Genel toplam	Genel masrafa Nispeti % de
	1. İşletme personel ücret ve gündelikleri		36 255 388	
2. İşletme bünyesine dâhil fer'i teşekküllerin memurları		30 598 236		16,99
3. Personele ait çeşitli tâli ücretler ve yardımları:				
a) Mesken tazminatı	558 000			
b) Munzam ücretler, harcırahlar, yakaçak zammı	2 555 000			
c) Çocuk zammı	7 000 000			
d) Doğum yardımı	600 000			
e) Ölüm yardımı	80 000			
f) Emekli kesenekleriyle mâlûliyet karşılığı	3 250 000			
g) İkramiyeler	150 000			
h) Giyim eşyası	1 718 315			
i) Sağlık yardımı	1 900 000			
j) İş kazaları ve meslek hastalıkları sigorta primleri	750 000			
k) İdaremizden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara verilen tazminat	20 000	18 581 313		10,32
Toplam ve genel masraf nispeti			85 434 939	47,45

B) Müstehlek masraflar

1. Matbu evrak ve kırtasiye	254 867			
2. Tenvir ve teshin	682 441			
3. Gar ve istasyonlarla limanların ve depoların müstehlek malzemesi	2 727 070			
4. Lokomotifler ve diğer vasıtaların mahrukatı	20 285 639			
5. Lokomotifler ve diğer vasıtaların yağ ve sair masrafları	2 045 750			
6. Merkez dairelerinin müstehlek malzeme masrafları	196 200	26 191 967		14,55

C) Bakım masrafları

1. Demiryol tesisatının bakımı	9 019 435			
2. Muharrik ve müteharrik edevat ve demirbaşların bakımı	9 907 360			
3. Limanlar ve liman vasıtalarının bekası	4 300 000			
4. Tarım işleri	211 888	23 437 683		12,99
d) Yönetim giderleri	1 519 653			
e) Öğretim giderleri	1 016 580			
f) Demiryolları Birlikleri ve takas büroları yönetim ve temsil giderleri	47 000			
g) Eski yıllar borçları	45 000	2 628 233	52 257 883	29,03
			<hr/>	
			137 692 822	

Bütçe gider kısmı gerekçesi

B. : 1 - M. : 1 — Daimî memur ve hizmetliler

1947 ödeneği : 32 976 078

1948 için teklif : 35 919 224

Artış : 2 943 146

Sebepleri: Bu tertibe konulan ödenek; Bütçe Kanununa bağlı (C) işaretli cetvelde memuriyet unvanları ile derece ve adedleri yazılı olan daimî memur ve hizmetlilere 1948 yılı zarfında ödemesi gereken ücret, kademe zammı karşılığını teşkil etmektedir.

Geçen yıla nazaran ödenek miktarında görülen artış, katar personeli kadrosuna yapılan ilâvelerden ileri gelmektedir. 1947 yılında kabul buyurulan 16 101 aded kadrodan bütçenin ihzârı ânında büro hizmetlerine ait olan münhaller çıkarıldıktan sonra yapılan artırma neticesinde bu yıl için 627 fazlasıyla 16 728 aded olarak teklif olunmuştur. Bu lüzum ve zaruret, önümüzdeki yıl edevat parkımıza girecek yeni lokomotiflerle daha çok tren tahrik edileceğinden ve geçen senelere nazaran üç milyon daha fazla tren kilometre yapılacağından katarlarda çalıştırılacak personele tabii olarak nasıl olacak ihtiyaçtan doğmaktadır. Artırılan kadro adedine göre hesap ve tesbit edilmesi icabeden ücret tutarları teklif olunan ödenek miktarlarından daha fazla bulunmakta ise de yeniden hizmete alınacak personelin 1948 yılı içinde muhtelif tarihlerde görevlerine başlatılacağı düşünülerek ödenek daha noksan hesap ve teklif olunmuştur. Adedleri artırılan katar personelinin 1947 kadroları ile 1948 teklifleri ve artış miktarları aşağıda arz edilmiştir:

Görevin çeşidi	1947 Aded	1948 Aded	Artış Aded
Makinistler (mezun atışçı dâhil)	1134	1146	12
Depo şefleri	28	48	20
Ateşçiler	1272	1330	58
Gardvagonlar	467	500	33
Revizör yardımcısı	119	135	16
Lâvajcı	62	80	18
Tren muayene memurları	50	50	—
Şeftrenler	466	484	18
Hareket memurları	615	768	153
Kondöktörler	906	980	74
Gardfrenler	993	1160	167
Makasçılar	1547	1580	33
Hamallar	151	200	49
	7810	8461	651

B. : 1 - M. : 2 — Geçici tazminat

1947 ödeneği : 558 000

1948 için teklif : 558 000

Sebepleri: 2847 sayılı Kanununun 5 nci maddesi hükümlerine göre Ankara'da ikamet etmekte olan memur ve hizmetlilerin kadro ve derecelerine ve 1947 yılının altı aylık fiilî sarfiyatına göre hesap edilmiştir.

B. : 1 - M. : 3 — Geçici memur ve hizmetliler

1947 ödeneği : 45 000

1948 için teklif : 45 000

Sebepleri : Tasarruf mülâhazaları ile İşletme kadrosu daima normal ihtiyaca göre tesbit edilmekte olduğundan trafiğin arttığı mevsimlerde teknik servis işlerinin mevcut memur ve hizmetlilerle yürütülmesi mümkün olamamaktadır. Bu itibarla ve zaruri hallerde geçici memur ve hizmetlilerin hizmete alınmasına lüzum hâsıl olmakta bulunduğundan bunların ücret ve gündelikleri bu tertipte geçen yılın aynı olarak teklif edilmektedir.

B. : 1 - M. : 4 2847 ve 3173 sayılı kanunlara bağlı olmıyan hizmetliler

1947 ödeneği : 74 520

1948 için teklif : 91 740

Artış : 17 220

Sebepleri : Bütçe Kanununa bağlı (E) işaretli cetvelde vazife, unvan ve ücretleri gösterilen müteferrik hizmetlilerin hak edişleri bu tertipten verilmektedir.

Geçen yıla nazaran ödenekte görülecek artış; Genel Müdürlük için görülen lüzum üzerine bir steno ve bir yabancı dil daktilosu ile bir daktilo ve her yıl daimî kadroda yer alan hastane aşçılarından beşinin kadrosunun indirilerek buraya ilâve edilmiş ve daktilo ücretlerinde cüzi artışlar yapılmış olmasından ileri gelmektedir.

B. : 1 - M. : 5 — Temsil ödeneği

1947 ödeneği : —

1948 için teklif : 2 100

Sebepleri : 5027 sayılı Kanun hükümleri gereğince Bakanlar Kurulu kararıyla tesbit olunan

miktar dâhilinde Genel Müdüre her ay verilmesi icabeden 175 lira temsil ödeneği karşılığı olarak 1 nevi bölüme eklenen ayrı bir maddede 2 100 lira teklif olunmaktadır.

1947 yılı için de, kanununa göre kanunun meriyeti tarihine nazaran on aylık karşılığı olarak 1 750 lira ödenek aktarılmıştır.

B. : 2 — Emekli, dul ve yetim aylıkları	
1947 ödeneği	: 2 500
1948 için teklif	: 3 500
Artış	: 1 000

Sebepleri : İdare bütçesinden ödenmekte olan emekli, dul ve yetim aylıklarına 4992 sayılı Kanunla yapılan fevkalâde zamlar dolayısıyla alınan ödenek yetişmemiş olduğundan 5091 sayılı Kanunla 1 000 liralık bir münakale yapılmasına lüzum hâsıl olmuştur. Bu sebeple 1948 yılı için de 1 000 lira fazla ödenek teklif olunmuştur.

B. : 3 - M. : 1 — 5000 sayılı Kanun gereğince ödenecek çocuk zamları	
1947 ödeneği	: 6 972 000
1948 için teklif	: 7 000 000
Artış	: 28 000

Sebepleri : İdarenin daimî memur ve hizmetlilerine 5000 sayılı Kanun gereğince verilmekte olan çocuk zamları bu tertipten ödenmekte olup ücretlerini gider tertiplerinden almakta olan memur ve hizmetliler de dâhil olduğu halde adedi (35 251) i bulan kadro mevcuduna nazaran ortalama olarak çocuk nispeti 1,67 den hesaplanmış ve verilmesi icabeden bu nevi munzam ücret miktarı 7 062 380 lira tesbit olunmuş ise de yapılması muhtemel tasarruflar ve 1947 yılının altı aylık fiilî sarfiyatı gözönüne alınarak 7 000 000 lira teklif olunmuştur.

B. : 3 - M. : 2 — 4178 sayılı Kanun gereğince ödenecek yakacak zammı	
1947 ödeneği	: 163 850
1948 için teklif	: 150 000
Eksiliş	: 13 850

Sebepleri : 1500 ve daha yukarı rakımlı mahallerde sürekli görevlerde bulunan memur ve hizmetlilere verilmekte olan yakacak zammı karşılığı 1947 yılının altı aylık fiilî sarfiyatına nazaran hesap ve teklif olunmuştur.

B. : 3 - M. : 3 — Doğum yardımı	
1947 ödeneği	: 400 000
1948 için teklif	: 600 000
Artış	: 200 000

Sebepleri : 4620 sayılı Kanun gereğince yapılmakta olan doğum yardımları, fiilî sarfiyatını gösterdiği neticeler gözönüne alınarak 200 000 lira artırılmış olarak teklif edilmiştir.

B. : 3 - M. : 4 — Ölüm yardımı	
1947 ödeneği	: 50 000
1948 için teklif	: 80 000
Artış	: 30 000

Sebepleri : 1947 yılının altı ay zarfında, fiilî tediyelerin verdiği neticeye göre bu tertip için geçen yıl kabul buyurulan ödeneğin yetişmeyeceği anlaşılmış olduğundan 30 000 lira fazlasıyla teklif olunmaktadır.

B. : 3 - M. : 5 — Sağlık yardımı	
1947 ödeneği	: 1 417 000
1948 için teklif	: 1 900 000
Artış	: 483 000

Sebepleri : Sanat Çırak Okulunun lağvı dolayısıyla okul binası hastane haline ifrağ edilmiş ve 1948 yılında Eskişehir Hastanesinin yatak adedinin artırılması bu suretle imkân dâhiline alınmış bulunmaktadır. Gerek artacak yatak adedine göre hastane masraflarını ve gerekse şimdi piyasaya mebzulen arzedilen ve daha evvelki senelerde tedarik edilemiyen ilaçların bedellerini karşılamak üzere bu tertibe geçen seneye nazaran 483 000 lira fazla bir ödenek istenmektedir.

Buna mukabil memur ve hizmetlilerden alınmakta olan sıhhiye aidatının 100 lira ve daha aşağı ücret alanlardan ikişer lira, 100 liradan yukarı olan memur ve hizmetlilerden de üçer lira alınmak suretiyle yılda 1 208 712 lira bir gelir elde edileceği hesab edilerek gelir bütçemizin çeşitli gelir kısmında derpiş edilmiş bulunmaktadır.

B. : 3 - M. 6 — 2454 sayılı Kanun gereğince verilecek emekli keseneği ile mâlûliyet karşılığı	
1947 ödeneği	: 2 200 000
1948 için teklif	: 3 250 000
Artış	: 1 050 000

Sebepleri : İdarenin daimî ve müseccel memur ve hizmetliler ücret ve gündeliklerinden % 5 nisptinde kesilmekte olan tekaüt aidatının muadili ile % 1/2 nispetinde mâlûliyet karşılığı olarak tekaüt sandığına ödenmesi icabeden para miktarı fiilî tediyelerin gösterdiği neticeye göre geçen yıl bu tertibe kabul buyrulan ödeneğin kifayet etmeyeceği anlaşılmış ve kadrolarda vâki artışlar da gözönüne alınarak önümüzdeki yıl için 1 050 000 lira fazlasıyla ödenek teklif olunmuştur.

B. : 3 - M. : 7 — Memur ve hizmetlilere verilecek giyecek eşyası karşılığı	
1947 ödeneği	: 1 773 056
1948 için teklif	: 1 718 315
Eksiliş	: 54 741

Sebepleri: İdarenin bu yıl kabul ve tanzim eylediği yeni elbise talimatnamesi hükümleri gereğince resmî elbise giymeğe mecbur tutulmuş olan memur ve hizmetlilerine verilecek elbise, kasket, ayakkabı, palto bedelleri bu tertibe konulan ödenekten karşılanmaktadır. Geçen yıla nazaran görülen eksiliş, işçilerin iş yerlerinde giyecekleri tulumları demirbaş eşya olarak ayrılmış olması itibarıyla bunların karşılığının bu tertipten çıkarılmış olmasından ileri gelmektedir. Giyecek eşyası idarenin Dikimevi atelyesinde imal olunmaktadır. Teklif olunan ödenek kadrolara göre bilhassa tesbit olunmuştur.

Ne kadar personele ne cins giyim eşyası verileceği ve bunların tutarları aşağıda arzedilmiştir.

Cinci	Adedi	Beherinin fiatı	Tutarı Lira	Açıklama
Serj elbise	4819	65 Lira	547 235	
lâcivert şayak elbise	4587	42 »	192 654	
Gri şayak elbise	2805	45 »	126 225	
Köylü tipi elbise	1770	59 »	104 430	
Kastor palto	7771 Üçte biri	51	132 107	Üç senede bir palto verildiği için üçte biri alındı.

Şayak palto	8040 Yarısı	48	»	192 960	İki senede bir palto ve- rildiği için yarısı alındı.
İskarpın	8256	23	»	189 888	
Postal	9620	23	»	221 260	
Kara personeli giyim eşyası toplamı				1 706 759	
Deniz serj elbiseleri kasketiyle beraber	44	82	Lira	3 608	
Deniz şayak elbiseleri kasketiyle beraber	68	44	»	2 992	
Deniz kastor paltoları	44 Üçte biri	51	»	748	Üç senede bir palto ve- rildiği için üçte biri alın- dı.
Deniz şayak paltoları	68 Yarısı	48	»	1 632	İki senede bir palto ve- rildiği için yarısı alındı.
İskarpın	44	23	»	1 012	
Postal	68	23	»	1 564	
Genel toplam				1 718 315	

B. : 4 - M. : 1 — 2847 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince verilecek tazminat, ödenek ve tâ-
li ücretler

1947 ödeneği	: 1 562 000
1948 için teklif	: 1 700 000
Artış	: 138 000

Sebepleri: İdare personeline türlü namlarla verilmekte olan munzam ücretlerde ahiren tah-
sisatlar nizamnamesinde yapılan değişiklik neticesinde artma olacağı ve ayrıca bu sene geçen
seneye nazaran fazla olarak yapılacağı ümidedilen 3 000 000 tren kilometre sebebiyle kilometre
tazminatı ve diğer tediyelerde de fazlalık vukubulacağı gözönüne alınarak bu tertip için 138 000
lira fazla ödenek teklif olunmuştur.

B. : 4 - M. : 2 — İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğruyanlara veya ailelerine tüzük
gereğince verilecek tazminat

1947 ödeneği	: 20 000
1948 için teklif	: 20 000

Sebepleri: Bu tertip için 1947 yılının aynı ödenek teklif edilmektedir. Filhakika 1947 yılı
sarfiyatı, yapılan memur tasfiyeleri sebebiyle daha ziyade olmuş ve bunu karşılamak üzere aynı
bölümün 1 nci maddesinden bu maddeye aktarma yapılmış ise de 1948 yılı için 20 000 lira kifa-
yet edecektir.

B. : 5 - M. : 1 — **Memur ve hizmetlilere verilecek ikramiye**

1947 ödeneği	: 100 000
1948 için teklif	: 100 000

Sebepleri : İkraniye talimatnamesi gereğince memur ve hizmetlilere verilecek ikramiye karşılı-
ğı olarak geçen sene verilmiş olan ödenek aynen teklif olmuştur.

B. : 5 - M. : 2 — Kömür tasarruf ikramiyesi

1947 ödeneği	: 20 000
1948 için teklif	: 50 000
Artış	: 30 000

Sebepleri : Kömür istihlâkinde bir tasarruf sağlanmasını teşvik maksadiyle İdarece tatbik edilmekte olan kömür tasarruf ikramiyesi talimatnamesi hükümlerine göre lokomotif personeline verilen ikramiyeler bu tertipten karşılanmaktadır. 1947 yılında bu tarzda bir tedbirden çok iyi neticeler alınmış ve tasarruf da temin edilmiş olduğundan önümüzdeki yıl 733 000 tonluk kömür sarfiyatında personelin daha iktisadi hareket edecekleri umulmaktadır. Yapılan tasarruf nispetinde ikramiye tediyeleri de artacağından geçen yıldan 30 000 lira fazla bir ödenek istenmektedir.

B. : 6 - M. : 1 — Öteberi giderleri

1947 ödeneği	: 150 000
1948 için teklif	: 150 000

Sebepleri : Bütçenin çeşitli öteberi giderlerini karşılamak üzere bu tertibe geçen yılın aynı olarak ödenek istenmektedir.

B. : 6 - M. : 2 — Düşünülmeyen giderler

1947 ödeneği	: 5 000
1948 için teklif	: 5 000

Sebepleri : Bütçenin hazırlandığı sırada düşünülmeyen ve bütçe yılı içinde belirmesi muhtemel bulunan giderleri ve Muhasebei Umumiye Kanununun 39 neu maddesi gereğince mahkeme ilâmına bağlı borçların ilgili tertibinde ödenek bulunmaması veya bu tertiplere aktarma yapılması mümkün olmayan hallerde ödenmesi zaruri borçları karşılamak üzere geçen yılın aynı olarak teklif olunmaktadır.

B. : 6 - M. : 3 — Temsil giderleri

1947 ödeneği	: 1 500
1948 için teklif	: 1 500

Sebepleri : Bu tertip için teklif olunan ödenek geçen yılın aynıdır.

B. : 6 - M. : 4 — Binalar kira karşılığı

1947 ödeneği	: 25 000
1948 için teklif	: 25 000

Sebepleri : Büro ve hizmetevî olarak kiralanmasına lüzum görülen binaların kira karşılığını teşkil eyliyen bu tertibe dâhil ödenek geçen yılın aynı olarak teklif edilmektedir.

B. : 6 - M. : 5 — Pasif korunma giderleri

1947 ödeneği	: 1
1948 için teklif	: 1

Sebepleri : Bu tertip için halen ödenek teklif edilmemiş bulunmakta olup, yalnız tertibin muhafazası için bir lira konulmuştur.

B. : 6 - M. : 6 — Faiz, acyo ve akçe farkları

1947 ödeneği	: 395 000
1948 için teklif	: 320 000
Eksiliş	: 75 000

Sebepleri : Bütçe Kanunu ile alınan salâhiyete dayanılarak bankalardan yapılacak istikrazlarla açtırılan câri hesapların ve iskonto ettirilecek bonoların faiz, acyo vesair banka giderlerini karşılamak

üzere bu tertibe istenilen ödenek, fiilî masraf gözönüne alınarak 75 000 lira eksik teklif olunmaktadır.

B. : 6 - M. : 7 — Sigorta ücret ve sermayesi	
1947 ödeneği	: 240 000
1948 için teklif	: 240 000

Sebepleri : İdarenin elinde bulunan kıymetler yangın sigortalarının muhtelif esaslarına göre kısmen İdarece ve kısmen şirketlerce sigorta edilmekte olduğundan bunun için verilecek primler karşılığı olan ödenek geçen yılın aynı olarak istenmektedir.

B. : 6 - M. : 8 — Uluslararası Demiryolları Kurum ve Kongrelerine katılma giderleri	
1947 ödeneği	: 60 000
1948 için teklif	: 50 000
Eksiliş	: 10 000

Sebepleri : Uluslararası münasebetlerin tesisi için yapılacak Demiryolları Kongrelerine katılma giderleri olarak bu tertibe istenilen ödenek geçen yıla nazaran 10 000 lira noksaniyle teklif olunmaktadır.

B. : 6 - M. : 9 — İlân ücretleri	
1947 ödeneği	: 12 000
1948 için teklif	: 12 000

Sebepleri : Artırma ve eksiltme mevzularının dışında kalan ilânların giderlerini karşılamak üzere bu tertibe geçen yılın aynı ödenek istenmektedir.

B. : 7 - M. : 1 — Posta ve telgraf ücretleri	
1947 ödeneği	: 11 621
1948 için teklif	: 56 620
Artış	: 44 999

Sebepleri : Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi tarafından İdare hesabına yapılan posta muamelelerinden % 50 nispetinde alınmakta olan ücretler, 5008, 5009 sayılı kanunlar mucibince tam olarak tahsil edilmeye başlanmış ve bu sebeple kifayet etmiyeceği anlaşılmış bulunan 1947 yılı için 5091 sayılı Kanunla 45 000 lira ödenek münakalesine mezuniyet alınmış olduğundan 1948 yılı için 44 999 lira fazlasıyla ödenek istenmektedir.

B. : 7 - M. : 2 — Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri	
1947 ödeneği	: 110 000
1948 için teklif	: 150 000
Artış	: 40 000

Sebepleri : 1947 yılı altı aylık fiilî tediye neticelerine göre geçen yıl bu tertip için alınan ödenğin yetişmiyeceği anlaşılmış olduğundan 40 000 lira fazlasıyla ödenek teklif olunmaktadır.

B. : 8 - M. : 1 — Sürekli görev yolluğu	
1947 ödeneği	: 58 000
1948 için teklif	: 35 000
Eksiliş	: 23 000

Sebepleri : 1947 yılının altı aylık sarfiyatına nazaran, geçen yıl bu tertip için kabul buyrulmuş olan ödenek miktarında tasarruf yapılacağı anlaşılmış olduğundan 23 000 lira eksik ödenek istenmektedir.

B. : 8 - M. : 2 — Geçici görev yolluğu

1947 ödeneği : 285 000

1948 için teklif : 250 000

Eksiliş : 35 000

Sebepleri : Geçici görevlerle muhtelif yerlere gönderilen memur ve hizmetlilere verilmekte olan yolluk karşılığı olarak geçen yıl bu tertibe alınmış olan ödenekten fiili sarfiyata nazaran tasarruf yapılacağı anlaşılmış olduğundan bu yıl için 35 000 lira eksik ödenek teklif olunmaktadır.

B. : 8 - M. : 3 — Devir ve teftiş yolluğu

1947 ödeneği : 340 000

1948 için teklif : 320 000

Eksiliş : 20 000

Sebepleri : İşletme işlerinin devamlı bir surette teftiş ve murakabesini temin için teftiş ve murakabe elemanlarına verilmekte olan devir ve teftiş yolluğu bu tertipten karşılanmaktadır. Fiili sarfiyata göre geçen yıl alınan ödenekte tasarruf yapılacağı anlaşılmış olduğundan 1948 yılı için 20 000 lira eksik ödenek teklif olunmaktadır.

B. : 8 - M. : 4 — Yabancı memleketler yolluğu

1947 ödeneği : 100 000

1948 için teklif : 100 000

Sebepleri : Bu maddeye geçen yıl için kabul buyrulan ödeneğin aynı teklif olunmaktadır.

B. : 9 - M. : 1 — Binaların, muharrrik ve müteharrik edevatın aydınlatma, ısıtma, yakacak, yağ ve başka müstehlek maddeler giderleri

1947 ödeneği : 24 062 815

1948 için teklif : 26 000 000

Artış : 1 937 185

Sebepleri : Bu tertip için istenilen ödenek muhtelif servislerce kullanılan binalarda, muharrrik ve müteharrik edavatta istihlâk edilecek malzeme bedelleri ile bu işlerle ilgili hizmetlerde çalıştırılanların elemeği karşılığı olup aşağıda müfredatı gösterilen çeşitli giderlerden terekküp etmektedir :

Yol servisi tarafından yapılacak mahrukat masrafı ile su paraları, motörlü drezin, drezin ve vagonetlerde kullanılacak muhtelif yağlar, cüruf temizlenmesi, tenvir, teshin ve muhtelif bakım giderleri

Lira
809 550 809 550

1948 yılında 9 500 000 000 ham ton kilometre yapılacağına ve her ham ton kilometre için 75 gram kömür sarfedileceğine göre hesap edilerek lokomotiflerde ve depolarda sarfedilecek kömür miktarı sırf Ereğli olmak üzere 733 000 ton olarak tesbit edilmiştir. Bu kömürlerin tamamen Ereğli olarak temini mümkün olamayacağından muhtelif cins ve evsafa kömürlerden mürekkep olmak üzere:

	Ton	Fiyat
Ereğli kömürü	596.000	× 26,08 = 15.543.680
Çeltik »	50.000	× 11 = 550.000
Linyit »	160.000	× 18,38 = 2.940.800
Mazot	7.000	× 122,85 = 859.950

19 894 430

Yalnız kömür bedeli 19 894 430 liradan ibaaret bulunmaktadır.

Ereğli kömürünün fob fiyatı 23.18 lira ise de bu kömürlerin 310 000 tonu denizden nakledileceğinden nakil ücreti ve % 10 nakliye resmi ve diğer masraflarla birlikte ton maliyeti 26.08 lirayı bulmaktadır.

Rezidi yağı	2043 × 400 =	817.200	
Sürşof »	352 × 900 =	316.800	
Alimentasyonların çeşitli giderleri			438 750
Depoların çeşitli giderleri			2 596 070
4 elektrik santrali için yapılacak işler karşılığı			200 000
Gar ve istasyonların müstehlek malzeme ihtiyacı	320 000	25 072 800	
Limanların müstehlek malzeme ve elemeği karşılığı	411 000		
Malzeme servisinin müstehlek malzeme karşılığı	500		
	731 500		
			731 500
			25 804 300
Merkez ve işletmeler dairelerinin müstehlek malzeme karşılığı			195 700
			26 000 000

Geçen yıl kabul buyurulmuş olan ödeneğe nazaran hâsıl olan (1 937 185) liralık fark bazı nevi müstehlek maddelerin yetişmemekte olmasından ve fazla tren kilometreye nazaran tahakkuk edecek ham ton kilometre ve kömür sarfiyatını karşılamak zaruretinden ileri gelmektedir.

B. : 9 - M. : 2 — Demirbaş eşyanın bakımı ve yenilenmesi	
1947 ödeneği	151 650
1948 için teklif	300 000
Artış	148 350

Sebepleri: Demirbaş eşyanın iyi bir halde bulundurulması için yapılması zaruri bakım ve tamir işleriyle hizmetten çıkarılacak olanların tebdil masrafı karşılığı olarak teklif olunmaktadır.

Geçen yıla nazaran görülen artış eskimiş demirbaşların yenilenmesi lüzum ve zaruretinden ileri gelmektedir.

Esasen 1947 yılında ihtiyacı temin etmeyen bu tertibe mevzu ödenek bölüm arasında münakale yapılması suretiyle ihtiyaçlar karşılanabilmektedir.

B. : 9 - M. : 3 — üst yapının bakımı ve yenilenmesi	
1947 ödeneği	18 472 329
1948 için teklif	20 000 000
Artış	1 527 671

Sebepleri : Vasatî yevmiyeleri geçen sene bütçesinde 225 kuruş hesap edilmiş ise de kâfi gelmemiştir. Ameleye vasatî yevmiye 260 kuruş olarak ödenmekte olduğundan bu senenin bütçesi bu miktar üzerinden hesap edilmiştir.

Tren süratlerinin artması dolayısıyla hattaki noksan balastın sürati artırılan mıntakalarda çoğaltılması için 1948 senesinde 90 000 m 3 balastfazlasiyle 390 000 m 3 balast yapılacağı düşünülmüştür. Geçen sene tahmin edilen balastın vasatî m 3 fiyatı 333 kuruş hesap edilmişse de tahakkuk etmemiş ve noksan balast yapılmak suretiyle hizmetten fedakârlık yapılmıştır. Bu sene hakkiki fiyat olan m 3 ü 400 kuruş üzerinden hesab edilmiştir.

Meslek Okulundan bu sene mezun olan 45 öğrenci için sınıf II sürveyyan kadrosu ve emniyeti seyrüsefer için lüzumlu olan noksan yol bekçisi için de 53 yol bekçisi kadrosu ilâve edilmiştir.

Bu kadrolar, kademe zamları, ve yukarda arzedilen amele yevmiyelerinin 225 kuruş yerine 260 kuruş olması, balast miktarının 90 000 m 3 fazla olması ve m 3 fiyatının 333 kuruş yerine 400 kuruş hesap edilmesi, tahkimat işlerine ehemmiyet verilmesi ve 1947 senesinde yapılmıyan tamir işlerinin 1948 de telâfi edilmesi sebepleriyle yukardaki artış husule gelmiştir.

1948 senesinde 140 000 travers mubayaa ve enjekte edilecek ve bunun için 2 100 000 lira sarfedilecektir.

1948 senesinde 100 km. poz yapılacağı nazarı dikkate alınmıştır.

	Elemegi	Malzeme
Yol sürveyyanı, çavuş, çavuş yardımcısı ve yol bekçisi ücretleri	3 633 481	
Baraj ve tanzim işleri :		
a - Müseccel amele ve drezinör	3 710 120	
b - Muvakkat amele	3 993 538	
İşe (yukarda çalışacak işçiler için)		42 421
Yol fers malzemesinin tamir ve tecdidi	250 000	450 000
Travers	50 000	2 050 000
Balast ihzarı	1 560 000	
Balast fers ve nakli	585 000	
Yol alât ve edevatının tamiri	175 000	125 000
Yarma, debuje temizliği	1 318 000	200 000
Kar siperlerinin tamiri ve kar mücadelesi	135 000	65 000
Fevkelâde hâdiseler	200 000	
İnşaata verilecek bakım ücretleri	57 440	
Poz ve balastı	1 000 000	
Tahkimat	400 000	
	17 067 579	2 932 421
Genel toplam	20 000 000	

B. : 9 - M. : 4 — Binaların ve başka tesislerin bakımı ve yenilenmesi

1947 ödeneği : 4 690 056

1948 için teklif : 4 862 150

Artış : 172 094

Sebepleri : Geçen sene bazı mübrem işlere ödenek kâfi gelmediğinden yapılamamıştır. 1948 senesine devreden bu işler için 172 094 liralık bir artış teklif edilmiştir.

	Elemegi	Malzeme
Telgraf sürveyyan ve çavuş, amele ücretleri	347 208	
Telgraf müstehlek malzemesi		140 000
Telgraf direği tebdili		180 000
Köprüler, geçitler, vagon kantarları, döner köprüler ve sairenin tamir ve tecdit masrafı	1 100 000	450 000

	Elemeği	Malzeme
Sel, kaza ve fevkalâde vakayi dolayısıyla tahkim vesair çeşitli masraflar	300 000	
Sabit tesisatın tamiri	1 400 000	400 000
Emniyet tesisatının bakım ve yenilenmesi	230 000	230 000
İaşe		84 942
	3 377 208	1 484 942
	=====	=====
Genel toplam	4.862.150	
	=====	=====

B. : 9 - M. : 5 — Muharrrik ve müteharrrik edevatın bakım ve yenilenmesi

1947 ödeneği : 23 534 970

1948 için teklif : 24 000 000

Artış : 465 030

Sebepleri : 1946 ve 1947 yıllarında olduğu gibi 1948 yılında da tren kilometresiyle lokomotif kilometresi arasındaki nispetin 0, 50 olacağı tahmin edilmiştir.

1948 yılında 25 milyon tren kilometre yapılacağına göre $25\ 000\ 000 \times 1,50 = 37\ 500\ 000$ loko-kilometresine tekabül etmektedir. Büyük ve orta tamir göerecek lokomotifler için ortalama 62 000 kilometre kabul edildiğine göre $37\ 500\ 000 / 62\ 000 = 600$ aded lokomotif, 1000 aded yolcu ve servis vagonu ile 6 500 aded yük vagonunun tamirleri yapılmış olacaktır. Malzeme fiyatlarının yükselmesi ve 5000 sayılı kanun gereğince işçi ücretlerine yapılan zam dolayısıyla 1947 yılının ilk 5 aylık sarfiyatına nazaran lokomotiflerin ağır, büyük ve orta tamirinin masrafı ortalama olarak 10 700 lira elemeği, 7 100 lira malzeme olmak üzere 17 500 lira yolcu vagonlarının 1 200 lira elemeği, 600 lira malzeme ki, 1 800 lira, yük vagonları 200 lira elemeği, 228 lira malzeme olmak üzere 428 lirayı bulmakta olduğundan bu madde için:

	Elemeği	Malzeme	İaşe	Toplam
600 aded lokomotifin tamiri	6 240 000	4 260 000		10 500 000
1000 yolcu vagonu büyük tamiri	1 200 000	600 000		1 800 000
6500 aded yük vagonu büyük tamiri	1 300 000	1 482 000		2 782 000
Mudanya - Bursa hattı lokomotif ve vagon tamiri	52 000	15 000		67 000
Motörlü vagonların tamiri	150 000	100 000		250 000
Lokomotif ve vagonlarda bulunan elektrik tesisatı tamiri	70 000	20 000		90 000
Atelye ve depolarda lokomotiflerin cari tamirâtı	3 087 000	913 000		4 000 000
Atelye ve depolarda yolcu vagonlarının cari tamirâtı	618 000	462 000		1 080 000
Atelye ve depolarda yük vagonlarının cari tamirâtı	750 000	200 000		950 000
	1 325 000	261 000		1 586 000
Depoların müteferrik masrafları			895 000	895 000
İşçilerin iaşe masrafı				
Genel toplam	14 792 000	8 313 000	895 000	24 000 000

lira ödeneğe ihtiyaç vardır.

B. : 9 - M. : 6 — Bütün deniz tesislerinin bakımı ve yenilenmesi

1947 ödeneği	: 795 730
1948 için teklif	: 750 000
Eksiliş	: 45 750

Sebepleri: a) Elemeğinde; 1947 senesi fiilî sarfiyatında görülen eksilmeye göre 113 700 lira eksiliş;

b) Gereçte; 1947 de mağaza stokundan sarfedilmiş olması sebebiyle 1948 için 68 500 lira artış;

c) İşlemede; 1947 senesinde fiilî sarfiyata nazaran kifayet etmediğinden 3 000 lira artış; Kabul edilmiştir.

B. : 9 - M. : 7 — Liman ve rıhtım ve tesislerinin bakımı ve yenilenmesi

1947 ödeneği	: 430 000
1948 için teklif	: 450 000
Artış	: 20 000

Sebepleri: a) Elemeğinde; geçen seneki sarfiyata göre 35 000 lira eksiliş,

b) Gereçte; Haydarpaşa silo bantlarının 450 metresinin teçdidî ve Samsun'un ve tütün iskelelerinin temdidî malzemesi için 55 000 lira artış,

Kabul edilmiştir.

B. : 9 - M. : 8 — Fidanlıklar ve Tarım İşleri ücret ve giderleri

1947 ödeneği	: 300 000
1948 için teklif	: 400 000
Artış	: 100 000

Sebepleri : Amele vasatî yevmiyeleri geçen sene 225 kuruş kabul edilerek 300 000 lira hesab edilmiştir. Hakiki amele vasatî yevmiyeleri 260 kuruş olduğundan amele adedini tenkis zarureti hâsıl olmuş ve bazı işler 1948 senesine tehir olunmuştur. Amele vasatî yevmiye farkı da nazarı dikkate alınarak 1948 bütçesine bu bölüm maddeden 100 000 lira artış teklif edilmiştir.

	Elemeği	Malzeme
Fidanlıklar, tarım işleri ücret ve giderleri :		
Sürveyyan, çavuş, bahçıvan, çavuş yardımcısı, uzman amele ve amele ücretleri	188 112	
Bakım için muvakkat amele	193 066	
Fidanlık ve tarım işleri için lüzumlu müstehlek malzeme		18 822
Toplam	381 178	18 822
Genel toplam	400 000	

B. : 9 - M. : 9 — Bilet Basımevi ücret, gündelik ve giderleri

1947 ödeneği	: 29 427
1948 için teklif	: 26 000
Eksiliş	: 3 427

Sebepleri : Bilet Basımevinde çalışan işçilerin elemekleri vesaire karşılığını teşkil eyliyen giderler aşağıda müfredatı gösterildiği üzere 26 000 liradan ibaret olacağı anlaşılmış olduğundan bu ter-

tibe geçen yıla nazaran 3 427 lira eksik ödenek istenmektedir.

Teklif olunan kadrosuna nazaran 11 aded işçinin ücreti	22 380
İşçilerin iâşe masrafı	1 287
Müteferrik malzeme	2 333
	<hr/>
Toplam	26 000
	<hr/> <hr/>

B. : 9 - M. : 10 — Basılı kâğıt, kırtasiye ve dergi karşılığı

1947 ödeneği	: 750 000
1948 için teklif	: 600 000
Eksiliş	: 150 000

Sebepleri : İdarenin İzmir'de bulunan Basımevi kadrosu ücret ve gündelikleri ile iâşe giderleri bu tertipten ödenmektedir. P. T. T. İdaresine aitkâğıtlarda İdare Basımevinde basılmakta ve bunun için sarfolunan işçi elemekleri geri alınmakta olduğundan bu masrafa tekabül eden miktar ödenekten indirilmiştir. Bu itibarla istenilen ödenek 150 000 lira eksik bulunmaktadır.

B. : 10 — Yükleme ve boşaltma ücret ve giderleri

1947 ödeneği	: 3 100 000
1948 için teklif	: 3 100 000

Sebepleri : İdarece, istasyon ve ambarlarda, limanlarda yaptırılmakta olan yükleme ve boşaltma ücret ve giderleri bu tertipten karşılanmakta olup bu tertip için de 1947 yılının aynı olarak 3 100 000 lira teklif edilmiştir.

B. : 11 - M. : 1 — Çeşitli demirbaşlar çoğaltılması

1947 ödeneği	: 933 150
1948 için teklif	: 1 225 000
Artış	: 291 850

Sebepleri : Önümüzdeki yıl içinde tedarik ve mubayaası zaruri bulunan baraj makinesi ile diğer bazı nevi demirbaş maddelerin bedelini karşılamak üzere bu yıl 291 850 lira fazla bir ödenek teklif olunmaktadır.

B. : 11 - M. : 2 — Türlü yeni yapılar, tesisler karşılıklarıyla arazi ve mülk satınalma ve kamulaştırma

bedelleri (Fidanlıklar dâhil)	
1947 ödeneği	: 3 400 000
1948 için teklif	: 2 000 000
Eksiliş	: 1 400 000

Sebepleri : Bütçe vaziyeti müsait olmadığından önümüzdeki sene yeni bir işe başlanmaması esas kabul edilmiş olup ancak 1947 yılında başlanmış işlerin ikmali için 2 000 000 lira teklif edilmiştir.

1948 senesine devredilecek işler :

	Lira
Karaköy su tasfiye tesisatı	30 000
İzmir İstasyon tevsiyatı	100 000
Maltepe İskelesi	20 000
Sapanca su hazinesinin terfii	20 000
Tuzla İstasyonunun tevsiyatı	5 000
Eskipazar su tasfiye tesisatı	25 000
Alibey su tasfiye tesisatı	12 000
Sivas su tasfiye tesisatı	50 000
Tercan su tasfiye tesisatı	30 000
Yolçatı su tasfiye tesisatı	25 000
Ulukışla su tasfiye tesisatı	12 000
Uşak su tasfiye tesisatı	30 000
Afyon su tasfiye tesisatı	50 000
Alaşehir, Halkapınar su tasfiye tesisatı	30 000
Çerkezköyü hareket memuru loj	10 000
Eskişehir su tasfiye tesisatı	50 000
Sivas Döküm, Donatım Fabrikası	750 000
Cebeci lojmanları ikmal inşaatı	90 000
Yeşilköy - Çekmece ikinci yol	80 000
Ankara Hastanesi	100 000
Mamak - Üreğil istasyonları ikmali	100 000
Çatalağzı Santral istasyonu binası	100 000
Adapazarı Vagon Atelyesi istimplâki	200 000
Adapazar hizmet binaları istimplâki	50 000
Geyve istimplâk işi	10 000
Adana » »	1 000
İrmak » »	20 000
Toplam	2 000 000

B. : 12 - M. : 1 — Transit vagonlarının tatil, tazmin ve onarma ücreti ve kiralanacak vagon ve lokomotiflerle deniz taşıtlarının kira ve onarma karşılık ve giderleri

1947 ödeneği	: 1 015 000
1948 için teklif	: 250 000
Eksiliş	: 765 000

Sebepleri: Komşu demiryolları idarelerinden transit suretiyle Devlet hatlarına geçen vagonların tatil, tazmin ve onarma ücretleri ile kiralanmış olan lokomotif ve diğer vasıtaların kiralama karşılık olarak bu tertibe teklif edilmekte olan ödeneğin yeteceği anlaşılmiş olduğundan geçen yıl kabul buyurulmuş olan ödenekten 765 000 lira eksiltmiştir.

B. ; 12 - M. : 2 — Semplon ekspresi açığının Türkiye payı

1947 ödeneği	: 1
1948 için teklif	: 1

Sebepleri : 1948 yılında bu tertipten bir ödeme yapılacağı tahmin edilmemektedir. Bu sebeple 1947 de olduğu gibi 1948 yılı için de ödenek teklif edilmemiş ve yalnız tertibin muhafazası için bir lira konulmuştur.

B. : 12 - M. : 3 — Komşu demiryollarına verilen r d vanslar

1947  deneği : 12 000

1948 için teklif : 12 000

Sebepleri: Pityon - Svilengrad hattı, Cenup demiryolları ve diğer mücavir hatlarla aramızdaki komşuluk münasebetleri dolayısıyla hükümleri halen yürürlükte bulunan anlaşmaları gereğince verilmekte olan paraların karşılığı olarak istenilmekte olup teklif 1947 yılının aynıdır.

B. : 12 - M. : 4 — Demiryolları birlikleri ve takas büroları yönetim ve temsil giderleri.

1947  deneği : 35 000

1948 için teklif : 35 000

Sebepleri: Milletlerarası Demiryolu münasebetlerinden doğan borç ve alacakların takas ve mahsubunu yapan muhtelif takas ofislerince çıkarılacak borçları karşılamak üzere bu tertibe geçen yılın aynı olarak  denek teklif edilmektedir

B. : 13 - M. : 1 — Gelir getiren mülklerin resim ve vergileri

1947  deneği : 10 000

1948 için teklif : 10 000

Sebepleri: İrat getiren idare emlakinin resim ve vergilerini karşılamak üzere bu tertibe geçen yılın aynı  denek istenmektedir.

B. : 13 - M. : 2 — Kazalar neticesinde husule gelen her türlü zarar ve ziyan karşılıkları ile ölenlerin vârislerine, mâlûl kalanlara, gerek taşıma sırasında ve gerekse emanet odalarına verildikten sonra hasar ve ziyaa uğrıyan eşya sahiplerine verilecek tazminat

1947  deneği : 165 000

1948 için teklif : 180 000

Artış : 15 000

Sebepleri: Kazalar neticesinde ölenlerin vârislerine ve mâlûl kalanlara verilmekte olan beş yüz lira nispetindeki tazminatın artırılması d ş n lm ş ve bunu teminen nizamnamede değişiklik derpiş edilmiş bulunduğundan gerek bunları karşılamak ve gerekse diğer ziya ve hasar bedellerini vaktinde  diyebilmek üzere yeter derecede  denek teklif olunmuştur.

B. : 13 - M. : 3 — Geri verilecek paralar ve kesenek

1947  deneği : 18 000

1948 için teklif : 18 000

Sebepleri: Evvelki yıllarda işletme geliri olarak irat kaydedilmiş olupta geri verilmesi icab eden paralar bu tertipten karşılanmakta olup geçen yılın aynı olarak  denek teklif olunmaktadır.

B. : 14 - M. : 1 —  cret ve gündelikler

1947  deneği : 196 605

1948 için teklif : 193 824

Eksiliş : 2 781

k

Sebepleri : Bu tertibe konulan  denek kadrolarına nazaran bilhesap tutarlarıdır.

Kadroların tutarı aynen teklif ve adedte de bir kişilik tasarruf temin edilmiş bulunduğuna göre bu noksanlık husule gelmiştir.

B. : 14 - M. : 2 — Başka genel giderleri

1947 ödeneği : 474 598

1948 için teklif : 500 000

Artış : 25 402

Sebepleri : Transit servisi için ihalesi yapılmış olan garaj ve atelye binası inşaatı 1948 yılında bitmiş olduğundan 74 aded kamyon ve otobüsün tamirleri yapılacaktır. Ayrıca yeni yapılmış olan bu atelyenin takımları da yeniden satın alınarak tamamlanacağından bu servis ihtiyacı için:

	Lira
Elemegi	135 000
Müteferrik masraflar (kilometre tazminatı, harcırah ve saire gibi)	15 000
İşçilerin iase masrafı	5 265
Yakıt melzemesi (benzin, motorin v. s.)	91 000
Demirbaş çoğaltılması ve tebdili	66 000
Onarma malzemesi	187 735
Genel toplam	500 000

Liraya ihtiyaç vardır.

B. : 15 - M. : — Satılmalan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve başka giderleri

1947 ödeneği : 9 700 000

1948 için teklif : 9 550 000

Eksiliş : 150 000

Sebepleri : Hususi kanunları gereğince satın alınmış olan demiryollar ve limanları satınalma mukaveleleri gereğince önümüzdeki yıl ödenmesi icabeden taksitler tutarı aşağıda gösterilmiştir. Eenebi paraları rayicinde görülen tahavvül sebebiyle bu yıl için istenilen ödenek geçen yıla nazaran 150 000 lira eksik bulunmaktadır.

	Eenebi parası	Kur	Türk lirası muadili
Anadolu	İsviçre Fr. 8 677 301.04	66.37	5 759 992.43
Mersin - Adana	» 65 592.40	»	43 540.24
Haydarpaşa	» 647 115.65	»	429 555.37
Şark Demiryolları	» 1 669 000.00	»	1 107 882.20
	11 059 009.09		7 340 970.24
Aydın hattı	Sterlin 146 940.00	1 138.56	1 667 307.26
İzmir - kasaba hattı erken ödeme taksiti		25 Mayıs 1946 da erken ödeme dolayısıyla	503 709.53
Anadolu emarjman giderleri			10 000.00
Aydın » »			5 000.00
Şark » »			2 850.00
			9 529 837.03
Başka giderler ve muhtemel kur farkları			20 162.97
			9 550 000.00

B. : 16 - M. : 1 — 3247 ve 3019 sayılı Kanunlar gereğince satın alınacak muharrik ve müteharrik edevat karşılığı ile gümrük resmi ve başka giderler

1947 ödeneği : 1

1948 için teklif : 1

Sebepleri : Alman firmaları ile aktedilen mukavelenamelerle sipariş edilmiş olan muharrik ve müteharrik edevatın teslimine bugünkü durum dolayısıyla imkân görülememekte olduğundan bu tertip için bir lira konulmuştur.

B. : 16 - M. : 2 — 3980 sayılı Kanun gereğince satın alınacak muharrik ve müteharrik edevat karşılığı ile başka giderleri

1947 ödeneği : 1

1948 için teklif : 1

Sebepleri: 3980 sayılı Kanun gereğince girişilen vagon ve lokomotif mukavelenamesi mucibince yapılan teslimatla iktifa edilmesi takarrür etmiş bulunmaktadır. Ancak mukavelenamenin tamamen tasfiye edilmemesi dolayısıyla bu tertibin 1948 yılında da muhafazası zaruri görülmüş ve bu maksatla bir lira konulmuştur.

B. : 16 - M. : 3 — 3525 sayılı Kanunla tasdik olunan on milyon sterlinlik krediden idarece kullanılan kısmın itfa ve faiz karşılığı

1947 ödeneği : 456 000

1948 için teklif : 1 500 000

Artış : 1 044 000

Sebepler: 3525 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere'den temin olunan 10 milyon Sterlinlik krediden kullanılması idareye devredilen kısmın itfa ve faiz karşılığı bu tertipten ödenmektedir. Normal itfa cetveline göre 1948 yılında Hazineye ödenecek miktarı karşılamak üzere bu miktar teklif olunmuştur.

B. : 16 - M. : 4 — 4515 ve 4903 ve 5073 sayılı kanunlar gereğince girişilecek yüklenmeler karşılığı, bonoların itfa ve faiz karşılığı ile gümrük resmi, muamele vergisi ve başka giderleri

1947 ödeneği : 12 000 000

1948 için teklif : 25 000 000

Artış : 13 000 000

Sebepleri: 4515 ve 4903 sayılı kanunlarda değişiklik yapan 5073 sayılı Kanun gereğince ve Bakanlar Kurulunca onanan programa göre gelecek yıllara geçici olarak aktedilen mukavelenamelerden bu yıl içinde ödenecek miktarları karşılamak üzere bu tertibe 13 000 000 lira fazla teklif olunmuştur. 1947 yılı için kabul buyurulan 12 000 000 liralık ödeneğe 5073 sayılı Kanunun geçici maddesiyle 18 000 000 lira daha ilâve edilmiştir ki bu suretle 1947 yılına nazaran 5 000 000 lira noksan teklif olunmaktadır. Ödenecek miktarlar ve ödeme mahiyetleri aşağıda arz edilmiştir:

	Lira
Çankırı, Karabük, Eskişehir ikmal inşaatı	1 805 000
Eskişehir yol ve cer atelyeleri elektrik tesisatı	285 000
Cer ve yol atelyeleri ve methar şofaj tesisatı	200 000
Transit garajı ikmal inşaatı	350 000
Adapazarı vagon atelyesi inşaatı	880 000
Basra'da Amerikalılardan alınan yol malzemesi (on milyon dolârlık krediden)	58 952
Kontrol ve proje masrafları	100 000
Yol malzemesi	36 613
82 lokomotifin taksitleri ve diğer masrafları (Amerikadan)	8 203 620

	Lira
Orta Avrupa'dan alınan 50 lokomotifin taksitleri ve masrafları	201 454
Orta Şarktan alınan 24 lokomotifin taksitleri ve masrafları	131 505
Amerika'dan en son alınan 42 lokomotifin taksitleri ve masrafları	3 539 870
Çekoslovakya'dan alınan 50 lokomotifin taksitleri ve masrafları	4 225 635
İngiltere kredisinden alınan 37 lokomotifin gümrük resmi	22 200
450 yük vagonunun (Kanada) gümrük resmi	121 500
Çek vagonları ve teferruatı	431 727
Unra'dan alınan 204 yük vagonu gümrük resmi	91 800
Orta Avrupa'dan alınan 271 furgon masrafları	165 165
İngiliz kredisinden 100 çift cevher vagonu gümrük resmi	58 500
Çekoslovakya'dan alınan 50 yoleu vagonu bedel ve masrafları	2 322 650
Tezgahlar ve yedeklerle santrallerin masrafları	1 768 809
	<hr/>
	Toplam
	25 000 000
	=====

B. : 17 - M. : 1 — : Yabancı uzmanlar ücretleri

1947 ödeneği	: 33 200
1948 için teklif	. 151 532
Artış	. 111 528

Sebepleri:

Geçen yıl idarenin muhtelif branşlarında çalıştırılmakta olan uzmanların adedine bu kere Amerika'dan celbedilerek hizmetleri mukavelelere bağlanan iki uzman daha ilâve edilmiş olduğundan bunların yıllık ücret tutarları mukavelelerine göre aşağıda gösterilmiştir. Geçen yıla nazaran artış iki Amerikalı uzmanın idarede çalışmaya başlamış olmalarından ileri gelmektedir.

	Aylığı	Yıllığı
Yol servisinde çalışan bir uzmanın ücreti 1350×12	1 350	16 200
Sivas Cer Atelyesinde çalışan kauçuk uzmanının ücreti 900×12	900	10 800
Malzeme dairesinde çalışan uzmanın ücreti 567×12	567	6 804
Amerikalı uzman Kirk'in mukavelesine göre üç ayda bir 5 000 dolâr hesabıyla 4×5.000=20.000 dolâr muadili		56 600
Amerikalı uzman White'in mukavelesine göre ayda 1 800 dolâr hesabıyla 12×1800 = 21.600 dolâr muadili		61 128
	<hr/>	
	Toplam	151 532
		=====

E. : 17 - M. : 2 — Tahsil ve staj için yabancı memleketlere gönderilecek öğrencilerin ücretleri, tahsil, tedavi ve başka giderleri

1947 ödeneği	. 709 500
1948 için teklif	: 552 447
Eksiliş	: 157 053

Sebepleri: İdare hesabına yabancı memleketlerde bulunan öğrencilerin tahsil, tedavi ve diğer giderleri karşılığı olarak bu tertibe istenilmekte olan ödenek mevcut talebe adedine göre hesap edilerek tesbit olunmuştur.

Bulunduğu memleketler	Talebe adedi
Amerika'da	54
İsviçre'de	42
	96

B. : 18 - M. : 1 — Demiryol Meslek Okulu ücret ve genel giderleri (Öğrencilerin harçlıkları dâhil, demirbaş ve döşeme hariç)

1947 ödeneği : 411 618

1948 için teklif : 305 000

Eksiliş : 106 618

Sebepleri: Önümüzdeki ders yılı içinde Meslek Okulunda 212 öğrenci okutulacaktır. Bunların i̇şe masrafları ile, giyim eşyası, harçlığı, kırtasiye ve kitap ücretleri, okulun diğ̇er masraflarıyla talim heyetinin ücretleri, işçilerin ücret ve i̇şe masrafları, bu tertibe kabul olunacak ödenekle karşılanmaktadır.

Öğrenci mevcuduna göre hesaplanmış olan okul masrafları için bu yıl istenilen ödenek geçen yıla nazaran 106 618 lira eksiktir. Giderlerin müfredatı aşağıda gösterilmiştir:

İ̇şe masrafı	212 × 110 × 300 =	69 960
Talebenin giyim eşyası bedeli	212 × 165 =	34 980
Öğrenci harçlığı	112 × 5 × 10 =	9 600
» »	100 × 4 × 10 =	
Kırtasiye ve kitap	212 × 11 =	2 332
Temizlik giderleri		9 000
Öteberi giderleri		5 000
Talim heyeti ücretleri		156 648
İşçi ücretleri		6 984
İ̇şe masrafları		10 500
Toplam		305 004

B. : 18 - M. : 2 — Sanat Okulları ücret ve genel giderleri

1947 ödeneği : 715 772

1948 için teklif

Eksiliş : 715 772

Sebepleri: Okul 1947 yılında lâğvedilmiş olduğundan 1948 bütçesi ile bir teklif yapılmasına lüzum kalmamıştır.

B. : 18 - M. : 3 — Pansiyonlar ve ilk okullar ücret ve genel giderleri (Okul bulunmayan yerlerdeki memur ve hizmetlilerin ve bunlardan vazife başında kazaya uğrıyarak ölenlerin i̇şesi ile ödevli oldukları çocuklarının tahsillerini temin için açılan pansiyonlar ve ilk okulların bütün giderleri)

1947 ödeneği : 470 992

1948 için teklif : 422 365

Eksiliş : 48 627

Sebepleri: Buca ve kayseri orta pansiyonları ile Eskişehir, Konya ve Diyarbakır ilk okulları talebe adedine ve hizmetli mevcutlarına göre bilhesap teklif olunmuştur.

Talebe mevcudu

Buca'da	125
Kayseri'de	100
Diyarbakır'da	90
Eskişehir'de	140
Konya'da	100

555

B. : 18 M. : 4 — Teknik Üniversite ile teknik elemanlar yetiştiren başka okullarda okutulan idare öğrencilerinin giderleri.

1947 ödeneği : 74 835

1948 için teklif : 46 500

Eksiliş : 28 335

Sebepleri : 1948 yılında Teknik Üniversite ile teknik okulda ve sanat okulunda idare hesabına okutulan öğrenci adedine göre bilhesap ödenek teklif olunmuştur. Noksanlık, bu sene Teknik Üniversiteden 16 ve Teknik Okuldan 5 talebenin ikmalî tahsil edeceğinden ileri gelmiştir.

Hâlen mevcut talebelerimiz

Teknik Üniversitede	16
Teknik Okulda	8
Sanat Enstitüsünde	15

39

=

B. : 19 — Mahkeme giderleri, harçları ve serbest avukat ücretleri

1947 ödeneği : 70 000

1948 için teklif : 70 000

Sebepleri: Bu tertipte teklif olunan ödenek geçen yılın aynıdır.

B. : 20 — Eski yıllar borçları

1947 ödeneği : 50 000

1948 için teklif : 45 000

Eksiliş : 5 000

Sebepleri: Malî yılın üç sene evveline ait olmak üzere eski yıllardan kalan borçları ödemek üzere geçen yıldan beş bin lira noksaniyle ödenek istenmektedir.

B. : 21 — 1715 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek kâğıt para amortismanı karşılığı

1947 ödeneği : 1 581 683

1948 için teklif : 1 782 178

Artış : 220 495

Sebepleri: 1948 yılı gider bütçesinin tutarı bu bölüm hariç olmak üzere 178 217 800 lira olarak tesbit edilmiş olup 1715 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek kâğıt para amortismanı karşılığı olarak % 1 nispetinde verilmesi lâzım gelen para karşılığı olarak ödenek teklif olunmuştur.

B. : 22 — Demiryolları Spor kurumlarına yardım

1947 ödeneği	:	1
1948 için teklif	:	5 001
Artış	:	5 000

Sebepleri : İdare Demiryolları Spor kurumlarına yardım zarureti ile bu tertibe beş bin lira konulmuştur.

B. : 23 — Demiryolları dergisine yardım.

1947 ödeneği	:	5 000
1948 için teklif	:	5 000

Sebepleri: Her yıl Demiryolları dergisine yapılan yardımın aynı olmak üzere 1948 yılı için de 5 000 lira teklif olunmuştur.

B. : 24 — İş yerlerinde çalışan işçi ve hizmetlilerin iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık sigortaları karşılığı

1947 ödeneği	:	750 000
1948 için teklif	:	750 000

Sebepleri: 1947 yılının ilk altı aylık sarfiyatına nazaran geçen senenin ödeneği kâfi geleceği görülmüş ve bu sebeple aynı miktar teklif edilmiştir.

Bütçe gelir kısmı gerekçesi

Teskilât kanunu hükümlerine göre katma bütçe ile idare edilen bir müessese olması itibarıyla Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü, gelecek işletme devresinin giderlerini tesbit etmeden önce, bu devrenin gelirini kestirmek ve gelirle gider arasındaki münasebet ve tevazünü ne suretle ve ne ölçüde sağlayabileceğini araştırmak zorundadır. Gerçekten, işletmeyi Devlet bütçesine yük olmadan temin edebilmenin ilk şartı, gelir ve gider arasında bir muvazenenin tesis edilmiş olmasıdır.

İşletmeden mütevellit gelirler bütçenin (B) cetvelinde birinci ve ikinci bölümlerde toplanmaktadır. Birinci bölüm demiryolları işletme gelirlerini, ikinci bölüm de liman ve iskeleler gelirlerini ihtiva eder. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde gösterilen gelirler, esas itibarıyla, işletme ile ilgili değildir. Keza otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri ayrı bir bölümde yer almaktadır.

Gelirin kestirilmesinde takip edilen esaslar şunlardır:

1. — Bütçenin hazırlandığı zamana kadar içinde bulunulan senenin gelir miktarını tesbit etmek,

2. — Muhtelif senelerin trafik seyrine ve içinde bulunulan senenin hususiyetlerine göre, işletme devresi sonuna kadar elde edilebilecek geliri hesaplamak,

3. — Gelecek sene gelirinin fazla veya noksan olmasını intaç edecek sebep ve âmilleri araştırmak.

Gelirin kestirilmesinde üçüncü nokta bilhassa mühimdir. Her şeyden önce trafik hacminin ve işletme nakil kapasitesinin isabetle tâyini, yeni nakil mevzuları bulunup bulunmadığının araştırılması ve takip edilecek tarife politikasının muhtemel tesirlerinin hesaba katılması icabeder.

Geliri kestirirken dar ve geniş hareket, hemen daima zararlı bir netice doğurur. Yersiz bir iyimserlik, işletme hesabında, kaçınılması güç olan açıklar meydana getireceği gibi kötümser bir

tahmin de bir kısmı zarurî işletme masraflarının yapılmasına veya bakım ve tecdit hizmetlerinin aksamasına sebep olabilir. Kısaca, işletme muvaffakiyeti isabetli ve samimi bir bütçe tahmini ile sıkı surette ilgilidir. 1948 gelirini tahmin ettiğimiz şu surada, elimizde dört aylık gelir kesin rakamlarıyla henüz denetlenmesi bitirilmemiş iki aylık gelir rakamı bulunmaktadır. İlk dört ayın gelir toplamı 48 780 386 lira, iki aylık gelir toplamı 24 304 340 lira ve buna göre ilk altı aylık gelir 73 084 726 liradır.

Senenin ikinci altı aylık geliri birinci altı aylık gelirden daima fazladır. Genel olarak yoleu trafiki eylül sonuna, seyrihafif trafiki ekim veya kasım sonuna, seyriseri trafiki de temmuz sonuna kadar devamlı bir artış kaydetmektedir. Diğer kaynaklardan elde edilen gelirlerde de ikinci altı aylık devre rakamları az çok bir fazlalık gösteriyor.

1943 yılı birinci altı aylık geliri 47 122 066 lira, ikinci altı aylık geliri 62 370 367 lira olup ikinci devre gelirindeki artış nispeti 1,3236 dır.

1944 de birinci altı aylık devre geliri 65 382 545 lira, ikinci altı aylık devre geliri 68 966 149 lira ve buna göre ikinci devre gelirindeki artış nispeti 1, 0548 dir.

1945 de birinci altı aylık devre geliri 60 564 698 lira, ikinci altı aylık devre geliri 64 847 092 lira ve buna göre ikinci altı aylık devre gelirinin artış nispeti 1, 0706 dır.

1946 da birinci altı aylık devre geliri 54 211 191 lira, ikinci altı aylık devre geliri 70 600 464 lira olup ikinci altı aylık devrenin artış nispeti 1, 3023 tür.

Yukardaki nispetler takvim senesi itibariyle alınan işletme neticelerine göre bulunmuştur. 1943 ve 1946 seneleri ikinci altı aylık devre gelirlerinin artış nispetlerindeki fazlalıkta tarife tadil ve yükseltişlerinin ikinci altı aylık devreler zarfında yapılmış bulunmasının tesirleri de vardır.

1943 - 1946 senelerinde birinci ve ikinci altı aylık gelirler arasındaki ortalama artış nispeti 1, 1878 dir.

1947 senesinin yukarda kaydedildiği üzere ilk altı aylık gelir rakamı olan 73 084 726 bu ortalama nispetle çarpılırsa ikinci altı aylık gelir rakamı 86 810 036 bulunur ki, bu suretle sene sonuna kadar sağlanacak gelirin 159 milyonu aşacağı anlaşılır. ancak, tarife tadil ve tezyitlerinin gelir üzerindeki mühim tesirleri gözönünde tutulursa, birinci ve ikinci altı aylık gelirler arasındaki nispetle varılacak neticenin hatasız olmayacağı tezahür eder. Bu bakımdan, ikinci altı aylık devre gelirini bir kere de yapılan taşıma hacmine göre araştırmak yerinde olur. Demiryol işletmesinde bu hususta istinat edilecek en uygun esaslar, yoleu ve yük taşımalarına göre, yoleu kilometre ve ton kilometre rakamlarıdır.

1943 takvim yılına göre birinci altı aylık devrede yapılan yoleu kilometresi 1 153 876 091 ve ikinci altı aylık devredeki yoleu kilometresi de 1 383 782 682 olup ikinci devrenin artış nispeti 1, 197 dir. Aynı senenin ikinci altı ayında yapılan ton kilometre 933 354 529, ikinci altı aylık devredeki ton kilometre 1 086 963 131 ve buna göre ikinci devredeki artış nispeti 1, 163 tür.

1944 de birinci altı aylık yoleu kilometre rakamı 925 848 098, ikinci altı aylık yoleu kilometre rakamı 1 057 738 299 ve buna göre artış nispeti 1, 144 tür. Yine bu senenin birinci altı aylık ton kilometresi 994 378 635, ikinci altı aylık ton kilometresi 1 168 291 938 olup artış nispeti 1, 174 tür.

1945 de birinci altı aylık yoleu kilometre rakamı 1 189 006 654 ve ikinci altı aylık devre rakamı 1 191 851 604 tür ki, hemen hemen hiç bir artış yoktur. Aynı senenin birinci ve ikinci altı aylık ton kilometre rakamlarında da keza çok büyük bir yakınlık mevcuttur.

1946 senesinin birinci altı aylık yoleu kilometresi 932 275 540, ikinci altı aylık yoleu kilometresi 1 463 234 743 ve buna göre artış nispeti 1,569 dur. Yine bu senenin birinci altı aylık ton kilo-

metresi 999 316 122, ikinci altı aylık ton kilometresi de 1 081 211 197 dir. İkinci devredeki artış nispeti 1, 082 tutmaktadır.

Yukardaki nispetlere göre 1943 - 1946 seneleri birinci ve ikinci altışar aylık yolcu trafikleri arasındaki ortalama artış nispeti 1, 228 ve eşya trafikleri arasındaki ortalama artış nispeti 1, 104 tür.

Yolcu ve eşya trafiğindeki artış nispetleri farklı olduğu cihetle, senenin ilk altı ayında elde edilen yolcu geliri rakamını 1, 228 ile, eşya geliri rakamını 1, 104 ile, geri kalan gelirlere ait rakamları da bu iki nispet arasındaki ortalama rakamla çarpım suretiyle geliri hesaplanmak mümkündür. Şöyle ki :

A) 1947 ilk altı aylık yolcu geliri 21 094 535 lira olduğuna göre bu rakamın 1 nci ve 2 nci altı aylık yolcu trafiği arasındaki ortalama artış nispeti olan 1,228 le çarpımı ikinci altı aylık yolcu gelirini verecektir. Bu da 25 804 089 liradır.

B) 1947 ilk altı aylık eşya geliri, bagaj ve mesajeri de dâhil olmak üzere 47 607 736 liradır. Bu rakamın ortalama artış nispeti olan 1,104 le çarpımı ikinci altı aylık geliri verecektir, bu da 52 558 940 lira eder.

C) Diğer gelirlerin ilk altı aylık toplamı 4 382 454 liradır. Bu rakam da 1,228 ve 1,104 nispetlerinin ortası olan 1,166 ile çarpılırsa diğer gelirlerin ikinci altı aylığı bulunmuş olacaktır, bu da 5 109 941 lira tutar.

Ayrı ayrı üç nispetle bulunan 1947 ikinci altı aylık gelirleri toplamı :

25 804 089
52 558 940
5 109 941 +

83 572 970 liradır. Bu suretle 1947 yılının birinci ve ikinci altı aylık gelirleri toplamı :
73 084 725
83 572 970 +

156 657 695 lira olacaktır.

1948 gelirinin ne olabileceğine gelince :

Şebekenin genişlemesi, yeni nakil mevzularının bulunması ve nakil kapasitesinin artışı gelirin artmasına müessir bulunmaktadır. Demiryolu inşaatı normal bir hızla devam ettiği için yeniden işletmeye açılacak kısımların iş hacmi ve gelir üzerinde mühim bir tesiri olmayacaktır. Buna mukabil, 1948 de nakil kapasitesinde büyük bir artış husule geleceğine şüphe yoktur.

Harb yılları içinde yıpranan taşıma araçlarıyla demiryol tesislerinin tezyit ve ıslahı için özel kanunlarına göre yapılan siparişlerle muharrrik ve müteharrik edevat parkındaki darlık giderilmeye başlanmıştır. Bir taraftan yeni satın alınan vagon ve lokomotifler cer kabiliyetini çoğaltmakta, diğer taraftan da atelye ve depolarımızın tamir imkânları artırılmaktadır. Muhtelif tarihlerde servise girecek lokomotif ve vagonlarla önümüzdeki sene cer kabiliyetimizin 25 milyon tren kilometreyi kesin olarak karşılamaya kâfi geleceği hesaplanmış bulunuyor.

Muhtelif senelerin tren kilometre ve gelir rakamları arasında değişmez bir nispet bulunmakla beraber yapılan her tren kilometre bir miktar yolcu kilometresine veya ton kilometreye tekabül edeceğinden iş hacminde husule gelen artış, ek bir gelir sağlanmış olacaktır. Bu hususta toplu bir fikir verebilmek üzere 1943 - 1946 seneleri tren kilometre rakamlarıyla beher tren kilometreye isabet eden gelir miktarlarını kaydediyoruz :

Malî yıl	Tren kilometre	Beher tren km. ye isabet eden gelir
1943	21 075 671	6,0153
1944	21 088 945	6,1051
1945 (7 aylık)	11 940 875	6,2386
1946	20 768 121	6,0024

Tarifelerde yapılacak değişiklikler tren kilometreye isabet eden gelir miktarının da değişmesini mucip olur. Meselâ :

1946 yılında bütün işletme devresine göre bulunan miktar 6,0024 olduğu halde, yalnız tarife değişikliklerinin yapıldığı son iki ay nazarı itibare alınırsa bu miktarın 7,3857 ye yükseldiği görülür. Bununla beraber tren kilometre ve gelir arasındaki bu nispet yalnız tarife değişikliklerine de bağlı değildir; taşınan eşyanın vagona işgal ettiği hacim ve eşyanın tâbî bulunduğu tarife vâhidi de nispet üzerinde beraberce müessirdir. Daha kısa ve doğru bir deyimle, ütilizasyon gelir nispetinin azalmasını veya çoğalmasını intaç eder. Nitekim, 1947 başından itibaren tarifelerde esaslı hiçbir değişiklik yapılmadığı halde senenin ilk altı aylık neticelerine göre, tren kilometre ve gelir arasındaki nispet 6,7926 ya düşmüştür. Buna mukabil sene sonuna kadar elde edileceği hesaplanan 155 milyon lira ile sene sonuna kadar yapılacak 22 milyon tren kilometre 7,045 miktarını vermekte yani 1947 senesi neticelerine göre beher tren km. ye, kesirlerden sarfınazar, ortalama 7 lira düşmektedir. Önümüzdeki sene için hesap edilen 25 milyon tren km. nin aynı nispette bir gelir sağlayacağı kabul edilirse 1948 gelirinin enaz 175 milyon bulacağı neticesine varılır. Bununla beraber 1947 ye nazaran fazla olarak yapılacağı kabul edilen 3 milyon tren km. nin bir kısmının yolcu trenlerine ait olacağını hesaba katmak ve trafik fazlasının daha ziyade hangi tarifelere tâbî eşya ile sağlanacağını araştırmak lâzımdır.

1943 malî yılında yapılan - 21 075 671 - tren kilometreden 13 665 899 u eşya ve 7 409 772 si yolcu tren kilometresidir. Buna nazaran eşya tren kilometresinin umumi tren kilometreye nispeti binde 648, yolcu tren kilometresinin umumi tren kilometreye nispeti ise binde 352 dir.

1944 malî yılında 21 088 945 olan tren kilometreden 13 377 784 ü eşya, 7 711 161 i yolcu tren kilometresidir. Eşya tren kilometresi nispeti binde 634, yolcu tren kilometresi nispeti de binde 366 dir.

1945 de (Haziran - Aralık) 7 aylık işletme devresinde 11 940 875 tren kilometre yapılmış olup bunun 7 312 145 i eşyaya 4 628 730 u da yolcuya ait bulunmaktadır; bu rakamlar eşya tren kilometresi nispetinin binde 612 ve yolcu tren kilometresinin nispetinin de binde 388 olduğunu gösteriyor.

1946 da yapılan tren kilometre 20 768 121 dir. Ve bunun 13 186 793 ü eşyaya, 7 581 328 i yolcuya aittir. Bu rakamlar eşyada binde 634 ve yolcu da binde 366 nispetlerini vermektedir.

1943 - 1946 işletme devrelerinde yapılmış olan tren kilometrelerle yolcu ve eşya tren kilometreleri arasındaki nispetlere nazaran eşyada ortalama nispet binde 632, yolcu da binde 368 dir.

Yukardaki nispetler gözönünde tutulursa, 1948 yılında yapılacak 3 milyon fazla tren kilometrenin 1 900 000 inin eşya ve 1 100 000 inin de yolcu tren kilometresi olacağı kestirilebilir. Şu kadar ki muharrik ve müteharrik edevat parkımıza katılacak olan yeni lokomotiflerle, ihtiyaç duyulan yerlerde daha bir miktar yolcu treninin işletilmesi vârit olmkala beraber gelecek olan vagonların hemen tamamen yük vagonlarından ibaret bulunması marşandiz trenleri nispetinin çok daha büyük olacağına şüphe bırakmamaktadır. Bu itibarla 3 milyon tren kilometrelik munzam trafikin enaz iki buçuk milyonunu eşyaya göre hesabetmek yerinde görülmüştür.

Yukarıda bilmünasebe kaydettiğimiz gibi tren kilometre ve gelir arasındaki nispetler oldukça değişiktir. Binaenaleyh tren kilometre rakamı yerine demiryol gelirinin hesabında daha doğru bir ölçü olan ton Km. rakamını almak, bunun için de iki buçuk milyon tren kilometrenin ne miktar ton Km. sağlayacağını araştırmak lâzımdır. Bu maksatla muhtelif senelerin eşya tren Km. ve ton Km. rakamları arasındaki nispetlerden faydalanmamız mümkündür. Elimizdeki istatistik do-nelerine göre nispetleri kaydediyoruz:

Malî yıl	Beher yük tren Km. sine tekâbül eden ton Km. miktarı
1943	155,6
1944	160,2
1945 (7 aylık)	157,3
1946	157,7

1943 - 1946 yılları neticelerine göre beher yük tren kilometresine tekabül eden ortalama ton ki-lometre miktarı (157,7) dir Şu kadar ki, yeni lokomotiflerin mühim bir kısmı büyük ve cer ka-biliyetleri fazla olduğundan, bu makinalarla yapılacak trenlerde ton kilometre nispetinin daha fazla olması tabiidir. Bu itibarla 1943 - 1946 senelerinde elde edilen en yüksek nispet, yani (160,2) nispetinin önümüzdeki yıl için hiç değilse (170) olarak kabulü icabeder. 1948 yılında fazla olarak yapılacak iki buçuk milyon eşya tren kilometresi bu nispete nazaran (425) milyon ton kilometreye tekâbül eder. Bu ton kilometrenin hangi cins ve hangi tarifelere tâbi eşya ile yapılabileceğine ge-linee;

Muhtelif senelere ait demiryol istatistikleri incelendiği zaman, demiryol taşıma mevzuunu teşkil eden maddelerin ton kilometre itibariyle hemen daima aynı sırayı takibetmekte oldukları görülür. Bu itibarla büyük nakil mevzuu olan yahut gelire ehemmiyetli surette tesir eden maddeleri son işlet-me neticelerine göre incelemek ve bunların 1947 yılındaki durumlarıyla gelecek seneki muhtemel durumlarını gözönünde bulundurmak maksada kâfi gelecektir.

A) 1946 yılında ceman 506 823 635 ton kilometrelik bir taşıma konusu teşkil eden tahıl, de-miryolu taşımaları ve temin ettiği gelir bakımından başta gelmektedir. Bunun 287 058 567 ton kilometresi buğday taşımalarına, 117 591 683 ü arpa taşımalarına aittir. 1947 yılının ilk altı aylık neticelerine göre buğday taşımalarıyla yapılmış ton kilometre 222 125 889 dur. Senenin ilk altı ayda arpa taşımalarında bir azalma görülmektedir. 1948 yılında tahıl taşımaları için bir artış bek-lemeye mahal yoktur. Gerçekten, Tarım Bakanlığınca mahsul durumu hakkında verilen bilgiden öğrenildiğine göre 1947 buğday istihsalâtı geçen seneye nispetle % 16, arpa istihsalâtı da % 13 nok-san bulunuyor. Bundan başka, çavdarın istisnasiyle, yulaf, mahlût ve mısır istihsalâtında da % 15 - 20 bir düşüklük vardır. Demiryolu taşımaları yurt istihsalâtının ancak bir kısmını karşılamakla bera-ber mahsul durumunun, hemen % 90 ı Toprak Mahsulleri Ofisi eliyle yapılan tahıl nakliyatında bir azalmayı intaç edeceği kestirilebilir. Ofis nakliyatındaki bu azalma özel kişilerin yaptıracağı taşı-malarla kapanacaktır. Mamafih önümüzdeki yıl mahsulünün daha verimsiz olması halinde bu maddeler ihraçının tamamen durdurulacağı ve binnetice limanlara müteveccih nakliyatın azalacağı kabul edilse bile düşük ücretlerle yapılagelen bu nakliyatın daha fazla gelir sağlayacak maddelerin taşın-masına imkân vereceği şüphesizdir.

B) Kok hariç, diğer maden kömürü taşımaları 278 166 390 ton kilometre ile ikinci sırada gel-mektedir. 1947 yılının ilk altı ayda kömür taşımaları için yapılan ton kilometre 170 milyonu geç-mektedir. Linyit istihsalâtının 1948 yılında artacağı ve bunun munzam bir trafik ihtiyacı yaratacağı tabii ise de bütün istihsal imkânlarının geniş ölçüde artırılması sağlanmadıkça kömür taşımalarında ehemmiyetli bir trafik fazlası beklememek yerinde olur.

C) Mühim bir nakil mevzuu olan maden cevherleri için durum bir hayli farklıdır. Demiryolları

kapasitesinin kifayetsizliği maden cevheri taşıma ihtiyacına tam cevap veremediğinden, önümüzdeki yılda cevher nakliyatının geniş ölçüde artacağına şüphe yoktur. 1946 yılında cevher taşımaları için 131 241 239 ton kilometre yapılmıştır. 1947 yılının ilk altı ayında taşınan demir cevherleri ise 74 milyon ton kilometreye varmış bulunuyor. 1948 yılı maden cevheri taşımalarının 200 milyon ton kilometreyi bulması kuvvetle muhtemeldir.

D) Krom taşımalarını ayrıca nazarı itibara alınmak muvafık olur.

Yetkili müesseseler neşriyatından aldığımız bilgiye göre, harb yılları içinde büyük bir rağbete mazhar olan kromlarımızın satış imkânları 1945 ve 1946 yıllarında azalmıştır. 1944 de demiryollarıyla 77 877 ton krom taşınmış ve bunun için 49 milyon küsur ton kilometre yapılmıştı. 1945 de taşınan krom tonajı 27 087 ye düşmüş ve bu taşıma için 16 927 508 ton kilometre yapılmıştı. 1946 yılında tonaj 42 622 ye yükselmiş ise de taşımalar daha kısa mesafelerden yapıldığından ton kilometre rakamı 19 603 826 dır. İçinde bulunduğumuz senenin ilk altı aylık neticeleri oldukça müsait görünmektedir. İlk altı ayda taşınan krom tonajı 65 897, yapılan ton kilometre ise 28 452 230 dur. Yetkili makamlardan aldığımız bilgiye göre 1948 krom nakliyatı 110 000 ton civarında olacaktır, ki 1947 rakamlarına nazaran büyük bir fark ifade etmez.

E) Pancar nakliyatı 60 milyon küsur ton kilometre ile 1946 istatistiklerinde dördüncü sırada gelmektedir. Şeker fabrikalarının istihsal kapasitelerinde bir artış beklenmediği ve mahsul durumu hakkında iyimser davranmak için bir sebep olmadığı nazarı itibara alınırsa 1948 pancar nakliyatını da 1947 nakliyatından farksız olarak kabul etmek icabeder.

F) Taş, kum, çimento, tuğla ve kiremit gibi inşaatta kullanılan malzeme ile kereste, yaş sebze ve meyva nakliyatının 1948 yılında ehemmiyetli suretle artacağına muhakkak nazariyle bakılabilir. Vagon parkındaki darlık dolayısıyla bu maddeler nakliyatının mühim bir kısmı demiryolu taşımaları dışında kalmaktadır. Hattâ taşıma güçlükleri istihsalin kısmen tahdidine yol açmış bulunuyor. Bu itibarla 1948 senesinde taşıma kabiliyetiyle mütenasiben bu maddeler nakliyatının da artacağına şüphe yoktur.

G) Amerikan yardımı dolayısıyla yapılacak, demiryolu taşımaları 1948 yılında yeni bir mevzu teşkil edecektir. Bu taşımaların büyük bir kısmı askerî tarifeden faydalansa bile ortalama nakil mesafesinin 400 kilometreden aşağı olmayacağı kolaylıkla kestirilebilir.

H) Yukardaki maddeler dışında kalan mamul ve gayrimamul eşyanın taşınmasındaki artışlar, ithalât ve ihracat politikasının tatbikindeki muvaffakiyete bağlı bulunmaktadır. Bu itibarla dünya siyasi durumu had bir safhaya girmedikçe, diğer bütün ihraç ve ithal mallarının demiryolu taşımalarından da normal bir inkişafa intizar etmek lâzımdır.

Yukardanberi yaptığımız tahliller, 1948 yılı munzam trafikinin bir kısmının düşük ücretlerle yapılagelen eşya taşımalarına ait olacağını ve fakat ehemmiyetli kısmı yüksek tarifelere tâbi maddeler taşımalarının teşkil edeceğini göstermektedir. Demiryolları taşımalarının tamamı nazarı itibara alınmak suretiyle yapılan hesaplara göre beher ton kilometreye isabet eden ortalama gelir 1947 yılının ilk altı ayında (3,94) kuruştur. Bununla beraber 1948 yılında daha geniş ölçüde taşınacağını tahmin ettiğimiz maddelerin ton Km. ücretleri umumiyetle 5 kuruşun üstündedir. Binaenaleyh yukarda kaydettiğimiz gibi 1948 yılı munzam eşya trafiki rakamı olan 425 milyon (4,50) la çarpılırsa umumi munzam gelirin hakikate yakın miktarını elde etmemiz mümkün olacaktır. Bu çarpım 19 125 000 rakamını vermektedir.

1948 yılı 25 milyon tren kilometresinin 1947 yılına nazaran fazlasını teşkil eden 3 milyon tren kilometreden 500 binini yoleu tren kilometresi olarak kabul etmiştik. Bu tren kilometrenin ne miktar yoleu kilometresine tekabül edeceğini de 1943 - 1946 yıllarına ait ortalama nispetlerle hesaplayabiliriz.

Malî yıl	Bir yolcu tren Km. ye düşen yolcu kilometre miktarı
1943	360
1944	320,2
1945 (7 aylık)	333,7
1946	351,8 dir.

Yukardaki nispetlere nazaran beher yolcu tren Km. ye isabet eden yolcu kilometre miktarı ortalama olarak (341) dir. Beher yolcu kilometresine isabet eden gelir için yolcu tarifeleri üzerinde değişiklik yapılan son işletme devresinin yani 1946 yılının nispetlerini almak lâzımdır. Bu nispetler her üç sınıf ortalama yolcu ücretinin 1,55 kuruştan ibaret olduğunu gösterir.

(500 000) yolcu tren kilometresi :

$500\ 000 \times 341 = 170\ 500\ 000$ yolcu kilometresine tekabül etmekte bu da 1,55 ile çarpılınca sağlanacak gelir 2 642 275 lira olarak bulunmaktadır.

1948 yılının 3 milyon tren kilometrelik fazla iş hacmiyle esyada 19 milyonu aşan yolcuda da 3 milyona yaklaşan bir gelir artışı sağlanabileceği görülmektedir. 1947 yılında elde edilecek gelir rakamına bu miktarlar ilâve edilirse 1948 gelirin 177 milyona varacağı anlaşılır. Bundan başka liman faaliyetinde belirecek inkişafın gelir üzerine daha müspet bir tesir icra etmesi ihtimali de vârittir. Maahaza mahdut mikyasta olsa dahi bir otobüs ve kamyon rekabetinin mevcut bulunuşu da gözönünde tutulmuş ve gelir tahmininde 177 milyonun üstünde bir rakam alınmamıştır. Yaptığımız hesaplarla varılan umumî neticeye göre 1948 yılı bütçe projesi (B) cetveli, asıl işletme ile ilgili olmayan gelirlerin de ilâvesi suretiyle 180 milyonluk yekûn üzerinden hazırlanmıştır.

Rapor

XI . 1947

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 yılı bütçe raporu:

Tetkiki uhdeme verilen Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 yılı bütçe tasarısı mümkün olan detaya girmek suretiyle aşağıda gösterilen bölümlere ayrılarak incelenmiştir:

- I - Kanun tasarısı
- II - 1948 yılı gelir kısmı
- III - 1948 yılı gider kısmı
- IV - Bütçenin genel tahlili
- V - İşletmenin gelecek durumu ile ilgili görüşler

I - Kanun tasarısı:

Demiryolları bütçe kanunlarına her sene mütehavvil ödenekle karşılanması gereken masraflar için konulan maddenin, bu masrafların her işletme devresinde tekerrür etmesi ve buna karşılık Bütçe Kanunlarının birer yıllık sürelerde hüküm ifade etmesi bakımlarından geçen sene Bütçe Kanunundan çıkarılması uygun bulunmuş ve bu maksat 5054 sayılı Kanunun kabul ve neşri ile sağlanmıştır.

Masrafları gösterir (A) işaretli cetvelin 18 ci bölümünün 3 neü maddesini teşkil eden (Teknik Üniversite ile teknik elemanlar yetiştiren başka okullarda okutulan idare öğrencilerinin giderleri) ödeneginin Üniversiteler Kanuniyle üniversitelerin Milli Eğitim bütçesinin dışında kalması dolayısıyla Maliye Bakanlığı kanalından üniversite bütçesine intikalini sağlayacak vechile Bütçe Kanununun 7 nei maddesi geçen seneden farklı olarak arz ve teklif edilmiştir.

II - 1948 bütçesi gelir kısmı :

B) Cetveli incelenince 1947 bütçesine nazaran muhtelif bölümlerde aşağıdaki fazlalık ve noksanlıklar görülmektedir.

B.	Unvanı	1947 geliri Lira	1948 tahmini Lira	Fazlası Lira	Eksiği Lira
1	Demiryollar işletme gelirleri	145 200 000	170 350 000	25 150 000	
2	Limanlar ve işkeleler gelirleri	4 800 000	6 450 000	1 650 000	
3	Sağlık tevkifatı	815 000	1 350 000	535 000	
4	Türlü hasılat	1 685 000	1 650 000	65 000	100 000
5	Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri	250 000	200 000		60 000
6	3/4636 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onanan 658 sayılı Koordinasyon Kurulu kararı gereğince ithal mallarından alınacak prim	3 000 000			3 000 000
	Genel toplam	155 750 000	180 000 000	27 400 000	3 150 000

A) Birinci bölüm şu şekilde tesbit edilmiştir:

M.	Unvanı	1947 geliri Lira	1948 tahmini Lira	Fazlası Lira	Eksisi Lira
1	Yolcu	42 000 000	49 500 000	7 500 000	
2	Bagaj	800 000	950 000	150 000	
3	Mesajeri	1 000 000	1 000 000		
4	Seyriseri	9 000 000	9 800 000	800 000	
5	Seyrihafif	90 000 000	106 000 000	16 000 000	
6	Muhtelif hasılat	2 400 000	3 100 000	700 000	
Bölüm toplamı		145 200 000	170 350 000	25 150 000	

Birinci bölümün birinci maddesinde gösterilen yolcu geliri geçen sene bütçesine nazaran 7 500 000 lira fazla bulunmaktadır. 1947 senesinin ilk altı ayında sağlanan yolcu geliri 21 409 176 lira ve muhtelif ekzersizlerin birinci ve ikinci altışar aylık yolcu gelirleri arasındaki ortalama artış nispeti 1,228 olduğuna göre 1947 yılı ikinci altı aylık geliri 26 290 252 lira olup sene sonu itibariyle de yolcu gelirinin 47 700 428 liraya varacağı anlaşılır. 1948 yılında yapılacağı hesaplanan 3 milyon fazla tren kilometreden takriben 500 bin tren kilometrenin yolcu trenlerine ait olacağı kabul edilirse bu miktarın muhtelif senelerde ve her tren kilometreye düşen ortalama yolcu kilometresi olan 341 le çarpımı 170 000 000 yolcu kilometresine tekabül eder ki, bu da ortalama yolcu tren kilometre geliri olan 1,55 ile çarpıldığı zaman 2 642 275 lira bulunur. Bu rakamın 1947 yolcu gelirine ilâvesi suretiyle 1948 yolcu gelirini 50 342 703 lira olarak kestirmek mümkün ise de yolcu trafikinin geniş ölçüde psikolojik âmillere mâruz kalması ihtimalleri de gözönünde tutulmuş ve %1,5 macorasyonla ve kesirlerden sarfınazar edilmek suretiyle yolcu gelir rakamı 1948 bütçesinde 49 500 000 lira olarak tahmin ve teklif edilmiştir.

Birinci bölümün 2 nci maddesi olan bagaj geliri 1947 bütçesine nazaran 150 bin lira fazlasıyla 950 000 lira olarak tahmin ve teklif edilmiştir.

1947 yılının ilk altı ayında elde edilen bagaj geliri 447 405 lira ve birinci ve ikinci altışar aylık gelirler arasındaki ortalama artış nispeti de 1,104 olduğuna göre senenin ikinci altı ayında sağlanacak bagaj geliri 493 635 lira tutmakta ve bu suretle sene sonunda bagaj hasılatının 941 bin liraya varacağı anlaşılmaktadır. Yolcu trafikine kısmen tâbi olan bagaj geliri 1948 yolcu gelirindeki artış gözönünde tutularak 950 000 lira üzerinden kestirilmiştir.

Üçüncü maddedeki mesajeri geliri için geçen yıl bütçe tahminindeki rakam aynen konulmuştur. Her ne kadar 1947 fiilî neticelerine göre bu rakamda 70 - 80 bin lira kadar bir fazlalık mevcutsa da artacak cer kabiliyetinin ve vagon parkındaki genişlemenin parça eşyanın ve bu meyanda mesajeri kolilerinin taşınmalarında daha fazla sürat ve kolaylık teminine müsait olacağı ve bu imkânın mesajeri nakliyatına rağbeti binnispe artıracığı mülâhazalarına binaen tahmin yerinde görülmüştür.

Birinci bölümün dördüncü maddesine konulan seyriseri geliri geçen sene bütçesindeki muhammen rakamdan 800 bin lira fazladır. Yaş meyva, sebze ve canlı hayvan taşımaları gelirini ihtiva eden seyriseri gelirinin, 1947 senesindeki seyri bütçedeki muhammen rakama nazaran bir miktar düşüklük gösteriyor. Gerçekten demiryolları vagon parkındaki darlıktan en fazla müteessir olan taşımalar seyriseri sebze ve meyva taşımalarıdır. Zamanında ve süratle karşılanamıyan vagon talepleri bu maddeler taşımalarının tahdidine veya demiryolu dışında başkaca taşıma yol ve araçlarına kaçmasına sebebiyet vermektedir. Bu itibarla 1948 senesinde artacağı muhakkak görülen cer kapasitesinin ve vagon mevcudunun bu taşımalara geniş ölçüde imkân vereceğine şüphe bırakılmaktadır.

Netekim İdarenin takdim ettiği tasarının gelir kısmı gerekçesinde yapılan konjontür tahlili de bu görüşe müstenit bulunuyor. Mamafih kanaatimize 1948 senesi seyriseri gelir rakamının fiilen elde edilmesi ancak taleplere zamanında ve yeter derecede vagon verilmesi ve seyriseri taşımaların süratle sağlanması şartlarının tahakkuku nispetinde mümkün olur.

Birinci bölümde yer alan en mühim gelir kaynağı seyrihafif taşımalarıdır. Bu taşımalar dolayısıyla 1948 yılında sağlanacağı umulan gelir 106 milyon lira olup geçen sene bütçe rakamına nazaran 16 milyon lira fazla bulunmaktadır. 1947 yılının ilk altı ayında bu kaynaktan elde edilen gelir 42 618 882 lira ve birinci ve ikinci altışar aylık gelir rakamları arasındaki ortalama artış nispeti 1,104 olduğuna göre ikinci altı ayda elde edilecek gelir 47 051 245 lira tutmakta ve bu suretle 1947 senesi sonunda bütçe muhammen rakımının elde edileceği anlaşılmaktadır.

1948 senesinde yapılacak olan 3 milyon fazla tren kilometreden enaz 2,5 milyonunun eşya trenlerine ait olacağı ve muhtelif senelerdeki nispetlerin ortalamasına göre bu miktar tren kilometrenin 425 milyon ton kilometreye tekabül edeceği hesaplanmıştır. Bu fazla trafik gelir kısmı gerekçesinde yapılan konjontür tahlilinde belirtilen eşya taşımalarıyla sağlanacağı cihetle ve bu kabül maddeler için 4,5 kuruş ton kilometre ücreti hesaplara esas itihaz edilmek suretiyle 19 milyonu aşan bir gelir fazlası kestirmek mümkündür. Aneak bu miktara seyriseri taşınması da dâhil bulunacağından 1947 fiili gelir rakamlarına nazaran 1948 seyrüsefer gelir artışı tenzil suretiyle seyrihafif eşya taşımaları gelir fazlasının 16 800 000 lira kadar olacağı kestirilebilir. Kesirlerden sarfınzar edilmek suretiyle 1947 bütçe rakamından 16 milyon lira fazlasıyla tahmin olunan seyrihafif gelirinde bir fazlalık müşahade edilmemiştir.

Birinci bölümün son maddesini teşkil eden muhtelif hasılât daha ziyade ârizî mahiyette doğan gelirleri ihtiva etmektedir. Bu itibarla bu madde gelirinin tahmininde altışar aylık gelir rakamları nispetlerinin ele alınması hatalı leticeler verecektir. Nitekim 1947 yılı birinci altı ayı sonunda 2 080 885 lira elde edilmiştir ki, birinci ve ikinci altışar aylık gelirler arasındaki nispete nazaran sene sonunda bütçe tahmininin 2 milyon kadar üstünde bir gelir sağlanması beklenebilir. Aneak yukarıda da arzedildiği gibi bu maddeye dâhil gelirlerin esas itibarıyla ârizî mahiyette olmaları dolayısıyla tahakkuku şüpheli bir gelir rakamı almaktan haklı olarak kaçınılmış ve fakat trafik artışı da gözönünde bulundurularak madde geliri geçen sene bütçe rakamından 700 bin lira fazlasıyla 3 100 000 lira olarak teklif olunmuştur.

B) II nci bölüm:

M.	Unvanı	1947 geliri Lira	1948 tahmini Lira	Fazlası Lira	Eksiği Lira
1	Haydarpaşa Liman ve rıhtım gelirleri	2 500 000	3 000 000	500 000	
2	Derince Limanı gelirleri	100 000	300 000	200 000	
3	İskenderun Limanı gelirleri	500 000	1 300 000	800 000	
4	Mersin Limanı gelirleri	400 000	450 000	50 000	
5	Samsun Limanı gelirleri	800 000	900 000	100 000	
6	İskeleler gelirleri	500 000	500 000		
Bölüm toplamı		4 800 000	6 450 000	1 650 000	

İkinci bölümde muhtelif liman ve iskelelerin gelirleri yer almaktadır. 1947 yılında bu bölüme dâhil maddelerin toplamı 4 800 000 lira idi. 1947 yılının birinci altı ayında sağlanan gelir 3 259 747 liraya varmıştır ki, birinci ve ikinci altışar aylık gelir rakamları arasındaki ortalama artış nispeti 1,166 ile bu rakamın çarpımı olan 3 800 864 birinci altı aylık gelire eklenirse ikinci bölüm gelirinin 1947 yılı sonunda 7 060 611 liraya varacağı tahmin edilebilir. Fiilen sağlanan gelir geçen seneki bütçe

tahmininden ehemmiyetli suretle fazladır. Bu fazlalığın geçen sene bütçesinin hazırlandığı zamandan sonra geniş ölçüde artan ithalât ve ihracat faaliyetinin bir neticesi olduğu anlaşılıyor. 1947 yılı için idarece tahmin edilen gelir geçen sene bütçesine konulan gelir rakamından sadece 1 650 000 lira fazla bulunmaktadır. İthalât ve ihracat faaliyetinin 1948 yılında aynı tempoyu muhafaza cimesi halinde bütçe muhadden rakamının üstünde bir gelir sağlanacağı tahmin edilebilirse de 180 milyon lira üzerinden kestirilen bir bütçe içinde bu miktar fazlalığın bir marj olarak mütalâa edilmesi bakımından bu bölüm tahmininin tezyidi eihetine gidilmemesi muvafık olacaktır.

C - Sağlık tevkifatı

B.	Unvanı	1947 geliri Lira	1948 tahmini Lira	Fazlası Lira	Eksiği Lira
3	Sağlık tevkifatı	815 000	1 350 000	535 000	

Halen 100 liraya kadar ücret alanlardan % 2 ve yüz liradan fazla ücret alanlardan maktuan 2 lira olmak üzere kesilen sağlık aidatı bu kerre alınan bir karara göre ve 1 Ocak 1948 den itibaren aylık ücret tutarları 100 liraya kadar olanlardan maktuan iki liraya ve daha fazla ücret alanlardan maktuan üç liraya çıkarılacağından 1948 kadroları üzerinden yapılan hesaplara göre 1947 bütçe tahmininden 535 bin lira fazlasıyla 1 350 000 lira teklif edilmiştir.

D - Türlü hasılat

M.	Unvanı	1947 geliri Lira	1948 tahmini Lira	Fazlası Lira	Eksiği Lira
1	Kullanılmaz duruma giren vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	50 000	100 000	50 000	
2	Pansiyonlar gelirleri	40 000	40 000		
3	Sanat okulu gelirleri	90 000			90 000
4	İdareye ilişkin binalardan alınacak kiralar	35 000	50 000	15 000	
5	Faiz ve akçe farkları	20 000	10 000		10 000
6	Çeşitli hasılat	1 450 000	1 450 000		
Bölüm toplamı		1 685 000	1 650 000	65 000	100 000

Madde : 1 — Satışı inkân dâhilinde olan hurda demirlerin miktarı gözönünde tutularak bu madde geliri 1947 bütçesindeki rakama nazaran 50 bin lira fazalsıyla 100 bin lira olarak teklif edilmiştir.

Madde : 2 — 1947 yılı bütçe rakamı aynen muhafaza edilmiştir.

Madde : 3 — Sanatkâr ihtiyacının diğer müesseseler mezunlarıyla karşılanması takarrür etmiş bulunduğundan bu sene sanat okulu kapatılmış ve bu unvanla geçen sene bütçesinde 90 000 lira olarak tahmin edilen gelir 1948 bütçe (B) cetvelinde yer almamıştır.

Madde : 4 — 1947 yılı bütçesinde 35 000 lira olarak tahmin edilen gelirin, Millî Korunma Kanununun kiralara mütaallik hükümlerinde yapılan değişiklikler dolayısıyla, 15 000 lira fazlasıyla sağlanacağı tahmin edilmiştir.

Madde : 5 — Bu madde geliri 1947 gelirinin fiilî rakamları nazarı itibara alınarak 10 000 lira noksaniyle teklif edilmiş bulunmaktadır.

Madde : 6 — Bu maddede toplanan gelirler asıl işletme faaliyeti dışında ârizî mahiyette elde edilen gelirlerdir. Tahmin, 1947 fiilî neticelerine nazaran ihtiyatlı bir görüşle geçen sene bütçe raka-

ına uygun olarak yapılmıştır.

E) Bölüm 5 :

Otobüs ve kamyon işletmelerinin muhtelif senelerdeki gelir rakamlarıyla 1947 neticeleri gözönünde bulundurulmuş ve bu sebeple gelirin geçen seneden 50 000 lira noksan olarak kestirilmesi ihtetine gidilmiştir.

III - 1948 yılı gider kısmı :

Bütçe (A) Cetveli incelenince 1947 bütçesine nazaran muhtelif bölümlerde aşağıdaki fazlalık ve noksanlıklar görülmektedir.

B.	Unvanı	1947 ödeneği	1948 teklifi	Fazlası	Eksiği
		Lira	Lira	Lira	Lira
1	Ücret ve gündelikler	33 653 598	36 616 064	2 962 466	
2	Emekli, dul ve yetim aylıkları	2 500	3 500	1 000	
3	Çeşitli yardımlar	12 975 906	14 698 315	1 722 409	68 591
4	Tazminat, ödenek ve tâli ücretler	1 582 000	1 720 000	138 000	
5	İkramiyeler	120 000	150 000	30 000	
6	Çeşitli giderler	888 501	803 501		85 000
7	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	121 621	206 620	84 999	
8	Yolluklar	783 000	705 000		78 000
9	İşletme, bakım ve yenileme giderleri	73 216 977	77 388 150	4 171 173	199 157
10	Yükleme ve boşaltma ücret ve giderleri	3 100 000	3 100 000		
11	Yeni yapılar ve servet çoğalmaları	4 333 150	3 225 000	291 850	1 400 000
12	Yabancı demiryolları ile olan münasab- lerden doğan giderler	1 062 001	297 001		765 000
13	Her türlü vergiler, maddî ödevler ve za- rar ve ziyan tazminatı	193 000	208 000	15 000	
14	Trabzon - İran otobüs ve kamyon işlet- mesi giderleri	689 143	693 824	7 462	2 781
15	Satılmalan demiryol ve limanların sene- lik faiz ve itfa karşılıkları ve başka gi- derleri	9 700 000	9 550 000		150 000
16	Kanunları gereğince girişilen yüklenme- ler karşılıkları	12 456 002	26 500 002	14 044 000	
17	Yabancı uzmanlar ile yabancı memleket- lere gönderilecek öğrenci giderleri	742 700	703 979	118 332	157 053
18	Öğretim giderleri	1 673 217	773 865		899 352
19	Mahkeme giderleri, harçları ve serbest avukat ücretleri	70 000	70 000		
20	Eski yıllar borçları	50 000	45 000		5 000
21	1715 sayılı Kanununun 8 nci maddesi ge- reğince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek kâğıt para amortismanı karşılığı	1 581 683	1 782 178	200 495	
22	Demiryolları Spor kurumlarına yardım	1	5 001	5 000	
23	Demiryolları dergisine yardım	5 000	5 000		
24	İş yerlerinde çalışan işçi ve hizmetlilerin iş kazaları ile meslek hastalıkları ve ana- lık sigortaları karşılığı	750 000	750 000		
Genel Toplam		159 750 000	180 000 000	24 059 934	3 809 934

Birinci bölümü teşkil eden ücretlerde geçen seneye nazaran 2 962 466 lira bir fazlalık görülmektedir.

Bu fazlalık, 1948 yılında yapılacağı hesaplanan üç milyon tren kilometrelik fazla trafik dolayısıyla katar personeline yapılan 627 adedlik kadro ilâvesinden ileri gelmektedir.

Bu rakam üç milyon tren kilometrelik fazla trafikin icabettirdiği adedin takriben yarısıdır. Ancak mütabakisi katar personeli münhallerinden istifade edilmesi ve bu personelden gayri münhallerin kadrodan çıkarılması suretiyle temin olunmuştur.

Ödenekteki artış miktarı kadrolara nazaran ödeneğin tam senelik ve kadronun tekabül ettiği derecenin tam aylığının nazara alınması suretiyle hesap edilmesinden doğmaktadır.

Halbuki edevat parkındaki tehavvülün vukuu zamanları gözönüne alındığı takdirde kadroların senenin on iki ayını tamamlayacak şekilde doldurulmasına ve personelin durumları itibariyle de kadrolara muhassas derece ücretlerini tamamen almalarına imkân olamayacağından bu bölümden enaz beş yüzbin liralık bir indirme yapılması kabildir.

Hizmetliler kadrolarında geçen sene Genel Müdürlük emrinde ve tek kalem olarak gösterilen personel, ilgili servislere taksim ve tevzi edilmek suretiyle gösterilmiştir. Böylece kadro da vuzul bakımından tekemmül ettirilmiş bulunuyor. Kadrolardaki indiriş ve artırışlar bu tevziin bir neticesinden ibaret olup 627 si katar personeli olmak üzere yalnız 629 kişilik bir artış vardır.

İkinci bölümü teşkil eden emekli, dul ve yetim aylıklarında görülen bin lira fazlalık 4992 numaralı Kanunla yapılan zamlardan mütevellittir. İdare bütçesinde böyle bir bölümün bulunması ve emekli, dul ve yetim aylığı tediyelerinde mutat olan şeklin dışında istisnai bir durumun muhafazası geçen yıl bütçesi münasebetiyle de işaret edildiği veçhile tabii görülmemektedir. Bu tertibe konulan ödenek ve dolayısıyla bunun neticesi olan ödemenin emekli sandığına yapılması için elde bulunduğu bilinen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki kanun tasarisına bir hüküm dereci uygun olacağı cihetle bu husus temenniye şayan görülmüştür.

* B. : 3 — Çeşitli yardımlar

M.	Ödeneğin çeşidi	Fazlalık miktarı Lira	Noksanlık miktarı Lira
1	4620 sayılı Kanun gereğince ödenecek çocuk zamları	28 000	
2	4178 sayılı Kanun gereğince ödenecek yakacak zammı		13 850
3	Doğum yardımı	200 000	
4	Ölüm yardımı	30 000	
5	Sağlık yardımı	483 000	
6	2454 sayılı Kanun gereğince verilecek emekli keseneği ile mâlûliyet karşılığı	1 050 000	
7	Memur ve hizmetlilere verilecek giyecek eşyası karşılığı		54 741
	Bölüm toplamı	1 791 000	68 591

M. : 1 — 4620 sayılı Kanun gereğince ödenecek çocuk zamları ödeneğini teşkil etmektedir. Bu madde için fazla istenilen 28 bin lira, artan kadrolara geleceklere verilecek zamlar ve 1947 yılı sarfiyatı gözönüne alınarak teklif edilmektedir.

M. : 2 — Yakacak zammı

1947 fiili sarfiyatına nazaran bu maddeden 13 850 lira bir tasarruf mümkün görülmüştür.

M. : 3 — Doğum yardımı

Gerek 1947 fiilî sarfiyatı gerekse kadro artışları gözönüne alınarak 200 000 lira zam yapılması lüzumlu görülmüştür.

M. : 4 — Ölüm yardımı

1947 fiilî sarfiyatı gözönüne alınmış ve bu suretle teklif edilen 30 000 lira fazlalık uygun bulunmuştur.

M. : 5 — Sağlık yardımı

1947 sarfiyatına, ilâç fiyatlarının yükselmesine ve Eskişehir Hastanesi tevsiatı sebeplerine istinat eden 483 000 lira fazlalık mevcuttur.

M. : 6 — Verilecek emekli keseneği ile malûliyet karşılığı

1947 yılı bütçesiyle kabul buyurulan ödeneğin kâfi gelmediği görüldükçe bu tertip için 600 000 liralık bir aktarmaya ihtiyaç hâsıl olmuş ve İdarece gerekli kanun teklifi sunulmuştur. Bundan başka kadro artışları da nazara alınarak 1947 yılına göre 1 050 000 liralık fazla bir ödenek teklif edilmektedir.

M. : 7 — Memur ve hizmetlilere verilecek giyecek eşyası karşılığı

Memur ve hizmetlilere verilecek giyim eşyası hakkındaki yönetmelikte yapılan değişiklik ve 1947 yılında bu tertibe konulan ödenekle temin ve personele demirbaş olarak tevzi edilen tulum bedellerinin demirbaş tertibine alınmasından dolayı 54 741 lira bir indirme vardır.

B. : 4 - M. : 1 — Personele verilecek tazminat, ödenek ve tâli ücretler

Bu maddeye konulan ödenek geçen seneye nazaran 138 000 lira fazladır. Fazlalık, üç milyon tren kilometrelik trafik artışından mütevellit olmak üzere personele verilecek kilometre tazminatını karşılamak içindir.

B. : 5 - M. : 1 — Memur ve hizmetlilere verilecek ikramiye

İdare bu madde için 1947 yılı bütçesiyle kabul buyurulan ödeneğin aynı olmak üzere yüz bin lira teklif etmiştir. Şu kadar ki aynı yıl bütçesinin Yüksek Komisyonumuzda tetkik ve müzakeresi sırasında da belirtildiği gibi 1947 bütçesinin dört milyonunun istikrazla ve üç milyonunun da yardımla kapatılması keyfiyeti idareyi bu madde için ancak yüz bin liralık bir ödenek teklifi zaruretinde bırakmıştır. Daha evvelki senelerde kabul buyurulmuş olan beşer yüz bin liralık ödeneğin dahi 35 290 aded personel istihdam eden ve bunlar için yılda altmış altı milyon liralık ücret tediye eyliyen bir müessese için yüzde nispetine bile varmayan bu miktar, ikramiyenin ifade ettiği mâna ile kabili telifi görülememektedir.

Binaenaleyh, mefhumuna lâıyk ve İdareye hakkiyle nafi hizmet edenlerin bu çalışmalarını cevaplandırarak hiç olmazsa evvelki seneler ödeneği kadar asgari bir miktarlık ikramiye ödeneğine zaruret hissetmekteyim. Eğer yüksek tensiplerine iktiran ederse birinci bölüm münasebetiyle elde edilmesi mümkün olduğu belirtilen beş yüz bin liralık tasarruftan 400 000 lirasının bu maddeye alınmak suretiyle ödeneğin 500 000 lira olarak kabulünü arz ve ricaya şayan gördüm.

M. : 2 — Kömür ikramiyesi

1947 yılında 20 000 lira olarak teklif edilen kömür tasarruf ikramiyesinin 30 000 lira ilâvesiyle 50 000 lira olarak kabulü, bu ikramiyeden alınan iyi neticeler dolayısıyla uygun görülmektedir.

B. : 6 — Bu bölümü teşkil eden çeşitli görevlerin altıncı ve sekizinci maddelerinde cemaat 85 000 liralık bir tasarruf vardır. Konulan ödeneklerin ihtiyacı karşılayacağına kanaat getirilmiştir.

Yalnız 1947 yılında İdarenin celbettiği Amerikalı uzmanın verdiği raporda idarenin lüzumlu bazı devairinde makineli hesap sisteminin tatbikına lüzum gösterilmiş ve idare dahi bunda fayda mü-

lâhaza eylemiş bulunması sebebiyle bütçenin takdiminden sonra hâsıl olan bu vaziyet karşısında bit-tabîi teklife bu maksat için ödenek ithal edilememiştir.

Tasvip buyrulursa birinci bölümden tasarrufu mümkün görüleceği yukarıda arzedilen beş yüz bin liradan yüz bin lirasının bölümün sonunda onuncu madde olarak açılacak (Holerit makinesi kirası, öğretici ücreti ve makinelerin sair giderleri) tertibine arzedilen yüz bin liranın konulması muvafık mütalâa edilmektedir.

B. : 7 — Posta, telgraf ve telefon ücretleri ve giderleri

Bu bölümün her iki maddesinde 1947 yılına nazaran 84 999 lira bir fazlalık görülmektedir. 1947 yılında 5091 numaralı Kanunla 45 000 lira ve Yüksek Mecliste bulunan aktarma kanunu tasarısı ile de 20 000 lira zam ve teklif edilmiş bulunması itibariyle teklif olunan ödeneğin hakikî ihtiyaç karşılığı olduğu anlaşılmıştır.

B. : 8 — Yolluklar

Bu bölüm ödenekleri 78 000 lira noksanıyla teklif edilmiştir ki, bu teklif fiilî sarfiyata nazaran vâkı olduğu cihetle muvafıktır. Yalnız yabancı memleketler yolluğu için istenilen ödenekten on bin liranın indirilmesinde mahzur olamayacağından bu miktarın indirilmesi uygun olacaktır.

B. : 9 — İşletme bakım ve yenileme giderleri

M. : 1. — Geçen yıla nazaran 1 937 185 lira fazlalık vardır. Bu fazlalık 3 000 000 tren kilometrelik trafik artışından mütevellittir. Şu kadarki, bu maddeye konulan ödenek bugünkü kömür fiyatlarına göre hesap edilmiştir. Şayet kömür fiyatlarında herhangi bir artış vâkı olursa bunun idareye tesiri büyük olacaktır. Bu tesirlerin izalesi ancak artış nispetinde münzam bir gelir sağlanmasıyla mümkün olabilecektir.

M. : 2 — Demirbaş eşyanın bakım ve yenilenmesi

Bu maddede görülen 148 350 lira fazlalık mevcut demirbaş eşyanın noksan kalan tamirlerini karşılamak içindir.

M. : 3 — Üst yapının bakımı ve yenilenmesi

Bu madde ödeneği geçen seneye nazaran 1 527 671 lira fazlalık göstermektedir. Bu artış yolun emniyeti bakımından istihdamına lüzum görülen amele yevmiyelerinin geçen yıla nazaran 35 kuruş fazla hesaplanmasından ileri gelmektedir. 1947 yılında amele yevmiyesinde düşüklük olacağı düşüncesiyle yevmiyeler 225* kuruş üzerinden hesaplanmış iken bu yıl bu miktarla amele bulunamamış ve asgari olarak 260 kuruş üzerinden hesap edilmiştir ki yukarıda işaret edildiği veçhile yol emniyeti bakımından bu zam zaruridir.

M. : 4. — Binaların ve başka tesislerin bakım ve yenilenmesi

Bu madde ödeneği de 1947 yılına nazaran 172 094 lira bir fazlalık göstermektedir. İdare binalarının sağlam ve muntazam bir halde muhafazası bir emri tabîi olup bunun temini bakımından amele yevmiyelerindeki artış da nazarı dikkate alınarak teklif edilen zam muvafık görülmüştür.

M. : 5. — Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve yenilenmesi

1948 yılı için derpiş edilen 25 000 000 tren kilometrelik trafikin temini bakımından geçen yıla nazaran 465 030 lira fazlasıyla teklif edilen 24 000 000 liralık ödenek yerindedir.

M. : 6. Deniz taşıtlarının bakımı ve yenilenmesi

Bu madde de 45 730 lira bir tasarruf vardır. Konulan 750 000 liralık ödenek ihtiyacı karşılayacaktır.

7 nci ve 8 nci maddelerde görülen ceman 120 000 liralık artış geçen yıla nazaran amele yevmiyelerindeki yükselmenin bir neticesidir.

M. : 9 — 1947 fiilî sarfiyatına nazaran 3 427 liralık tasarruf sağlanacaktır.

M. : 10 — Bu tertipte 150 000 liralık bir indirim görülmektedir. Bu da kanununa göre Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğüne yapılan ve demiryolunu ilgilendirmeyen masraflar karşılığının mezkûr Genel Müdürlükten temini lüzumundan ileri gelmektedir.

B. : 11 - M. : 1 — Çeşitli demirbaşlar çoğaltılması

Bu maddeye konulan 291 850 lira fazla ödenek satın alınacak buraj makinesiyle tezgâhlar içindir. Artırılmak suretiyle 1 225 000 liraya balığ olan bu madde ödeneği ile idare mefruşata mütâallik hiçbir gider yapmamak kararındadır.

M. : 2 — Türlü yeni yapılar, tesisler karşılığı

Bu maddede 1 400 000 lira tasarruf vardır. 1948 yılı için teklif edilen 2 000 000 liralık ödenek yalnız 1947 yılında başlanmış olan yeni yapıların inşaatının ikmalî içindir. Yeni inşaat bahis mevzuu değildir.

B. : 12 - M. : 1 — Transit vagonlarının tatil, tazmin ücreti ve kiralık lokomotif ve vagonların kira karşılığı

Bu madde ödeneği 1947 yılı için kabul buyrulan miktardan 765 000 lira noksaniyle 250 000 liradır. Kiralanmış vagon ve lokomotiflerde yapılacak tamir kalmadığı eihetle maddedeki tasarruf yerinde görülmüştür.

B. : 13 — Her türlü vergiler, maddî ödevler ve zarar ve ziyan tazminatı

Madde 2 — Bu maddede geçen yıla nazaran 15 000 lira bir fazlalık vardır. Bu da kazaya uğrayacaklara verilecek tazminatın artırılması düşünmesinden doğmaktadır.

B. : 14 — Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi giderleri

Bu bölümün birinci maddesindeki 2 781 liralık indirim kadrodaki münhalin çıkarılmasından ve ikinci maddedeki 7 462 lira fazlalık da işletme müstehlek giderleri fiyat artışından ileri gelmektedir.

B. : 15 — Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılığı

Bu bölüm için teklif edilen 9 550 000 liralık ödenek 1947 yılına nazaran 150 000 lira noksandır. Noksanlık kur farkından ileri gelmektedir. Kanunları gereğince satın alınan hatların döviz olarak mubayaa bedelleri 517 826 508 İsviçre frangı ve 5 857 600 İngiliz lirasıdır ki, bunların bugünkü kurlara göre Türk lirası mukabili 345 988 943,58 liradır. 15 . XI . 1947 tarihine kadar ödenen miktar 79 324 267,76 Türk lirasıdır. Yine bugünkü kurlara göre borç bakiyesi de 266 664 715,82 Türk lirasıdır. Vâdeler muhtelif olup en son taksit 2002 senesine isabet etmektedir.

B. : 16 - M. : 1 — 3525 sayılı Kanunla tasdik olunan 10 milyon sterlinlik krediden idarece kullanılan kısmın itfa ve faiz karşılığı

Bu maddeye konulan ödenek 1947 yılı için kabul buyrulan 456 000 liraya nazaran 1 044 000 lira fazlasıyla 1 500 000 liradır. Bu da 1946 yılında İngiliz kredisinden idarece kullanılan kısmın itfa ve faizini karşılamak içindir ki, bu miktarın Maliye Bakanlığı ile mutabık kalınarak konulduğu tesbit edilmiştir.

M. : 4 — 5073 sayılı Kanun gereğince girişilecek yüklenmeler karşılığı

5073 sayılı Kanunla idare için her sene ödenmesi kabul edilen miktar 30 000 000 lira olduğu halde idare 1948 yılı için 25 000 000 lira teklif etmektedir ki, bu miktar gerek 1947 yılında ve gerekse daha evvelki yıllarda girişilen yüklenmelerden 1948 yılında ödenecek taksitlerin tamamen karşılığıdır.

5073 sayılı Kanunla verilen 385 000 000 liralık yüklenme yetkisinden 15 . XI . 1947 tarihine kadar 152 747 140 liralık yüklenmelere girişilmiş ve bu taahhütlerden 45 752 655 lirası ödenmiş bulunmaktadır. Bu hesaba göre idare daha 232 252 860 liralık yüklenmelere girişmek yetkisine maliktir ki, bu da programında derpiş edilmiş bulunmaktadır.

B. : 17 - M. : 1 — Yabancı uzmanlar ücretleri

Bu madde için teklif olunan ödenek geçen yıla nazaran 118 332 lira fazladır. Fazlalık, Amerika'dan celbedilen birisi işletme ve diğeri muhasebe ve tarife uzmanlarının ücretlerini karşılamak içindir. Bu tertibe 1947 yılında yukarıda arzedilen uzmanlar ücretleri için 55 000 liralık bir aktarma yapılmıştır.

B. : 17 - M. : 2 — Yabancı memleketlere tahsil için gönderilecek öğrenciler giderleri

Bu madde için teklif olunan ödenek 557 447 liradır ki bu miktar 1947 yılı ödeneğinden 157 053 lira noksandır. İdarece 1948 yılında ecnebi memleketlere öğrenci gönderilmeyecek ve 1947 yılında bir kısım öğrenci tahsilini ikmal ederek memlekete döneceklerdir. Teklif edilen ödenek 1948 yılında tahsilleri devam edecek öğrenciler adedine nazaran mutabıktır.

B. : 18 — Öğretmen giderleri

Bu bölümün muhtelif maddelerinden ceman 899 352 liralık bir indirme yapılmıştır.

İndirme sebepleri şunlardır :

a) Üç sınıf olan meslek okulundan birinci sınıf kaldırılmış olup bu mektebin lâğvi esas kabul edilerek tedricen tasfiyesi cihetine gidilecektir. Önümüzdeki yıl ikinci sınıfı kaldırılacak ve böylece lise muadili meslek tahsil veren üç yıllık mektep mezunları yerine bundan sonra lise mezunları alınarak bunlara birer sene müddetle meslek bilgileri öğretilecektir.

b) Sanat Çıracı okulu kaldırılmıştır. Çıracı yetiştirilmesi işine atelyelerde devam edilecektir.

c) Pansiyonlar ve ilk okullar giderlerindeki indirmeler tasarruf düşüncelerinden ileri gelmiştir.

ç) Teknik üniversite ile teknik okula bu yıl yeni öğrenci gönderilmeyecektir. Bu sene tahsillerini ikmal edecekler çıkarıldıktan sonra konulan ödenek kalacak talebe adedine uygundur. Millî Eğitim Bakanlığına karşı mecburi hizmete tâbi öğrenciler İdare hizmetlerine de alınmakta bulunduğu cihetle İdarenin bu hususta aldığı karar yerinde görülmüştür.

B. : 20 — Eski yıllar borçları

Bu bölüm ödeneği 1947 yılına nazaran beş bin lira noksaniyle 45 000 liradır. Teklif edilen ödenek tahakkuk etmiş ve edecek eski yıllar borçlarını karşılamaya kâfi görülmüştür.

B. : 21 — Merkez Bankasına verilecek kâğıt para amortisman karşılığı

Bu bölümdeki 200 495 liralık artış İdare bütçesindeki 20 000 000 liralık artışın tabii neticesi olarak husule gelmiştir.

B. : 22 — Demiryolları Spor kurumlarına yardım

1947 yılı bütçesinin açık vermesi dolayısıyla Demirspor kurumlarına yardım yapılmasına imkân hâsıl olamamış ve tertibin muhafazası için bir liralık bir ödenek konmuştur. Demirspor kurumlarına cüzi de olsa yardım yapılması uygun olacağından vâkı teklif muvafık görülmüştür.

IV - Bütçenin genel tahlili :

Gelir ve gider kısımlarında bölüm ve madde itibarıyla incelendiği veçhile Devlet Demiryollarının 1948 yılı bütçesi gelir bakımından 1947 yılına nazaran 3 milyon fazlasıyla 25 milyon tren kilometrelik trafik hacmi esas tutularak tahmin edilmiştir.

İdarece hazırlanan tasarrufların gelir kısmı gerekçesinin incelenmesinden de anlaşılacağı veçhile gelir tahmini muhtelif işletme devrelerinin neticelerine ve mevcut istatistiklerden alınan ortalama nispetlere göre ilmî bir sistem ve zihniyetle yapılmış ve gelir gerekçesinde bundan evvelki senele- rin bütçelerine nazaran daha ileri bir adım atılarak konjonktür tahliline de yer verilmiştir. İdarenin tahmin ettiği gelir rakamları muhtelif kaynaklardan elde olunan gelir miktarlarıyla de- verifiye edilmiş ve netice itibarıyla 25 milyon tren kilometrelik bir trafikle 180 milyon gelirin elde edilebileceği kanaatine varılmıştır.

Bütçe masraflarının tesbitinde de İdare büyük bir tasarruf zihniyetiyle hareket etmiş, mümkün olan her hizmet sahasında ödenekler üzerinden ehemmiyetli kesintiler yapmıştır. Bütçede geniş teçdit ve tesis masrafları yer aldığı halde idarenin mütevazın bir bütçe ihzar edebilmiş olması tasarruf fikrinin hâkim kılınmasının bir neticesi olarak memnuniyetle kayda değer.

V. - İşletmenin gelecek durumuyla ilgili görüşler :

Devlet Demiryollarının teşkilât ve vazifelerini gösteren kanunlardaki hükümler bu günkü ihtiyaçlarını karşılamaya kâfi gelmemekte, bilhassa bir Devlet müessesesi olarak işletmenin hangi prensiplere göre temin edileceği meriyette olan hükümler muvacehesinde kesin olarak tâyin edilememektedir.

Devletin hususi bir mülkü olan demiryollarını işletici bir müessese olması bakımından demiryol İdaresinin işletmede takip edeceği ana prensipleri bir millî mesele olarak ve katî surette halletmek zamanı gelmiştir. Bu hususta başlıca şu ihtimaller akla gelebilir :

1. — Demiryolları sadece Devlet namına geniş bir âmme hizmetinin temin edicisidir; faaliyetinde herhangi bir kâr ve zarar mülâhazası hâkim olmaz; kanunla kabul edilen bütçe ile verilen ödenekler dâhilinde masraflar yapar; diğer Devlet müesseselerinin nef'ine görülen hallerde veya Hükümetin muhtelif sahalarda takip ettiği politikayı kolaylaştırdığı nispette ne umumi ve ne de kısmi maliyetle ilgili olmaksızın tesbit edilen tarife rejimiyle taşıma ve taşıma ile ilgili hizmetleri görür; işletme açıkları Devlet bütçesinden yapılacak sübvansiyonlarla kapatılır; tesisatın eskijenleri ve yıprananları işletme geliriyle karşılanmazsa istikraz yapılır. Bu istikrazları icabında yine Devlet öder. Bu takdirde ne bir amortisman hesabına ne de bir ihtiyat sermaye teşkiline ihtiyaç vardır. Müessese sadece bütçe hesabı tutar ve diğer Devlet dairelerinde olduğu gibi bu hesabı Sayıştay tarafından kontrol edilir.

2. — İkinci bir görüş müessesenin âmme hizmeti görmekle beraber iktisadi bir karakteri haiz olduğu ve bütün faaliyetinde bu karakterin hâkim olması icabedeceği fikrine dayanır. Bu takdirde Demiryolları Devletin hususi bir mülkünü idare eden ve fakat malî ve iktisadi bakımdan bağımsız olan bir müessesedir. Bu müessese muhasebesi işletme muhasebesi tutar; bu muhasebe kuruluş blânçosu ile işe başlar; Devletin hususi mülkünü teşkil eden millî servetin muhafaza ve idamesi esastır; bu maksatla en kısa zamanda samimî, sahîh ve sarîh bir blânço çıkarmak muhasebenin hedefidir. Gerek tesisat kıymetlerini muhafazaya gerekse normal işletme inkişaflarını karşılamaya yeter bir amortisman veya teçdit sermayesi tesis edilir; teçditler bu hesabın zimmeti ile yapılmak suretiyle hakikî işletme neticeleri yekdiğeriyle mukayese edilebilir şekilde tesbit olunur; bir ihtiyat sermaye teşkili hedefine doğru gidilir.

Her hal ve kârda müessesenin Devlete bâr olmaksızın işletmeyi başarması lâzımdır; bu takdirde müessese faaliyetinin kontrolü diğer iktisadi Devlet teşekkülleri kontrol rejimine tâbi olur. Kısmi ve umumi maliyet fikri tarifelerin tesbitinde behemehal gözönünde bulundurulur. Diğer Devlet daire ve müesseseleri namına veya politika mülâhazalarına göre müesseseye malî külfetler tahmili cihetine gidilmez.

3. — Üçüncü bir hal çaresi de bir adım daha ileri gidilmesi ve Devletin Demiryolu işletmesi emrine verdiği büyük millî servetin meşru bir kazanç getirmesinin istenmesidir. Bu takdirde demiryolları, sermayedar olan Devlete normal telâkki edilecek bir kâr verir; bu kâr Devlet bütçesinin gelir kısmına bilfarz (Demiryolları geliri) namıyla dâhil olur ve bu suretle yeni demiryolları inşaatını istikrazlarla veya vergilerle karşılamak külfeti azalmış veya ortadan kalkmış olur.

Yirmi yıllık bir devre içinde Türk çocukları demiryollarının inşasını ve teknik işletmesini muvaffakiyetle başararak millî demiryol dâvasını zafere ulaştırdılar. Artık iktisadi işletme safhasına tam olarak girmek zamanı gelmiştir kanaatindeyim.

Halbuki işletme teşkilâtını tâyin eden bugünkü hükümler arasından yukarıda ana hatlarıyla

belirtilen işletme sistemlerinden hangisinin kabul edildiğini kesin olarak anlamaya imkân yoktur.

Gerçi 1483 sayılı Knaunun 12 nei maddesi demiryol hesabı katisinin:

a) Tesisatı ptidaiye hesabı,
b) İşletme hesabı,
c) Kâr ve zarar hesabı ile blânço;
ç) Sermaye hesabı,
d) İdari malzeme nakliyat hesabını ihtiva edeceğini ifade etmekle demiryolları işletmesinin iktisadi bir müessese muhasebesine yani işletme muhasebesine tâbi olacağını göstermiştir. Buna mukabil 1042 sayılı Kanununun 51 nei maddesindeki «İşletme hasılatı işletme masarifini kapatmadığı müddetçe açık kalan miktar Devlet bütçesinden kapatılır» hükmü mahfuz tutulmuştur. İşletme masarifi bütçeye mütenazır tutulan hesap olduğuna göre bu hesap blânço gibi hakikî kâr ve zararı gösteremeyeceği cihetle yalnız işletme hesabı açığının kapatılması maksadı temine kâfi gelmez; kaldı ki bu hüküm müessesenin malî bağımsızlığını da ihlâl edici mahiyettedir. Bundan başka yukarıda kaydedildiği veçhile 1483 sayılı Kanununun 12 nei maddesine göre blânço tanzim edecek müessese muhasebesi 1927 de 1042 sayılı Kanunla kabul edilen esaslara aykırı olarak 1931 tarihli ve 1784 sayılı Kanunla tamamen Devlet muhasebesine benzetilmiş ve bu kanununun 2 nei maddesiyle «Umumi idarenin bütçeye mütaallik taahhüdât ve sarfiyatı muhasebe reisi tarafından muhasebe müdürü ve muhasibi mesul sıfatıyla 1050 numaralı Muhasebe Umumiye Kanunu ahkâmı dairesinde tetkik ve murakaba olunur.» hükmü konulmuştur.

Yine 1042 sayılı Kanunun halen meriyette bulunan 6 nei maddesine göre demiryollarının memur ve hizmetlileri hakkında tatbik edilecek rejim hususi müessese hüküm ve kaideleridir. Halbuki sonradan kabul edilen barem ve tekaüt kanunları demiryolları memurlarının durumunu tamamen değiştirmiştir. Buna rağmen 6 nei maddenin meriyette kalmasının tek neticesi demiryol personelinin idari kararlara karşı müracaat mercilerinin bulunmayışından ibarettir ki, bu durum memur ve hizmetlilerin garantisiz çalışmaları mânasını ifade eder.

Teşkilât kanunları üzerinde yapılacak en sathi bir inceleme bile bu gibi noksanları görmeye kâfi gelecektir. Üzerinde çalışıldığı anlaşılan yeni teşkilât kanunu tasarısında bütün bu noksanların tamamlanmasını ve bu tasarıya ileri durumda olan demiryollarının teşkilât kanunlarıyla mukayeseden sonra katî şeklinin verilmesini temenniye şayan görmekteyim.

Teşkilât kanunundan bahsederken İdarenin teşkilâtının tesbiti lüzumuna da işaret etmek isterim. Filhakika yukarıda bilmünasebe zikredilen 1042 sayılı Kanununun 4 neü maddesiyle «İdarei umumiye muhtelif inşaat ve işletme idarelerine taksim ve teşkilâtı her sene ihtiyaca göre kadrolarla tesbit olunur» hükmü konulmuştu. 1042 sayılı Kanunu tadil eden 1483 sayılı Kanununun 2 nei maddesinde de «Umumi İdare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur» denilmekle bu esas muhafaza edilmiştir.

Bütçe kanunlarının birer senelik olmaları itibariyle işletme kadroları her sene yeniden tanzim edilmiş, servis ve işletmelerin sayısı ve teşkilâtı değiştirilmiştir. Genişliyen şebekeye ve artan iş hacmine göre kadroların da değiştirilmesi tabii ise de ana teşkilâtın Teşkilât Kanunu içinde nazarı itibara almak uygun olacaktır. İdarece üzerinde çalışılan yeni teşkilât kanunu tasarısı bu noksanı da giderecektir.

Bundan başka, geçen sene raporunda da zikrettiğim veçhile eski işletme nizamnamesi, yerine İdarece hazırlanmış bulunan yeni işletme kanununun biran evvel meriyete geçirilmesine zaruret vardır. Yapılan incelemede bu kanununun Büyük Meclise sunulmak üzere olduğu öğrenilmiştir.

Tarife rejimine gelince :

1042 sayılı Kanununun 18 nei maddesi tarifelerle umumi tatbik şartlarının bir kanunu mahsusla tâyin edileceğini ifade ediyor. Bu kanun şimdiye kadar maalesef hazırlanamamıştır.

Gerek demiryol trafikinin ve gelirinin tezyidi için, gereken diğer ekonomik ve sosyal gayelerle birçok tenzilli tarifeler yürürlüğe konulmuş, ancak esas tarifelerle umumi eşya tasnif cetvelinin muhafazası neticesi geniş ıslahat yapılamamıştır.

Bu kere Amerika'dan getirilen uzmanın tarife sisteminin tanzimi ile tanzif edildiğini öğrenmiş bulunuyorum.

Uzmanın tavsiyeleri de gözönünde tutularak memleket iktisadiyatının ve demiryol işletmesinin inkişafına uygun bir tarife kanununun süratle ihzarı icabeder. Bu cihet hiç şüphe yoktur ki, işletme ve teşkilât kanunlarının kabul ve neşrinden sonra tahakkuk edebilir.

Munhasıran bu lüzum bile mâruz kanunların süratle ele alınmaları için esaslı bir sebep teşkil eder.

Geçen sene bütçesi münasebetiyle takdim ettiğim raporda Demiryol müessesesinin bir işletme muhasebesine katı surette ihtiyacı olduğunu arzetmiş ve bu muhasebenin bugünkü elemanlarla işliyebileceğine kaani olduğumu belirtmiştim. İdare, muhasebe, istatistik ve tarife sistemi üzerinde gerekli yenilikleri yapmak maksadiyle ve büyük malî fedakârlıklarla Amerika'dan uzman getirtmiş ve bu uzmanlar tetkiklere başlamış bulunmaktadır. Uzmanın verdiği bir raporda makineli hesap sisteminin tatbiki tavsiye olunmuş ve İdare bu tavsiyeye uygun olarak bütçeyi tetkik ettiğim sırada gider kısmında arzedildiği üzere Holerit makineleri için 100 bin liralık bir ödenek istemiştir. Amerikalı uzmanın çalışmalarının iyi neticeler vermesi için demiryol personeline işletme muhasebesi üzerinde çalışmış ve yetişmiş olanların Amerikalı uzmanla devamlı olarak birlikte çalışmalarının icabedeceği ve Holerit sisteminin muvaffakiyetinin de gar ve istasyonların hesaplarını daha süratle ihzara ve merkeze göndermeye müsait, bilet tabı ve hesap makineleri gibi makinelerle süratle teçhiz edilmesine bağlı olduğu düşüncesindeyim.

Gerek Sayın Ulaştırma Bakanının gerekse Demiryollar Genel Müdürünün bu hususlarda benimle hemfikir olduklarını burada büyük bir memnurlukla kaydetmek isterim.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 Bütçe tasarısı münasebetiyle mâruzatıma son verirken bu İdarenin Devlet memurlarına nazaran düşük kalan 1, 2 ve 3 ncu derece aylıklarının bugüne kadar düzeltilmemiş olduğuna işaret etmek istiyorum.

Filhakika İdarenin 1947 Bütçesinin yüksek komisyonumuzda görüşülmesi sırasında bu zaruret komisyon heyeti umumiyesince kabul edilerek komisyonumuz sözcüsü tarafından genel heyete de arz olunmuştu.

Bundan maada Maliye Bakanımız da gerek bu İdarenin ve gerekse mümasili teşekküller memurlarının, Devlet memurları aylıkları karşısında gayritabiî bir hal alan durumlarının düzeltilmesi için yakında yüksek Meclise bir kanun tasarısı arzedileceğini vait ve beyan eylemişti.

Bugün bunlara rağmen aradan geçen bir sene zarfında mevzuu yalnız tasavvur halinde kalmış ve teşebbüs safhasına geçmemiştir. Bu devre zarfında emekliye ayrılan bu dereceler memurları mağdur olmuşlar ve bundan sonrakiler de aynı mağduriyetlere mâruz bırakılmışlardır.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel İdaresinin barem Kanunu hususiyet arz etmekte ve bu kanunun ihtiva eylediği hükümler karşısında İdare memurlarının mağduriyetlerinin devamının yüksek heyetinizce de teviz edilemeyeceğine emin olarak Ulaştırma Bakanlığı tarafından durumun ıslahına mâtuf olmak üzere hazırlanacak bir kanun tasarısının süratle Meclise getirilmesinin temin buyurulmasını arz ve teklif ederim.

İzmir Milletvekili
Sedat Dikmen

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/250
Karar No. 33

28 . XII . 1947

Yüksek Başkanlığa

Başbakanlığın 30 . IX . 1947 tarihli ve 6/2697 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı bütçe kanunu tasarısı Komisyonumuza havale buyurulmakla Ulaştırma Bakanı Şükrü Koçak ve adı geçen İşletme Genel Müdürü ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüldü.

İkinci Cihan Harbinin memleketimizin ulaştırma manzumesindeki en mühim tesiri Devlet Demiryollarında olmuştur. Uzun harb yıllarında bütün yurdun ulaştırma yükünü üzerine almış bulunan bu İdare, harb içinde büyük ihtiyaçlarla karşı karşıya kalmış ve bu ihtiyaçlardan pek azını o devrenin çok zayıf imkânları ile temine çalışmış ise de malzeme stokları bu müddet içinde tükenmiş, muharrik ve müteharrik edevatın yenilenmesi katî bir zaruret halini almış bulunduğundan Cihan Harbinin sona ermesini mütaakıp Devlet Demiryolları İdaresi bu vâdide büyük bir faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Alman izahlara göre İdare 5073 sayılı Kanunla kendisine verilmiş bulunan 385 milyon liralık yüklenme yetkisine dayanarak, Bakanlar Kurulunca kabul edilmiş bulunan programa tevfiқан türlü yüklenmelere girişmiş ve bunların 15 Kasım 1947 tarihine kadar yekûnu 152 küsur milyona varmıştır. Programın tahakkuku için daha 232 küsur milyon liralık bir yüklenme yetkisi bulunmakta olduğu anlaşılmıştır. Bu mubayaalarda, muharrik ve müteharrik her çeşit vasıtalar bulunduğu gibi malzeme stoku da yapılmakta ve şebekenin emniyet tesislerini tamamlamak için tertip alınmış bulunmaktadır.

Bütün Devlet işletmelerinde olduğu gibi bu İdarenin de bir işletme muhasebesi sistemine gitmesi konusu üzerinde durulmuş ve alınan izahlara göre yabancı uzmanlara yaptırılmakta olan incelemelerin hayli ilerlediği ve bu sistemin yakında kurulması ve hattâ makineleşmesi mümkün olacağı ve belki de 1949 yılı bütçesinin bu

usulün neticelerine göre tanzim edileceği açıklanmıştır.

1892 denberi konmuş olan bir esasa göre devam edegelen tarifenin getirtilen mütehassısa incelettilmekte olduğu ve bunun sonucunda tarifelerde esaslı bir ıslâhat yapmanın mümkün olacağı bildirilmiştir.

Yukarda arzedilen program ve bunu tahakkuk ettirmek için alınan malî yetki İşletmenin en âcil ihtiyaçlarını karşılamak üzere tanzim edilmiş bulunup ayrıca, istihsalin çoğalacağı ve hatların uzayacağı, sosyal hareketlerin çoğalacağı gözönünde tutularak on yıllık bir program daha tanzim edilmiş olup bunun tahakkuku için de imkânlar müsait olursa 700 milyon lira harcanması düşünülmektedir.

Erzurum transit hattının da 50 kamyonla takviye edileceği ve bu hattın da daha verimli bir hale getirileceği izah edilmiştir.

Sağlık işlerine de önem verildiği Eskişehir ve Ankara hastanelerine ilâveler yapılacağı gibi Sivas'ta yeni bir hastane tesisi suretiyle hat personelinin sağlık durumlarıyla de yakından ilgi gösterildiği müşahede edilmiştir.

Genel Müdürlük memurları, Devlet Bareminden ayrı olarak hususi bir bareme tâbi bulunmaktadır. Devlet memurları aylıkları üzerinde yapılan muhtelif gelişmeler bu İdareye de aksettirilmiş ise de bu gelişmelerden İdarenin birinci ve ikinci derecedeki memurlarının Devletteki muadilleri gibi faydalanamadıkları ve bu suretle bir müsavatsızlık hâsıl olduğu açıklanmış, Komisyonumuz bu konunun Genel Bütçe dışında idare edilen müesseselerin bu derecedeki memurları hakkında da vârit olduğunu gözönünde tutarak bu hususta gereken incelemelerin yapıp biran evvel bu ahenksizliğin önüne geçilmesini temenniye değer görmüştür.

Genel Müdürlüğün 1948 yılı gider bütçesi geçen yıldan 20 250 000 lira bir fazlalık arz etmektedir. Bu fazlalığın kısımlara ve bölümlere ayrılma miktarlarıyla sebepleri, hususi rapor-

törün raporunda etraflıca açıklanmış bulunduğundan burada tekrarından çekinilmmiştir.

Komisyonumuz gider bütçesinin görüşülmesi sırasında bölümler üzerinde yapılması teklif edilen bir, iki değişikliği uygun görmüş ve toplamı 180 000 000 olan gider bütçesini aynıyle kabul etmiştir.

Gelir bütçesi de geçen yıla nazaran 24 250 000 lira bir fazlalıkla 180 000 000 lira tahmin edilmiş bulunmaktadır. Bunların bölümler ve maddeler itibariyle tahlili, raportörün raporunda görülmektedir. Yalnız bütçenin Komisyonda görüşülmesi sırasında elde edilen on bir aylık hasılatın 160 milyon lirayı bulduğu bildirilmiş olduğundan teklifin uygun olduğu görülmüş olarak gelir bütçesi de aynıyle kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bütçe kanunu tasarısının 1 - 8 nci maddeleri aynıyle kabul edilmiştir. İşletme sözleşmesi 1 . I . 1948 de sona erecek olan ve 1948 yılından itibaren İdare tarafından işletilmesi iktiza eden Ceneviz Demiryollarının, intikal devresine ait olmak ve Genel Müdürlüğün yürürlükteki mevzuatıyla kabul edilen esas ve hatlar içinde kalmak üzere personelinin bütçeye bağlı kadro cetveli dışında idaresi ve tasarıya bunu temine yeter

bir maddenin eklenmesi zarureti izah edilmiş olup Komisyonumuz, teklifi yerinde görerek bu maksatla dokuzuncu maddeyi tasarıya eklemiş bulunmaktadır. On ve on birinci maddeler on bir ve on ikinci maddeler olarak aynıyle kabul edilmiştir.

Bu suretle Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı bütçe kanunu tasarısı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Ankara
<i>R. Erten</i>	<i>İ. H. Tigrel</i>	<i>M. Eriş</i>
Kâtip		
Ankara	Amasya	Ankara
<i>F. Öymen</i>	<i>A. L. Yiğitoğlu</i>	<i>N. C. Akkerman</i>
Ankara	Aydın	Bursa
<i>C. Gölet</i>	<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>F. Bük</i>
Diyarbakır	İstanbul	İzmir
<i>Ş. Uluğ</i>	<i>Dr. A. Adıvar</i>	<i>S. Dikmen</i>
Kastamonu	Kırşehir	Kocaeli
<i>M. Akalm</i>	<i>Ş. Torgut</i>	<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>
Niğde		Samsun
<i>R. Gürsoy</i>		<i>M. A. Yörüker</i>
Tokad		Yozgad
<i>R. A. Sevengil</i>		<i>S. İçöz</i>

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 yılı Bütçe Kanunu tasarısı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı giderleri için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 180 000 000 lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1948 yılı giderlerine karşılık olan gelirler, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 180 000 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün daimi memur ve hizmetlileri bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü tarafından işletilmekte olan Demiryolları ile başka motörlü taşıtların, liman, iskele ve maden ocaklarının gelirlerinden her birinin dayandığı hükümler bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 5. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 2847 ve 3173 sayılı kanunları dışında çalıştıracağı geçici hizmetlilerin kadroları ilişik (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 6. — Para işlerinin yürütülmesi ve (2 500 000) liraya kadar kömür, (7 000 000) liraya kadar gereç stoku yapılması için Genel Müdürlük (10 000 000) liraya kadar kısa süreli istikrazlar yapmaya ve bankalarda hesaplar açtırmaya yetkilidir.

MADDE 7. — Bağlı (A) işaretli cetvelin 18 nci bölümün 3 ncü maddesine konulan ödenek taallükuna göre ihtiyaç nispetinde 1948 yılı bütçe Kanunıyla Üniversitelerin 1948 yılı bütçe kanunlarına bağlı (B) işaretli cetvelde gelir ve aynı zamanda adı geçen kanunlara bağlı (A) işaretli cetvellerin ilgili bölümlerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydedilir.

MADDE 8. — Askerlik ödevini Demiryolu sınıfında yapmak üzere silâh altına alınıp talim

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞİRTİŞİ

MADDE 1. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Aynıyle kabul edilmiştir.

devresini ikmal ettikten sonra Genel Müdürlük emrinde çalışmasına izin verilen erlere, boş kadrolarda çalıştırılmaları halinde yüz elli kuruşu geçmemek üzere kadro karşılıklarından gündelik verilebilir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Ocak 1948 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Maliye ve Ulaştırma Bakanları yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>H. Saka</i>	Başb. Yardımcısı
	<i>Barutçu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>M. A. Renda</i>	<i>Ş. Devrin</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>Münir Bırsel</i>	<i>M. H. Göle</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>N. Sadak</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Reşat Ş. Siner</i>	<i>Güleğ</i>
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>C. Ekin</i>	<i>Dr. B. Uz</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>Ş. Adalan</i>	<i>T. Coşkan</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>Ş. Koçak</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>
	Çalışma Bakanı
	<i>T. B. Balta</i>

MADDE 9. — İşletme sözleşme süresi bitmiş olması sebebiyle Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü tarafından 1 . I . 1948 den itibaren işletilecek olan cenub demiryolu personelinin işletmeye lüzumlu olanlar (C) cetveli dışında olarak Devlet Demiryolları tarafından çalıştırılabilirler. Bunların Genel Müdürlüğün yürürlükteki mevzuatıyla kabul edilen esas ve hadler dâhilinde sair her türlü hak edişleri ile işletmenin diğer giderleri özel bir bölümden ödenerek kesinhesapta ayrıca gösterilir.

MADDE 10. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

A - CETVELİ

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Birinci kısım - Özlük giderler</i>					
I - Aylıklar ve ücretler					
1		Ücret ve gündelikler			
1		Daimî memur ve hizmetliler	32 976 078	35 919 224	35 419 224
2		Geçici tazminat	558 000	558 000	558 000
3		Geçici memur ve hizmetliler	45 000	45 000	45 000
4		2847 ve 3173 sayılı kanunlara bağlı olmıyan hizmetliler	74 520	91 740	91 740
5		Temsil ödeneği	0	2 100	2 100
		Bölüm toplamı	33 653 598	36 616 064	36 116 064
2		Emekli, dul ve yetim aylıkları	2 500	3 500	3 500
II - Başka haklar					
3		Çeşitli yardımlar			
1		4620 sayılı Kanun gereğince ödenecek çocuk zamları	6 972 000	7 000 000	7 000 000
2		4178 sayılı Kanun gereğince ödenecek yakacak zammı	163 850	150 000	150 000
3		Doğum yardımı	400 000	600 000	600 000
4		Ölüm yardımı	50 000	80 000	80 000
5		Sağlık yardımı (İlaçlar, sağlık imdat kutuları giderleri, memur ve hizmetli- lerle ailelerine sıhhi yardım, ce- naze, sıhhi gereç, taşıt, sıhhi tedbirler giderleri, dışarda te- davi edilecekler için uzman doktorlara ve İdarenin doktor ve dış tabibi bulunmıyan yer- lerdeki doktor ve dış tabip- lerine verilecek tedavi ücret- leriyle İdare hastanelerinin bütün giderleri, başka kurum- larda tedavi ve lâboratuvar muayene ve tahlil ücretleri)	1 417 000	1 900 000	1 900 000
6		2454 sayılı Kanun gereğince ve- rilecek emekli keseneği ile mâ- lûliyet karşılığı	2 200 000	3 250 000	3 250 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyone kabul edilen Lira
	7	Memur ve hizmetlilere verilecek giyecek eşyası karşılığı	1 773 056	1 718 315	1 718 315
		Bölüm toplamı	12 975 906	14 698 315	14 698 315
4		Tazminat, ödenek ve tâli ücretler			
	1	2847 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince verilecek tazminat, ödenek ve tâli ücretler	1 562 000	1 700 000	1 700 000
	2	İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine tüzük gereğince verilecek tazminat	20 000	20 000	20 000
		Bölüm toplamı	1 582 000	1 720 000	1 720 000
5		İkramiyeler			
	1	Memur ve hizmetlilere verilecek ikramiye	100 000	100 000	500 000
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	20 000	50 000	50 000
		Bölüm toplamı	120 000	150 000	550 000
		Birinci kısım toplamı	48 334 004	53 187 879	53 087 879

İkinci kısım - Yönetim giderleri

I - Hizmete ilişkin olanlar

6		Çeşitli giderler			
	1	Öteberi giderleri (Misafiri kabul giderleri ile idareye bağlı olmayanlardan Demiryolları için yararlıkları görülenlere verilecek mükâfat dâhil)	150 000	150 000	150 000
	2	Düşünilemeyen giderler	5 000	5 000	5 000
	3	Temsil giderleri	1 500	1 500	1 500
	4	Binalar kira karşılığı	25 000	25 000	25 000
	5	Pasif korunma giderleri	1	1	1

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
	6	Faiz, acıyo ve akçe farkları ve itfa karşılığı	395 000	320 000	320 000
	7	Sigorta ücret ve sermayesi	240 000	240 000	240 000
	8	Uluslararası Demiryolları Ku- rum ve Kongrelerine katılma giderleri	60 000	50 000	50 000
	9	İlân ücretleri	12 000	12 000	12 000
	10	Hölerit makinaları kirası, öğ- renci ücreti ve makinaların kâğıt ve sair giderleri	0	0	100 000
		Bölüm toplamı	888 501	803 501	903 501
	7	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri			
	1	Posta ve telgraf ücretleri	11 621	56 620	56 620
	2	Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri	110 000	150 000	150 000
		Bölüm toplamı	121 621	206 620	206 620
	8	Yolluklar			
	1	Sürekli görev yolluğu	58 000	35 000	35 000
	2	Geçici görev yolluğu	285 000	250 000	250 000
	3	Devir ve teftiş yolluğu	340 000	320 000	320 000
	4	Yabancı memleketler yolluğu	100 000	100 000	90 000
		Bölüm toplamı	783 000	705 000	695 000
		İkinci kısım toplamı	1 793 122	1 715 121	1 805 121

*Üçüncü kısım - İdare hizmet-
leri*

I - Sürekli olanlar

- 9 İşletme, bakım ve yenileme gi-
derleri**
- 1 Binaların, muharrrik ve müte-
harrrik edevatın aydınlatma,
ısıtma, yakacak, yağ ve baş-

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenoği Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
		ka müstehlek maddeler giderleri	24 062 815	26 000 000	26 000 000
	2	Demirbaş eşyanın bakımı ve yenilenmesi	151 650	300 000	300 000
	3	Üst yapının bakımı ve yenilenmesi	18 472 329	20 000 000	20 000 000
	4	Binaların ve başka tesislerin bakımı ve yenilenmesi (Elektrikli ve elektriksiz işaretler dâhil)	4 690 056	4 862 150	4 862 150
	5	Muharrık ve müteharrik edevatın bakımı ve yenilenmesi	23 534 970	24 000 000	24 000 000
	6	Bütün deniz taşıtlarının bakımı ve yenilenmesi	795 730	750 000	750 000
	7	Liman ve rıhtım ve tesislerinin bakımı ve yenilenmesi (Liman, rıhtım, iskele, duba, istekatlar, silolar, mihaniki tesisler, yağ ve başka müstehlek gereçler)	430 000	450 000	450 000
	8	Fidanlıklar ve tarım işleri ücret ve giderleri	300 000	400 000	400 000
	9	Bilet basımevi ücret, gündelik ve giderleri	29 427	26 000	26 000
	10	Basılı kâğıt, kırtasiye ve dergi karşılığı	750 000	600 000	600 000
		Bölüm toplamı	73 216 977	77 388 150	77 388 150
	10	Yükleme ve boşaltma ücret ve giderleri	3 100 000	3 100 000	3 100 000
	11	Yeni yapılar ve servet çoğalmaları			
	1	Çeşitli demirbaşlar çoğaltılması	933 150	1 225 000	1 225 000
	2	Türlü yeni yapılar, tesisler karşılıkları ile arazi ve mülk satınalma ve kamulaştırma bedelleri (fidanlıklar dâhil)	3 400 000	2 000 000	2 000 000
		Bölüm toplamı	4 333 150	3 225 000	3 225 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonea kabul edilen Lira
12		Yabancı demiryolları ile olan münasebetlerden doğan giderler			
	1	Transit vagonlarının tatil, tazmin ücreti ve kiralanacak vagon ve lokomotiflerle deniz taşıtlarının kira karşılık ve giderleri	1 015 000	250 000	250 000
	2	Semplon Ekspresi açığının Türkiye payı	1	1	1
	3	Komşu demiryollarına verilen rödövanlar	12 000	12 000	12 000
	4	Demiryolları Birlikleri ve Takas Büroları yönetim ve temsil giderleri	35 000	35 000	35 000
		Bölüm toplamı	1 062 001	297 001	297 001
13		Her türlü vergiler, maddi ödevler ve zarar ve ziyan tazminatı			
	1	Gelir getiren mülklerin resim ve vergileri	10 000	10 000	10 000
	2	Kazalar neticesinde husule gelen her türlü zarar ve ziyan karşılıkları ile ölenlerin vârislerine, mâlûl kalanlara, gerek taşıma sırasında ve gerekse emanet odalarına verildikten sonra hasar ve ziyaa uğrayan eşya sahiplerine verilecek tazminat	165 000	180 000	180 000
	3	Geri verilecek paralar ve ke senek	18 000	18 000	18 000
		Bölüm toplamı	193 000	208 000	208 000
14		Trabzon - İran Otobüs ve Kamyon İşletmesi giderleri			
	1	Ücret ve gündelikler	196 605	193 824	193 824
	2	Başka genel giderler	492 538	500 000	500 000
		Bölüm toplamı	689 143	693 824	693 824

B.	M.	Ödenenin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
II - Geçici olanlar					
15		Satınalınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve başka giderleri	9 700 000	9 550 000	9 550 000
16		Kanunları gereğince girişilen yüklenmeler karşılıkları			
	1	3247 ve 3319 sayılı kanunlar gereğince satın alınacak muharrrik ve müteharrik edevat karşılığı ile gümrük resmi ve başka giderleri	1	1	1
	2	3980 sayılı Kanun gereğince satın alınacak muharrrik ve müteharrik edevat karşılığı ile başka giderleri	1	1	1
	3	3525 sayılı Kanunla tasdik olunan 10 milyon sterlinlik krediden idarece kullanılan kısmın itfa ve faiz karşılığı	456 000	1 500 000	1 500 000
	4	4515 ve 4903 ve 5073 sayılı kanunlar gereğince girişilecek yüklenmeler karşılığı, bonoların itfa ve faiz karşılığı ile gümrük resmi, muamele vergisi ve başka giderleri	12 000 000	25 000 000	25 000 000
Bölüm toplamı			12 456 002	26 500 002	26 500 002
III - Çeşitli olanlar					
17		Yabancı uzmanlar ile yabancı memleketlere gönderilecek öğrenci giderleri			
	1	Yabancı uzmanlar ücretleri	33 200	151 532	151 532
	2	Tahsil ve staj için yabancı memleketlere gönderilecek öğrencilerin ücretleri, tahsil, tedavi ve başka giderleri	709 500	552 447	552 447
Bölüm toplamı			742 700	703 979	703 979

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
18		Öğretim giderleri			
	1	Demiryol Meslek Okulu ücret ve genel giderleri (Öğrenci harçlıkları dâhil, demirbaş ve döşeme hariç)	411 618	305 000	305 000
	2	Meslek okulları öğrencileri kampı her türlü giderleri	0	0	10 000
	0	Sanat okulları ücret ve genel giderleri	715 772	0	0
	3	Pansiyonlar ve ilkokullar ücret ve genel giderleri (Okul bulunmayan yerlerdeki memur ve hizmetlilerin ve bunlardan vazife başında kazaya uğrıyarak ölenlerin iâşesiyle ödevli oldukları çocuklarının tahsillerini temin için açılan pansiyonlar ve ilkokulların bütün giderleri.)	470 992	422 365	422 365
	4	Teknik Üniversite ile teknik elemanlar yetiştiren başka okullarda okutulan idare öğrencilerinin giderleri	74 835	46 500	46 500
		Bölüm toplamı	1 673 217	773 865	783 865
19		Mahkeme giderleri, harçlar ve serbest avukat ücretleri	70 000	70 000	70 000
		Üçüncü kısım toplamı	107 236 190	122 509 821	122 519 821
<i>Dördüncü kısım - Borçlar</i>					
20		Eski yıllar borçları	50 000	45 000	45 000
21		1715 sayılı Kanunun 8 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek kâğıt para amortismanı karşılığı	1 581 683	1 782 178	1 782 178
		Dördüncü kısım toplamı	1 631 683	1 827 178	1 827 178

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Beşinci kısım - Yardımlar</i>					
22		Demiryolları spor kurumlarına yardım	1	5 001	5 001
23		Demiryollar dergisine yardım	5 000	5 000	5 000
24		İş yerlerinde çalışan işçi ve hizmetlilerin iş kazaları ile meslek hastalıkları ve analık sigortaları karşılığı	750 000	750 000	750 000
Beşinci kısım toplamı			755 001	760 001	760 001
KISIMLAR TOPLAMI					
Birinci kısım toplamı			48 334 004	53 187 879	53 087 879
İkinci kısım toplamı			1 793 122	1 715 121	1 805 121
Üçüncü kısım toplamı			107 236 190	122 509 821	122 519 821
Dördüncü kısım toplamı			1 631 683	1 827 178	1 827 178
Beşinci kısım toplamı			755 001	760 001	760 001
GENEL TOPLAM			159 750 000	180 000 000	180 000 000

B - CETVELİ

B.	M.	Gelirin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonca tahmin edilen Lira
1		Demiryolları İşletme gelirleri			
	1	Yolcu	42 000 000	49 500 000	49 500 000
	2	Bagaj	800 000	950 000	950 000
	3	Mesajeri	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	4	Seyriseri	9 000 000	9 800 000	9 800 000

B.	M	Gelirin çeşidi	1947	1948 yılı için	
			yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmîn edilen Lira	Komisyonce tahmin edilen Lira
	5	Seyrihafif	90 000 000	106 000 000	106 000 000
	6	Muhtelif hasılât	2 400 000	3 100 000	3 100 000
		Bölüm toplamı	145 200 000	170 350 000	170 350 000
2		Limanlar ve iskeleler gelirleri			
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtım gelirleri	2 500 000	3 000 000	3 000 000
	2	Derince limanı gelirleri	100 000	300 000	300 000
	3	İskenderun limanı gelirleri	500 000	1 300 000	1 300 000
	4	Mersin limanı gelirleri	400 000	450 000	450 000
	5	Samsun limanı gelirleri	800 000	900 000	900 000
	6	İskeleler gelirleri	500 000	500 000	500 000
		Bölüm toplamı	4 800 000	6 450 000	6 450 000
3		Sağlık tevkiyatı	815 000	1 350 000	1 350 000
4		Türlü hasılât			
	1	Kullanılmaz duruma giren vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	50 000	100 000	100 000
	2	Pansiyonlar gelirleri	40 000	40 000	40 000
	0	Sanat okulu gelirleri	90 000	0	0
	3	İdareye ilişkin binalardan alınacak kiralar	35 000	50 000	50 000
	4	Faiz ve akçe farkları	20 000	10 000	10 000
	5	Çeşitli hasılât	1 450 000	1 450 000	1 450 000
		Bölüm toplamı	1 685 000	1 650 000	1 650 000
5		Trabzon - İran Otobüs ve Kamyon İşletmesi gelirleri	250 000	200 000	200 000
0		3/4636 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onanan 658 sayılı Koordinasyon Kurulu kararı gereğince ithal mallarından alınacak prim	3 000 000	0	0
		GENEL TOPLAM	155 750 000	180 000 000	180 000 000

C -CETVELİ

Görevin çeşidi	Derece	Sayı	Görevin çeşidi	Derece	Sayı
KISIM I			Memur adayı		14
<i>Genel Müdürlük</i>			Toplam		12
Genel müdür	1	1	<i>Beden Terbiyesi Müdürlüğü</i>		
Genel müdür yardımcısı	2	3	Müfettiş (Müdür)	5	1
S. 1. İşletme müdürü	3	2	S. 2. Müfettiş (Antrenör)	8	2
Müfettiş (İdare encümeni raportörü)	4	1	Masa şefi	11	1
Genel kâtip	5	1	S. 1. Memur (Eğitmen)	12	3
Kâğıt ve dosya âmiri	8	1	Toplam		7
Kalem âmiri	9	3	<i>İstatistik Şubesi</i>		
Kalem şefi	10	2	Şube müdürü	6/1	1
Sayman	11	1	Kalem âmiri	9	1
S. 1. Memur	12	2	Masa şefi	11	1
S. 2. Memur	13	3	Sayman	11	1
Toplam		20	S. 1. Memur	12	1
<i>Teftiş Heyeti</i>			S. 2. »	13	2
Teftiş heyeti başkanı	2	1	Memur adayı	14	1
Teftiş heyeti başkan yardımcısı	4	1	Şakirt	15	1
Müfettiş	5	1	Toplam		9
Başmüfettiş	6/1	6	<i>Yol Dairesi</i>		
Şube müdürü	6/1	1	Başkan	3	1
S. 1. Müfettiş	6/2	6	Fen heyeti müdürü	4	1
Şube müdür yardımcısı	7	1	Başkan yardımcısı	4	2
S. 2. Müfettiş	8	22	Müfettiş	4	3
Kalem âmiri	9	1	»	5	1
Müfettiş yardımcısı	10	7	Başmühendis	5	9
Sayman	11	2	Demir köprüler fen heyeti müdürü	5	1
Masa şefi	11	3	Yol başmüfettişi (biri kurs müdürü)	6/1	10
S. 2. Memur	13	1	Şube müdürü	6/1	8
Toplam		53	S. 1. Yol müfettişi	6/2	18
<i>Yayın ve Müdevvenat Müdürlüğü</i>			S. 1. Diplomalı mühendis	6/2	19
Müfettiş (Müdür)	4	1	Tarım müfettişi	6/2	1
S. 1. Müfettiş	6/2	1	S. 1. Yol atelyesi bölge mühendisi	6/2	4
S. 2. Müfettiş	8	1	Fidanlık âmiri	7	5
Kâğıt ve dosya âmiri	8	1	Emniyet tesisatı müfettişi	7	10
Kalem âmiri	9	1	Şube müdür yardımcısı	7	7
Masa şefi	11	2	Mühendis şube şefi	7	14
Sayman	11	1	S. 2. Yol atelyesi bölge mühendisi	7	5
S. 2. Memur	13	3	Diplomalı mimar	7	1

Görevin çeşidi	Derece	Sayı	Görevin çeşidi	Derece	Sayı
Şakirt	15	21	Müfettiş yardımcısı	10	4
Gardvagon	16/1	500	Kalem şefi	10	6
Sabit makina atışçısı	16/1	180	İnceleyici	10	42
Lavajer	16/1	80	Masa şefi	11	9
S. 1. Bekçi	16/1	73	Sayman	11	47
S. 2. Bekçi	16/2	44	S. 1. Memur	12	57
			S. 2. Memur	13	72
			Memur adayı	14	38
3	Toplam	4273	Şakirt	15	5

Ticaret ve Hasılat Dairesi

Başkan	3	1
Başkan yardımcısı	4	2
Başmüfettiş	6/1	1
Şube müdürü	6/1	5
S. 1. Müfettiş	6/2	15
S. 2. Atelye müdürü	6/2	1
Şube müdür yardımcısı	7	7
S. 2. Müfettiş	8	17
Kâğıt ve dosya âmiri	8	3
Denetçi	9	25
Kalem âmiri	9	9
Müfettiş yardımcısı	10	7
Kalem şefi	10	2
İnceleyici	10	38
Masa şefi	11	33
S. 1. Memur	12	51
S. 2. Memur	13	44
Memur adayı	14	86
	Toplam	347

Maliye ve Saymanlık İşleri Dairesi

Başkan	3	1
Başkan yardımcısı	4	2
» »	5	1
Müfettiş	5	1
Merkez saymanlık müdürü	5	1
Şube müdürü	6/1	4
Başmüfettiş	6/1	1
S. 1. Mesul sayman	6/1	7
S. 2. Mesul sayman	6/2	5
S. 1. Müfettiş	6/2	3
Şube müdür yardımcısı	7	9
S. 2. Müfettiş	8	9
Kâğıt ve dosya âmiri	8	2
Denetçi	9	2
Kalem âmiri	9	37

Vezne âmiri	8	1
Başveznedar	9	10
S. 1. Veznedar	10	20
S. 2. »	12	20
S. 1. Bekçi	16/1	11
S. 2. »	16/2	8
	Toplam	435

Hareket Dairesi

Başkan	3	1
» Yardımcısı	4	2
» Yardımcısı	5	2
Müfettiş (Kurs müdürü)	5	1
Hareket başmüfettişi	6/1	13
Başmüfettiş (Kursda)	6/1	4
» (Tevzi kaleminde)	6/1	1
Şube müdürü	6/1	4
S. 1. Hareket müfettişi	6/2	26
Şube müdür yardımcısı	7	2
S. 2. Hareket müfettişi	8	54
S. 2. Müfettiş	8	3
S. 1. Gar şefi	8	26
S. 2. » »	9	73
Kalem âmiri	9	6
S. 1. İstasyon şefi	10	223
Kalem şefi	10	6
Başressam	10	1
S. 1. Ambar şefi	10	21
Müfettiş yardımcısı	10	4
S. 2. İstasyon şefi	11	223
Masa şefi	11	6
S. 1. Tren muayene memuru	11	24
S. 2. Ambar şefi	11	46
Sayman	11	1
S. 1. Ressam	11	1
S. 3. İstasyon şefi	12	560
S. 1. Memur	12	8

Görevin çeşidi	Derece	Sayı
S. 2. Tren muayene memuru	12	26
S. 1. Ambar saymanı	12	98
S. 1. Şeftren	12	165
Hareket memuru	13	768
Başyardımcı	13	111
S. 2. Ambar saymanı	13	83
S. 2. Şeftren	13	319
Yardımcı	14	435
Başmanevracı	14	84
Memur adayı	14	365
Bağaj kondöktörü	14	350
Kondöktör	15	630
Manevracı	15	261
Şakirt	15	200
S. 1. Lambacı	15	20
S. 2. Lambacı	16/1	10
Amele çavuşu	16/1	2
S. 1. Bekçi	16/1	90
Gardfren	16/1	1160
S. 1. Makasçı	16/1	700
Hamalbaş	16/1	12
S. 2. Bekçi	16/2	153
S. 2. Makasçı	16/2	880
Hamal	16/2	200
Amele	16/2	10
Toplam		8474

Limanlar kısmı

Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/1	5
Liman ve rıhtım müfettişi	7	2
S. 2. Müfettiş	8	4
Kâğıt ve dosya âmiri	8	1
S. 1. Kaptan	8	1
Kalem âmiri	9	8
Ambar müdürü	9	3
Kalem şefi	10	6
S. 1. Ambar şefi	10	2
Deniz başpuvantörü	10	1
S. 2. Vapur makinisti	10	1
Vesait şefi	10	2
Masa şefi	11	2
Sayman	11	2
S. 2. Ambar şefi	11	11
S. 1. Memur	12	5
Başpuvantör	12	3
Deniz puvantörü	12	23

Görevin çeşidi	Derece	Sayı
S. 1. Romorkör kaptanı	12	8
S. 1. » makinisti	12	12
S. 1. Ambar saymanı	12	6
S. 2. Memur	13	5
S. 2. Ambar saymanı	13	11
Başyardımcı	13	5
S. 2. Romorkör makinisti	13	2
S. 2. » kaptanı	13	7
S. 1. Şoför	13	1
Yardımcı	14	53
Puvantör	14	7
S. 2. Telefon tesisat memuru	14	1
S. 1. Yol çavuşu	14	1
S. 3. Romorkör kaptanı	14	6
S. 2. Şoför	14	4
S. 3. Romorkör makinisti	14	5
Memur adayı	14	10
Lostromo	15	4
Mavna kaptanı	15	8
Telefoncu	15	2
Şakirt	15	14
Romorkör ateşçisi	16/1	6
Tayfa	16/1	50
S. 1. Bekçi	16/1	53
S. 1. Hademe	16/1	5
S. 2. »	16/2	4
Toplam		372

Sağlık İşleri Müdürlüğü Merkez Kadrosu

Müdür	4	1
» yardımcısı	5	2
Uzman doktor	6/1	1
Başmüfettiş (Doktor)	6/1	1
»	6/1	1
S. 1. Müfettiş	6/2	1
S. 2. Doktor	7	1
Kalem âmiri	9	2
S. 1. Eczacı	9	2
Kalem şefi	10	1
Sayman	11	1
S. 1. Memur	12	2
S. 2. » (Sağlık memuru)	13	1
S. 2. »	13	2
Eczacı kalfası	13	3
Memur adayı	14	1
Hastabakıcı	15	2

Görevin çeşidi	Derece	Sayı	Görevin çeşidi	Derece	Sayı
S. 1. Hademe	16/1	1	Hastabakıcı	15	30
S. 2. Bekçi	16/2	1	Aşçıbaşı	15	2
Hamal	16/2	1	Telefoncu	15	1
<i>İşletmeler Kadrosu</i>			Şakirt	15	4
Uzman doktor	6/1	2	S. 1. Bekçi	16/1	1
Başmüfettiş (Doktor)	6/1	15	S. 1. Hademe	16/1	5
Şube müdürü	6/1	1	S. 2. »	16/2	37
S. 1. Doktor	6/2	36	Toplam		438
S. 2. »	7	40	<i>Zat İşleri Müdürlüğü</i>		
S. 3. »	8	2	Müdür	4	1
S. 3. » (Diş tabibi)	8	14	Müfettiş	4	2
S. 1. Eczacı	9	24	Şube müdürü	6/1	2
Masa şefi	11	1	» » yardımcısı	7	4
S. 1. Memur	12	3	S. 2. Müfettiş	8	1
S. 1. » (Sağlık memuru)	12	4	Kâğıt ve dosya âmiri	8	1
S. 2. » » »	13	14	Kalem âmiri	9	6
S. 2. »	13	1	» şefi	10	6
Eczacı kalfası	13	31	Masa »	11	7
Hemşire (Ebe)	13	7	Sayman	11	5
Memur adayı	14	6	S. 1. Memur	12	16
Etüv makinisti (Kalöriferci)	14	11	S. 2. »	13	19
Hastabakıcı	15	33	<i>Seferberlik Bürosu</i>		
Şakirt	15	1	Müfettiş	4	1
S. 1. Bekçi	16/1	1	Kalem âmiri	9	1
<i>Hastaneler Kadrosu</i>			» şefi	10	1
Uzman doktor	6/1	23	S. 1. Memur	12	2
S. 2. Doktor	7	1	S. 2. »	13	2
S. 2. Müfettiş (Yönetim müdürü)	8	2	Memur adayı	14	1
S. 3. Doktor (Asistan)	8	7	<i>İş Bürosu</i>		
S. 1. Eczacı	9	2	Müfettiş	5	1
Kalem âmiri	9	1	Kâğıt ve dosya âmiri	8	1
S. 2. Eczacı	10	1	Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	1	» şefi	10	1
Masa şefi	11	2	S. 2. Memur	13	3
Sayman	11	2	Memur adayı	14	1
S. 1. Memur	12	6	Toplam		86
Başhemşire	12	2	<i>Malzeme Dairesi</i>		
S. 2. Memur	13	4	Başkan	3	1
Eczacı kalfası	13	4	» yardımcısı	4	1
Hemşire	13	14	» »	5	1
Laboratuvar kalfası (İkisi pansör)	13	4			
S. 1. Şoför	13	1			
Memur adayı	14	4			
Etüv makinisti (Kalöriferci)	14	2			

Görevin çeşidi	Derece	Sayı
Başmüfettiş	6/1	2
Şube müdürü	6/1	3
S. 1. Müfettiş	6/2	2
Şube müdür yardımcısı	7	3
Sipariş şefi	7	2
S. 2. Müfettiş	8	3
Kâğıt ve dosya âmiri	8	1
Kalem âmiri	9	3
Sipariş memuru	9	12
Müfettiş yardımcısı	10	1
İnceleyici	10	9
Sayman	11	17
S. 1. Memur	12	12
S. 2. »	13	6
Memur adayı	14	1
Şakirt	15	1
Toplam		81

Hukuk İşleri Müdürlüğü

Müdür	4	1
Müşavir Avukat	4	2
Müdür yardımcısı	5	1
S. 1. Avukat	5	8
S. 2. »	6/2	7
Hukuk işleri âmiri	6/2	2
Kalem âmiri	9	2
Kalem şefi	10	1
Masa »	11	3
S. 1. Memur	12	3
S. 2. »	13	7
Memur adayı	14	3
Toplam		40

Daire Müdürlüğü

Daire Müdürü	9	1
Masa şefi	11	1
S. 1. Şoför	13	2
Memur adayı	14	4
Şakirt	15	1
S. 1. Hademe	16/1	49
S. 1. Bekçi	16/1	17
S. 2. Hademe	16/2	75
Hamal	16/2	19

Toplam 169

Görevin çeşidi Derece Sayı

İşletme Müdürlükleri

S. 1. İşletme müdürü	3	6
S. 2. » »	4	5
Müfettiş	5	2
İşletme âmiri	6/1	2
Başmüfettiş	6/1	1
S. 1. Müfettiş	6/2	1
Liman ve rıhtım müfettişi	7	1
Kâğıt ve dosya âmiri	8	7
Kalem âmiri	9	21
» şefi	10	30
İnceleyici	10	1
Masa şefi	11	25
Sayman	11	30
S. 1. Memur	12	59
S. 2. »	13	55
Memur adayı	14	60
Şakirt	15	8
S. 1. Hademe	16/1	160
S. 1. Bekçi	16/1	9
S. 2. Hademe	16/2	163
S. 2. Bekçi	16/2	9

Toplam 655

Haydarpaşa Satınalma Komisyonu

Müfettiş	4	1
Şube müdürü	6/1	1
Sipariş şefi	7	3
Kâğıt ve dosya âmiri	8	1
Sipariş memuru	9	1
İnceleyici	10	1
Sayman	11	3
S. 1. Memur	12	6
S. 2. »	13	2
Şakirt	15	1

Toplam 20

KISIM II

Gider tertiplerinden ücret alanlar

Malzeme Laboratuvar Müdürlüğü

Müfettiş (Müdür) 4 1

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
S. 1. Memur	12	1	KISIM III		
S. 1. Bekçi	16/1	1	Gider tertibine dâhil olup Genel Müdürlükçe ihtiyaca göre çalıştırılacak hizmetliler kadrosu		
S. 1. Hademe	16/1	1	1 - Sayılı cetvel		
<i>Cer kısmı</i>			<i>Yol ve Yol Atelyeleri</i>		
S. 2. Cer müfettişi	8	1	Şef montör	11	43
S. 1. Nezaret makinsti	12	1	S. 1. Sürveyyan	12	104
S. 2. Memur	13	1	S. 2. »	13	67
S. 1. Şoför	13	12	S. 1. Yol çavuşu	14	500
S. 2. Şoför	14	48	S. 2. »	15	520
Mağazacı	15	1	Telgraf çavuşu	15	69
S. 2. Hademe	16/2	1	Yol çavuş yardımcısı	16/1	102
S. 2. Bekçi	16/2	3	» bekçisi	16/1	1030
Hamal	16/2	2	Drezinör	16/1	228
<i>Saymanlık kısmı</i>			Uzman amele	16/1	2025
Masa şefi	11	1	Amele	16/2	516
S. 1. Memur	12	1	Toplam		5204
S. 2. Veznedar	12	1	<i>Cer ve Cer Atelyeleri</i>		
S. 2. Memur	13	1	Şef montör	11	130
S. 2. Hademe	16/2	1	Montör	12	19
<i>Hareket kısmı</i>			Amele çavuşu	16/1	34
S. 1. İstasyon şefi	10	2	Uzman amele	16/1	335
S. 1. Tren muayene memuru	11	1	Amele	16/2	1850
S. 3. İstasyon şefi	12	1	Topalm		2368
Hareket memuru	13	1	<i>Tarım Müdürlüğü</i>		
S. 1. Bekçi	16/1	2	S. 1. Sürveyyan	12	1
S. 2. »	16/2	1	S. 2. »	13	1
Hamal	16/2	3	S. 1. Yol çavuşu	14	9
<i>Hekimlik kısmı</i>			S. 2. »	15	24
S. 1. Doktor	6/2	1	Bahçıvan	16/1	19
S. 2. Hademe	16/2	1	Uzman amele	16/1	40
<i>Hukuk kısmı</i>			Yol çavuş yardımcısı	16/1	1
S. 2. Avukat	6/2	1	Amele	16/2	35
Toplam		93	Toplam		130
<i>Gider Tertibinden Ücret Alanlar</i>			<i>Basımevi</i>		
S. 1. Şef reyyon	10	1	Şef montör	11	2
Sayman	11	1	Amele	16/2	11
S. 1. Bekçi	16/1	1	Toplam		13
Toplam		3			

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
<i>Limanlar ve Liman Atelyeleri</i>		
Şef montör	11	38
Amele çavuşu	16/1	4
Uzman amele	16/1	5
Toplam		47

<i>Trabzon - İran Transıt</i>		
Uzman amele	16/1	3
Amele	16/2	6
Toplam		9

2 - Sayılı cetvel

<i>Yol ve Yol Atelyeleri</i>		
S. 1. Usta	1	112
S. 2. Usta	2	214
S. 1. İşçi	3	388
S. 2. »	4	300
İşçi yardımcısı	5	75
Toplam		1089

<i>Cer ve Cer Atelyeleri</i>		
S. 1. Usta	1	700
S. 2. »	2	950
S. 1. İşçi	3	1700
S. 2. »	4	2400
İşçi yardımcısı	5	1500
Dördüncü sene çırağı	6	100
Üçüncü » »	7	100
İkinci » »	8	100
Birinci » »	9	100
Toplam		7650

<i>Çeltek Madeni</i>		
S. 1. Usta	1	3
S. 2. »	2	5
S. 1. İşçi	3	7
S. 2. »	4	1
Toplam		16

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
<i>Limanlar ve Liman Atelyeleri</i>		
S. 1. Usta	1	20
S. 2. »	2	30
S. 1. İşçi	3	54
S. 2. »	4	35
İşçi yardımcısı	5	8
Toplam		147

<i>Hastaneler</i>		
S. 1. Usta	1	2
S. 1. İşçi	3	2
S. 2. »	4	10
Toplam		14

<i>Okullar</i>		
S. 1. İşçi	3	1
S. 2. »	4	3
Toplam		4

<i>Mağazalar</i>		
S. 2. Usta	2	1
S. 1. İşçi	3	1
Toplam		2

<i>Dikimevi</i>		
S. 1. Usta	1	2
S. 2. »	2	10
S. 1. İşçi	3	33
S. 2. »	4	52
İşçi yardımcısı	5	21
Toplam		118

<i>Bilet Basımevi</i>		
S. 1. Usta	1	1
S. 2. »	2	2
S. 1. İşçi	3	4
S. 2. »	4	4
Toplam		11

D - CETVELİ

Gelirlerin dayandığı kanun, karar ve Tüzükler

Çeşidi	Tarihi	No.	Özeti
Kanun	17. 4 . 1338	222	Cezaların beş misline iblağ edilmesine dair.
•	4. 2 . 1340	406	Telgraf ve Telefon Kanununun Telefon ve telgraf müvezzilerinin vazife esnasında Demiryollarından parasız istifade edeceklerine dair 15 nci maddesi.
•	24. 5 . 1340	506	Bağdat hattının Konyadan başlayan kısmının işletilmesi hakkındaki 5 nci maddesi.
•	8. 2 . 1341	551	Askerî malfüllerin terfihi hakkındaki kanunun 8 nci maddesi.
•	5. 4 . 1341	601	Şeker fabrikalarına bahşolunan imtiyazat ve muafiyat hakkındaki kanunun 7 nci maddesi.
•	27. 6 . 1926	904	İslâhı Hayvanat Kanununun 30 ncu maddesi (Sergilere ve yarışlara getirilen ve götürülen ve damızlık için celbolunan hayvanat ıslâh ve teksiri hayvanat komisyonlarının ita eyliyecekleri vesikalarla Hükümete ait berri, ve bahri biçümle vesaiti nakliye tarafından nisif ücretle naklolunur).
•	31. 5 . 1927	1042	Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî idaresinin teşkili hakkındaki kanunun, tarifelere dair 18, 19, 20, 21, 22 nci maddeleriyle idari nakliyata dair 23 ncü ve muvakkat dördüncü maddeleri
•	18. 6 . 1927	1147	Şimendiferlerde işletme nizamnamesi mucibince nakli memnu olan mevaddı infilâkiyenin nakline müsaade edilmiştir.
•	30. 1 . 1929	1483	Alelumum tarifeler hakkında idare encümeninin karar ittihaz edeceğine dair olan 6 nci maddesi.
•	2. 6 . 1929	1524	Samsun - Sahil hattının işletilmesine dair olan kanunun 3 ncü maddesi.
•	24. 4 . 1930	1593	Hıfzıssıhha Kanununun 2 nci fasıl 57 ve 75 nci maddeleri. (Kuduz musaplarının fakirlerinin tedavi yerlerine parasız nakli hakkında).
•	31. 5 . 1930	1667	Cibayet olunan varidatın kuruştan az kesirlerinin kuruşa iblağ edileceğine dair 2 nci maddesi.
•	31. 5 . 1930	1673	Beynelmîl yolcu ve eşya nakliyatı mukavelelerine (C. I. V. ve C. I. M.) e iltihakımıza dair.
•	30. 3 . 1931	1791	Cenevre'de 27 Temmuz 1929 da imzalanan mukavelenin tasdikına daıdır. (Mukavelenin 38 nci maddesi gereğince esirlere gönderilecek eşya parasız taşınır.)
•	30. 5 . 1931	1815	Mudanya - Bursa Demiryolunun satın alınması.
•	28. 12 . 1935	2876	Sıcak ve soğuk maden sularının istismarı kanununun birinci maddesi. (Maden sularına ve şişelerine tenzilât.)
•	31. 5 . 1934	2488	İzmir - Kasaba ve Temdidi hatlarının işletilmesi.

Çeşidi	Tarihi	No.	Özeti
Kanun	4 . 6 . 1934	2495	Yunan Parlamento âzasının parasız seyahatlarına dair.
»	14 . 6 . 1934	2510	İskân Kanununun 5 . I . 1935 tarihli nizamnamesinin 42 nci maddesi. (Meccanen veya asgari tarife ile nakiller.)
»	22 . 12 . 1934	2641	Demiryollarla beynelmilel eşya ve yolcu nakliyatına dair mukavelenin tasdikı hakkında.
»	12 . 6 . 1935	2784	Aydın Demiryollarının işletilmesi.
»	8 . 6 . 1936	3004	Belediye ve hususi idarelerden idaremize devredilen iskelelerin müstenidatı olan kanundur. (Madde 5).
»	8 . 6 . 1936	3008	«Resmî iş ve işçi bulma teşkilâtının tavassutu ile iş bulmuş olan işçilerin çalışacakları yere gitmelerinde bu teşkilât tarafından verilen vesikalar üzerine Devlet vesaiti nakliye ücretlerinden % 50 tenzilat yapılır» şeklinde olan 71 nci maddesi.
»	1 . 2 . 1937	8108	Posta Kanununun 53 ncu maddesini tadil eden bu kanun, posta nakliyatının âdi trenlerde parasız ve sürat katarlarında ücretle yapılacağına dair hüküm ihtiva etmektedir.
»	8 . 2 . 1937	3116	Orman Kanununun 94 ncu maddesi. (Yangın söndürmek üzere sevkedileceklerin 1/3 ücretle nakledileceklerine dair.)
»	28 . 4 . 1937	3159	Şark Demiryollarının işletilmesine dair.
»	5 . 5 . 1937	3163	Trabzon - İran transit yolunda otobüs ve kamyon işletilmesi hakkında.
»	7 . 6 . 1937	3217	Türkiye Cumhuriyetiyle İran Devleti Şehinşahisi arasında imza edilmiş olan transit anlaşmasının tasdiki hakkında.
»	14 . 6 . 1937	3259	İşletme nizamnamesinin birinci bapta 29, 37, 42 ve 2 nci bapta 20 nci maddelerindeki tazminat miktarlarının 10 misline çıkarılması. (Bu hadler 222 numaralı kanunla daha evvel 5 misline çıkarılmıştır.)
»	15 . 12 . 1937	3282	Büyük Millet Meclisi âzalarının parasız seyahatlerine dair.
»	17 . 12 . 1937	3284	Bazı maden hurdalarının dışarı çıkarılmasının yasak edilmesi ve satın alınması kanununun 6 nci maddesi. (D. Demiryolları idaresince, Askerî fabrikalar idaresinin naklettireceği hurdaların her tonundan kilometre başına bir kuruşu geçmemek üzere ücret almır.)
»	10 . 6 . 1938	3437	Tütün ve Tütün İhisarı Kanununun 115 nci maddesi. (Hazine, Belediye ve Hususi idarelere ait iskelelerde müruriye ücreti alınmayacağına ve tüccar tarafından bu iskelelerden geçirilecek tütünlardan de ton başına 50 kuruş müruriye alınacağına dair).

Çeşidi	Tarihi	No.	Özeti
Kanun	22 . 6 . 1938	3473	Mahrukat kanununun 5 nci maddesi. (Vekiller Heyeti kararıyla % 50 ye kadar tenzilât yapılacağına dair.)
»	24 . 6 . 1938	3487	Nafia Bakanlığı inşaat dairesi tarafından naklettirecek demiryol inşaat malzemesinin ücretlerine ve buna müteferri muamelâta dair olan birinci maddesi.
»	28 . 6 . 1938	3522	Karabük demir ve çelik fabrikaları kanununun birinci maddesi.
»	29 . 6 . 1938	3530	Beden terbiyesi kanununun 23 ncü maddesi. (Sporeulara % 50 tenzilât yapılacağına dair.)
»	9 . 1 . 1939	3554	Kırşehir ve Yozgat vilâyetleriyle Keskin kazanındaki yer sarsıntısı dolayısıyla yapılacak inşaat ve tamirat için Kızılay tarafından sevkedilecek inşaat malzemesinden nakil ücreti alınmayacağına dair.
»	7 . 6 . 1939	3633	Samsun limanının idarenaize devrinde istinat edilen kanun.
»	9 . 10 . 1939	3729	Enebi Devletlerden temin edilen malzemenin rıhtım ücretleriyle ardiye resminden muafiyeti hakkında kanun.
»	21 . 4 . 1941	4004	Askerî nakliyattan alınacak ücretlere dair kanunun birinci maddesi. (Esas tarife ücretinin 1/3 çü alınacağına dair.)
»	4 . 7 . 1941	4090	Nakil ücret ve masraflarıyla vergi tahsilâtında 25 kuruştan az eksiklerin takip edilmeyeceğine dair.
»	22 . 9 . 1941	4128	İlca - Palamutluk hattının işletilmesi hakkında
»	14 . 8 . 1942	4301	İskenderun limanının işletilmesi hakkında.
»	14 . 8 . 1942	4303	Mersin limanının işletilmesi hakkında.
»	25 . 12 . 1942	4341	Değer konmuş nakliyatla beyan edilen kıymetin on binde birinin prim olarak alınacağına dair.
»	14 . 1 . 1943	4373	Taşkın sulara ve su baskınlarına karşı korunma kanununun 13 üncü maddesi. (Sevkedileceklerin 1/3 ücretle nakledileceklerine dair).
»	31 . 5 . 1944	4572	Bu kanunla otel, büfe büvet ve gazino işletmesine, şehir ve kasabalarla istasyonlar arasında otobüs ve kamyon işletmeğe, emanet odaları açmağa, Demiryolu liman ve iskelelerde, tarife tatbikatına esas olan eşya tasnifini değiştirmeğe, kullanılmayan bilet bedellerinin iadesine ve demiryolun inzibat ve muhafazası ile ilgili olanlara idare binalarından yer vermeğe salâhiyet verilmektedir.
Nizamname	18 . 5 . 1872		İşletme Nizamnamesi.
»	30 . 5 . 1283		Demiryollar Zâbita Nizamnamesi.
»	20 . 12 . 1934		Trabzon - İran transit yolu işletme nizamnamesi.
Karar	4 . 6 . 1941	2/15910	Hava Kurumunun havacılık dairesi mensuplarının, 4004 sayılı kanundaki ücretlerle taşınmaları hakkında.

Çeşidi	Tarihi	No.	Özeti
Karar	22 . 6 . 1943	2/20162	Esas tarife emsalinin hamallık işlerinde 20 ve nakil ücretleriyle diğer masraflarda 10 a çıkarıldığına dair.
»	6 . 1 . 1944	233	Samsun Limanındaki hususi idare ve belediyeye ait iskelelerin Devlet Demiryollarına devri hakkındaki K/497 sayılı kararın yürürlüğe konulması. (232 sayılı karar ile ilgilidir.)
»	29 . 1 . 1944	358	Samsun Limanının Devlet Demiryollarına devri hakkındaki K/503 sayılı kararın yürürlüğe konulması hakkında.
»	8 . 6 . 1944	3/1003	1483 sayılı kanunun 8 nci maddesine göre Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde ücretsiz seyahat edecekler ve seyahat esasları.

E - CETVELİ

2847 ve 3173 sayılı kanunlara bağlı olmayan geçici hizmetliler

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
<i>Genel Müdürlük</i>			<i>Sağlık (Hastaneler)</i>		
Steno	1	500	Aşçı	4	110
Yabancı dil daktilosu	1	450	<i>Okullar ve Pansiyonlar</i>		
Mekanoğraf	1	300	Aşçıbaşı	6	170
Daktilo	4	200	Aşçı	4	110
Dağıtıcı	1	120	<i>Malzeme</i>		
<i>Yol Dairesi</i>			Daktilo	1	200
Aşçıbaşı	1	170	Başterzi	1	490
Aşçı	2	110	Makastar terzi	3	250
<i>Maliye ve Saymanlık Dairesi</i>			Lâborant	1	175
Daktilo şefi	1	250	<i>Limanlar</i>		
Daktilo	4	200	Dalgıç	2	200
Dağıtıcı	1	120	Toplam	39	